

Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü

İşletme Anabilim Dalı

İşletme Bilim Dalı

Yüksek Lisans Tezi

**TÜRKİYE’DE MEVCUT İHALE SİSTEMİYLE
ELEKTRONİK İHALE SİSTEMİNİN
KARŞILAŞTIRILMASI; BİNGÖL İLİ ÖRNEĞİ**

İbrahim ERTUĞRUL

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Mehmet METE

Diyarbakır 2013

TAAHHÜTNAME

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Dicle Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Türkiye’de Mevcut İhale Sistemiyle Elektronik İhale Sisteminin Karşılaştırılması; Bingöl İli Örneği” adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarını Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım. Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

-Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

-Tezim/Raporum sadece Dicle Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

-Tezimin/Raporumun ...yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

İbrahim Ertuğrul

YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI

Türkiye’de Mevcut İhale Sistemiyle Elektronik İhale Sisteminin Karşılaştırılması; Bingöl İli Örneği adlı Yüksek Lisans tezi Dicle Üniversitesi Lisansüstü Tez Önerisi ve Tez Yazma Yönergesi’ne uygun olarak hazırlanmıştır.

Tezi Hazırlayan

İbrahim Ertuğrul

Danışman

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Mete

KABUL VE ONAY

İbrahim Ertuğrul tarafından hazırlanan “Türkiye’de Mevcut İhale Sistemiyle Elektronik İhale Sisteminin Karşılaştırılması; Bingöl İli Örneği” adındaki çalışma jürimiz tarafından İşletme Anabilim Dalı, **YÜKSEK LİSANS TEZİ** olarak oybirliği ile kabul edilmiştir.

[İmza]

[Unvanı, Adı ve Soyadı] (Başkan)

Enstitü Müdürü

...../...../.....

ÖNSÖZ

Elektronik Kamu çalışmalarından en önemlisini “Elektronik İhale (e-ihale)” uygulaması oluşturmaktadır. Elektronik İhale, ihale sürecine şeffaflık, etkinlik, verimlilik ve zamandan tasarruf gibi pek çok açıdan fayda sağlamaktadır. Dünyadaki e-İhale uygulamaları incelendiğinde, toplam satın alma maliyetlerinde %20'lere kadar tasarruf sağlandığı görülmektedir.

E-devlet çalışmalarının yaygınlaşması ve kamu kurumları arasında bilgi paylaşımı ihtiyacının giderek artması nedeni ile birlikte çalışabilirlik esasları önem kazanmıştır. Bu hususta kamu kurumlarında performans ve stratejik yönetim faktörleri ön plana çıkmış, kurumsal yönetim anlayışı çerçevesinde daha şeffaf, hesap verebilir ve verimli bir devlet yapısı öngörülmüştür. Elektronik devlet çalışmalarının içerisinde önemli yere sahip olan e- ihale süreci, birlikte çalışabilirlik anlamında, kamu özel sektör uyumu açısından önemlidir. Kamuda elektronik ihale sisteminin geliştirilmesinden Kamu İhale Kurumu(KİK) sorumlu tutulmuş ve çeşitli uygulamalar hayata geçirilmiştir.

Türk kamu yönetiminin en büyük sorunlarından birisi, kamudaki etik dışı faaliyetlerdir. Kamu harcama kalemlerinden biri olan kamu ihaleleri GSMH'nın %10'nunu bulmaktadır. Kamu harcamalarının içinde yüksek bir paya sahip olan kamu ihaleleri süreçlerinde yaşanan olumsuzluklar vatandaşın devlete olan güvenini zedelemektedir. Kamu İhalelerindeki bu olumsuz durumlar kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını engellemekte, kamu kaynaklarının dengeli dağılımını bozmaktadır. Kamu kurumlarında yaşanan yolsuzluk ve yozlaşmanın önüne geçebilmek için Elektronik Kamu İhale sisteminin önemli bir işlev göreceği, bu sayede kamu kaynaklarının daha etkin, şeffaf ve verimli kullanılacağı uygulama süreçlerinde görülecektir. Çalışmamda düşünceleriyle yön veren sevgili danışmanım Yrd. Dç. Dr. Mehmet Mete'ye, katkıları için Doç. Dr. Abdulkadir Bilen'e, yardım ve teşviklerinden dolayı Yrd. Dç. Dr. Nurettin Beltekin'e ve gösterdiği anlayış ve sabır için eşim Güllü hanım ve kızlarım Irmak ve Ayşe'ye sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

İbrahim ERTUĞRUL

Diyarbakır, 2013

ÖZET

Bu çalışmada, kamu harcamalarının %10'luk kısmını etkileyen kamu ihale sisteminin mevcut bugünkü durumuyla gelecekte uygulanması düşünülen ve e-devlet sistemi içinde önemli bir yere sahip olan e-ihale sisteminin karşılaştırılması yapılmıştır. Kamu alımları süreci ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla başlar. Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre idareler, diğer temel ilkelerin yanı sıra ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanlarda karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla da yükümlüdürler. Bilgi ve teknoloji alanında 1990'lardan itibaren her geçen gün daha da artan bir hızda kaydedilen gelişmeler, dünyadaki ihale uygulamalarının da yeni bir boyut kazanmasına neden olmuş ve özellikle gelişmiş ülkeler elektronik ortamda ihaleler gerçekleştirebilmek için gerekli alt yapı çalışmalarına başlamışlardır. E-İhale; Kamu alımlarının elektronik ortamda gerçekleştirildiği elektronik dönüşüm sürecidir. Türkiye'de e-ihale yönetiminin amacı; 4734 sayılı Kanundaki temel ilkeler gözetilerek, ihale sürecindeki uyulması gereken esas ve usullerin bilgi ve iletişim teknolojileri ile desteklenmesi ve satın alma işlemlerinin en az iş yükü ve maliyetle yapılmasına imkan tanınması için kurulan bilişim altyapısıdır. Bu çalışmamızda anket çalışması olarak Bingöl ili özelinde 80 istekli (müteahhit) arasında uygulanabilirliği araştırılmıştır. Yapılan çalışmanın sonuçları tez çalışmanın beşinci bölümünde analiz edilmiştir. Katılımcıların büyük oranda elektronik kamu ihalesinin ilişkin değerlendirmeleri olumludur. Sonuç olarak ülkelerin kamu harcamalarındaki küçümsenmeyecek bir bölümünün kamu alımlarında yapılması, bu alanda e-ihale sisteminin kurulması bir zorunluluk haline gelmiştir.

Anahtar Kelimeler: İhale, İhale Yönetimi, E-İhale, E-İhale Yönetimi, Elektronik Kamu Alımları Platformu

ABSTRACT

In this study, the comparison between the current situation of public procurement system that affects 10% portion of public expenditure and e-tendering system that is supposed to be implemented in the future and which has an important position in e-government system was made. The process of the public procurement begins with the emergence of the requirements. According to the provisions of the public procurement law, as well as other basic principles, authorities are supposed to meet the needs at appropriate times and conditions and offer efficient use of resources. From the 1990s, further increasing progress with each passing day in the field of information and technology caused procurement applications in the world to take on new dimension and especially developed countries started necessary infrastructure work in order to carry out tenders electronically. E-tendering is an electronic conversion process of public procurement carried out electronically. In Turkey, the aim of e-tendering management is ICT (informatics) infrastructure that is founded in order to support the principles and procedures to be followed in the tender process with information and communication technologies and allow purchasing transactions to be carried out with the least workload and expenditure considering the basic principles of law No. 4734. In this study, as a questionnaire, the applicability was researched between eighty volunteer contractors in the province of Bingöl. The results of studies were analyzed in the fifth part of the thesis study. The electronic public tender is evaluated as positive highly by volunteer contractors. As a result, countries' sizeable portion of public spending being made in public procurement and foundation of e-tendering system in this field became a necessity.

Key Words: Tender, Tender Management, E-tendering, E-tendering Management, Electronic Public Procurement Platform.

TAAHHÜTNAME	I
YÖNERGEYE UYGUNLUK SAYFASI	II
KABUL VE ONAY	III
ÖNSÖZ	IV
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
TABLolar LİSTESİ	XII
ŞEKİLLER LİSTESİ	XIV
KISALTMALAR	XV
GİRİŞ	XII

BİRİNCİ BÖLÜM

İHALE VE İHALE YÖNETİMİ

1.1. İhale Kavramı	8
1.2. Mevcut Kamu Alımlarında İhale Süreci.....	8
1.2.1. İhtiyacın Ortaya Çıkması	8
1.2.2. Teknik Şartnamenin Hazırlanması.....	9
1.2.3. Yaklaşık Maliyet Belirlenmesi	10
1.2.4. Uygulanacak İhale Usulünün Tespiti.....	11
1.2.4.1. Açık İhale Usulü:	12
1.2.4.2. Belli istekliler Arasında İhale Usulü:	12
1.2.4.3. Pazarlık Usulü	12
1.2.4.4. Elektronik Kamu Alımları Platformu	13
1.2.4.5. Çerçeve Anlaşmalar	13
1.2.4.6. Dinamik Alım Sistemi	14
1.2.4.7. Elektronik Eksiltme.....	14
1.2.4.8. Finansal Kiralama	14

1.2.5. İhale ve Ön Yeterlik Dokümanları.....	14
1.2.6. İhale Onayının Alınması.....	16
1.2.7. İhale Komisyonun Kurulması.....	17
1.2.8. İhale ve Ön Yeterlilik İlanları.....	17
1.2.9. İhale ve Ön Yeterlilik Dokümanlarının Görülmesi, Satın Alınması, Değişiklik ve Açıklama Yapılması.....	18
1.2.10. Tekliflerin Sunulması ve Değerlendirilmesi.....	20
1.2.11. İhale Sonucunun Bildirilmesi ve Sözleşme Yapılması.....	25

İKİNCİ BÖLÜM

ELEKTRONİK KAMU ALIMLARI PLATFORMU

2.1. Elektronik Kamu Alımları Platformunun Kapsamı.....	27
2.2. Elektronik Kamu Alımları Platformunun Tarafları.....	27
2.2.1. İdareler.....	27
2.2.2. İstekliler.....	29
2.2.3. Vatandaşlar.....	30
2.3. Elektronik Kamu Alımları Platformunda İhale İşlemleri.....	31
2.3.1. İhtiyaç Raporunu Oluşturma.....	31
2.3.2. İhale Kaydının Yapılması ve İKN Alınması.....	32
2.3.3. İhale İşlemleri.....	33
2.3.3.1. İhale Dokümanının Hazırlanması: İdari Şartname.....	33
2.3.3.2. İhale Dokümanı Hazırlama: Sözleşme Tasarısı.....	34
2-3-3-3. Teknik Şartnamenin Yüklenmesi.....	35
2.3.4. İhale İlanının Hazırlanması.....	36
2.3.5. Sevk ve İşlem Formu Gönderme.....	36
2.3.6. İhale Komisyonu Oluşturma İşlemleri.....	37
2.3.7. Doküman Satın Alanların ve İndirenlerin Kaydı.....	38
2.3.8. Teklif Kabul İşlemleri.....	39
2.3.9. Teklif Değerlendirme.....	40

2.3.10. Teyit İşlemleri.....	40
2.3.11. Sonuç İşlemleri	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ELEKTRONİK İHALENİN TEMEL YAPISI

3-1. Elektronik İhale Kavramı.....	43
3-2.ELEKTRONİK İHALENİN KAPSAMI.....	43
3.3. ELEKTRONİK İHALENİN GELİŞİMİ	43
3.4. ELEKTRONİK İHALENİN AMAÇLARI VE YARARLARI.....	45
3.4.1. Standardizasyonun Sağlanması.....	45
3.4.2. Şeffaf Yönetim.....	46
3.4.3. Usulsüzlük + Yolsuzluk Algısının Azaltılması	48
3.4.4. Bürokrasinin Azaltılması	50
3.4.5. Kamu Hizmetlerinin Hızının Artırılması	52
3.4.6. Kamu Yönetiminde Üretkenlik ve Verimliliğin Artırılması.....	53
3.4.7. Kamu Hizmetinde Kesintisiz 7/24 Saat Hizmetin Sağlanması.....	54
3.4.8. Vatandaşın Yönetime Etkin Katılımının Sağlanması	56
3.4.9. Kurumlar arası Bilgi Alışverişinin Sağlanması	57
3.4.10. Karar Vericilerin Karar Verme Süreçlerini Hızlandırması.....	58
3.4.11. Rekabetin Artması	59
3.4.12. Zamandan Kazanç.....	61
3.4.13. Maliyetlerin Düşmesi ve Verimliliğin Artması	62
3.4.14. Memnuniyetin Artması	65
3.4.15. Ekonomik Gelişimin Desteklenmesi	65
3.4.16. Yaşam Kalitesinin Artması	67
3.4.17. Katılımın Artması	67
3.4.18. Kâğıt Bağımlılığının ve Kullanımının Azaltılması.....	68
3.4.19. Vatandaşın Bilgiye Ulaşımının Kolaylaşması	68
3.4.20. Vatandaş ile Devlet Arasında Güvenin Gelişmesi.....	69
3.5. Elektronik İhalenin Temel Unsurları.....	70

3.5.1. E-Devlet	71
3.5.2. E-Ticaret	72
3.5b3. E-İmza.....	75
3.5.4. E.Mobil	76
3.5.5. E-Vatandaş.....	77
3.5.6. E-Şirket	78
3.5.7. E-Kurum	78
3.5.8. E-Çalışan.....	79
3.5.9. E-Muhasebe	79
3.5.10. E-Hukuk.....	80
3.6. Elektronik İhale Kanalları	82
3.6.1. İnternet.....	82
3.6.2. Online Hizmetler.....	83
3.6.3. E-Posta.....	83
3.7. Elektronik İhale Uygulamalarında Karşılaşılabilecek Sorunlar	84
3.7.1. Yasal Sorunlar.....	84
3.7.2. İdari Sorunlar	85
3.7.3. Teknik Sorunlar	86
3.7.4. Bilgi Güvenliği Sorunu	86
3.8. Elektronik İhale Sisteminin Swot Açısından Değerlendirilmesi.....	87

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ARAŞTIRMANIN METEDOLOJİSİ

4.1. Veri Toplama Yöntem ve Aracı	90
4.2. Bulgular ve Yorumlar.....	91
4.2.1. Geçerlilik Güvenilirlik.....	91
4.3. Katılımcıların Demografik Bulgularının Analizi	92
4.4. Kamu İhale Sistemine İlişkin Değerlendirmeler	98
4.5. Çeşitli Değişkenlere Göre Katılımcıların Değerlendirme Farklarının Analizi... 111	

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	120
KAYNAKÇA	127
İNTERNET KAYNAKLARI	130
EKLER.....	136

TABLolar

Tablo - 4.1 : Cinsiyete göre dağılım.....	12
Tablo - 4.2 : Öğrenim Düzeyine Göre Dağılım.....	12
Tablo - 4.3 : İşletmedeki konumlarına göre dağılım	12
Tablo - 4.4 : Firmaların yıllara göre iş deneyimleri	12
Tablo - 4.5 : İnternet kullanımına göre dağılım	12
Tablo - 4.6 : EKAP Üyelik Dağılımı.	12
Tablo - 4.7 : E-İMZA'ya sahip olunmaya yönelik dağılım:	12
Tablo - 4.8 : Son bir yıl içinde ihalelere katılım durumu	12
Tablo - 4.9 : Kamu ihalelerinin EKAP'tan takibi.....	12
Tablo - 4.10 : EKAP' üzerinden şartname alınması	12
Tablo - 4.11 : EKAP üzerinden teklif verme.....	12
Tablo - 4.12 : Mevcut ihale sisteminde ihale yapan idarelere güvenmekteyim	12
Tablo - 4.13 : Mevcut ihale sisteminde ihale dosya masrafları yüksek	12
Tablo - 4.14 : Mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf olarak yapıldığına	12
Tablo - 4.15 : ihalelere katılanlara (Müteahhit) karşı vatandaşın bakışı	12
Tablo - 4.16 : İhale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırılmaktadır.....	12
Tablo - 4.17 : İhalelerin elektronik ortamda yapılmasının şeffaflığı artıracığına	12
Tablo - 4.18 : İhalelerin elektronik ortamda yapılmasının	12
Tablo - 4.19 : İhalelerin Elektronik ortamda yapılmasının rekabeti artıracığı	12
Tablo - 4.20 : İhalelerin Elektronik ortamda yapılmasının	12
Tablo - 4.21 : Elektronik ihale sistemiyle ihaleleri	12
Tablo - 4.22 : Elektronik ihale sistemiyle ihale bilgilerine kolay ulaşılabileceği	12
Tablo - 4.23 : Elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara olumlu bakış	12
Tablo - 4.24 : Elektronik ihale sistemiyle ihalelere bir standart getirileceği.....	12
Tablo - 4.25 : Elektronik ihale sistemiyle kamu hizmetlerinin hızlanacağı	12
Tablo - 4.26 : Elektronik ihale sistemiyle ihalelere daha az zaman harcayacağı	12
Tablo - 4.27 : Elektronik ihale sistemiyle sonuçlara daha kısa zamanda ulaşacağı	12
Tablo - 4.28 : Mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf olarak	12
Tablo - 4.29 : Mevcut ihale sisteminde ihalelere katılanlara.....	12

Tablo - 4.30 : Mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı	12
Tablo - 4.31 : Mevcut ihale değişkenine göre ihale sonuçları.....	12
Tablo - 4.32 : EKAP takibi değişkenine göre mevcut ihale	12
Tablo - 4.33 : EKAP üzerinden teklif verme değişkenine göre ihaleler	12
Tablo - 4.34 : Mevcut İhale Sisteminin sorunları ile ilgili anket cevapları.	12
Tablo - 4.35 : Elektronik İhale sisteminin uygulanması aşamasındaki faydaları.....	12

ŞEKİLLER

Şekil - 2.1	: İhtiyaç Raporu Oluşturma.....	12
Şekil - 2.2	: İhale Kayıt Sayfası.....	12
Şekil - 2.3	: İhale Dokümanı Hazırlama: İdari Şartname	12
Şekil - 2.4	: İhale Dokümanı Hazırlama: Sözleşme Tasarısı.....	12
Şekil - 2.5	: İhale Teknik Şartname İşlemleri.....	12
Şekil - 2.6	: İlan hazırlama.	12
Şekil - 2.7	: Sevk ve İşlem Formu Gönderme	12
Şekil - 2.8	: İhale Komisyonu İşlemleri	12
Şekil - 2.9	: Doküman Satış Listeleme	12
Şekil - 2.10	: Teklif Kabul İşlemleri.....	12
Şekil - 2.11	: Teklif değerlendirme	12
Şekil - 2.12	: Teyit formu doldurma.....	12
Şekil - 2.13	: Sonuç İşlemleri	12

KISALTMALAR

- AB:Avrupa Birliği
BM:Birleşmiş Milletler
BRM:Banka referans mektubu
E-ÇALIŞAN:Elektronik Çalışan
E-DEVLET:Elektronik Devlet
E-DÖNÜŞÜM:Elektronik Dönüşüm
E-İHALE:Elektronik İhale
E-İMZA:Elektronik İmza
E-HUKUK:Elektronik Hukuk
EKAP:Elektronik Kamu Alımları Platformu
E-KURUM:Elektronik Kurum
E-MUHASEBE:Elektronik Muhasebe
E-ONAY:Elektronik Onay
E-ŞİRKET:Elektronik Şirket
E-TİCARET:Elektronik Ticaret
E-VATANDAŞ:Elektronik Vatandaş
GTM:Geçici teminat mektubu
GZFT:Güçlü, Zayıf, Fırsat ve Tehditler
İKN:İhale Kayıt Numarası
İKS:İhale Kayıt Sistemi
KDV:Katma Değer Vergisi
KİK:Kamu İhale Kurunu
KSP:Kamu Satınalma Platformu
M-TİCARET:Mobil Ticaret
T.C.:Türkiye Cumhuriyeti

GİRİŞ

Türkiye’de kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasının en önemli şartlarından biri; Dünya’da mevcut gelişmiş ülkelerin uygulamalarını takip etmektir. Bir ülke kendine ait kamu kaynaklarını ne kadar etkin ve verimli kullanırsa gelişmişliğini de o oranda yükseltmiş olur. Günümüz ülke ekonomileri artık Dünya ülkelerinden bağımsız hareket edebilme şansları kalmamıştır. Çünkü küreselleşen dünya demek; rekabet eden, şeffaf davranan, hesap veren ve kendi keyfine göre hareket eden değil, Uluslararası hukuka göre adım atan şeklinde adlandırılmaktadır..

Küreselleşmenin etkisiyle sınırların ortadan kalkması, merkezi ve totaliter rejimlerin tek tek yıkılmaya başlaması, insani değerlerin ve demokratikleşme hareketlerinin hızla yayılması, tüm dünya insanların siyasi iktidarlara olan bakışlarını ve kamu hizmetlerine ilişkin beklentilerini büyük ölçüde değiştirmiştir. Kamu yönetiminin ve kamu hizmet anlayışının değişimine yol açan temel faktör, neo-liberal ideolojidir. Neo-liberalizm, devletin küçültülmesini böylelikle devletin müdahale alanının sınırlandırılması gerektiğini öngörmektedir. Toplumların değişmesiyle birlikte kamu yönetimi de bu değişime kayıtsız kalamamaktadır. Toplumlardaki bu hızlı değişim e-Devlet veya elektronik devlet kavramlarını ortaya çıkarmıştır (Çelikol, 2008:13).

Son yıllarda bilgi ve iletişim teknolojilerindeki yaşanan hızlı gelişmeler hayatımızın her yönüne etki etmekte ve bu etki gün geçtikçe artmaktadır. Gelişen bilgi teknolojileriyle birlikte vatandaş-devlet ilişkisi de bu bağlamda yeni bir boyut kazanmaktadır. 1990’lı yıllardan itibaren internet kullanımının hızla artması ve tüm dünyada yaygınlaşmasıyla birlikte, elektronik ticaretin yaygın olarak kullanıldığı yeni bir piyasa anlayışının ortaya çıktığı görülmektedir. Elektronik ticaretin, klasik ticaret ve piyasa anlayışına nazaran gerek zaman ve gerekse maliyet açısından daha ekonomik, etkin ve hızlı olması, bu kavramın farklı bir boyutta kamu yönetimine uyarlanmasını gündeme getirmiş ve böylece e-devlet kavramı literatürde yerini almıştır. Bunun doğal sonucu olarak özellikle gelişmiş batılı ülkelerde kamu hizmetlerinin dijital ortama aktarılması gündeme gelmiştir. Bu nedenle devletler internetle daha fazla ilgilenmek durumunda kalmışlardır (Şahin, 2005:343).

Özellikle 1990'lı yılların başından itibaren bilgi ve iletişim teknolojileri alanındaki gelişmeler ve bu gelişmelerin toplumsal yaşama yansımaları; eğitim, sağlık, tarım ve sanayi başta olmak üzere bütün toplumsal alanları, örgütlenme ve yaşam tarzını önemli ölçüde değiştirmiştir. Bu dönemde birçok ülkede, sanayi toplumundan bilgi toplumuna geçiş bir amaç olarak belirlenmiş ve bu amacı gerçekleştirmek için eylem planları hazırlanmıştır. Bu gelişmeler doğrultusunda, kamu yönetimi anlayışı da değişmiş; kamu kurumlarının hizmet sunumunda bilgi ve iletişim teknolojileri (BİT) kullanılmaya başlanmıştır (Seferoğlu, 2011: 282).

Dünya ile entegrasyon, giderek her alanda artan bir uluslararası rekabeti de beraberinde getirmektedir. Devletlerin verdikleri kamu hizmetleri kapsamında kendilerini gözden geçirerek yeniden yapılanma fikirlerinin ortaya konması, bu rekabette geri kalmamak için yapılması gerekenlerin önde gelenlerindedir. Çünkü devlet-vatandaş, devlet-özel sektör ilişkilerinde daha az sorun yaşayan ülkeler daha hızlı büyüebilmektedir. Bu nedenle kamu yönetiminde yeniden yapılanma, sürdürülebilir gelişme ve vatandaş odaklı hizmet anlayışının geliştirilmesi ve uygulamaya konulması, ülkemizin mutlaka gerçekleştirmesi gereken acil bir görevidir (Henden, 2005;48).

Etkin kamu alımı, devlet kuruluşlarının daha yüksek kaliteli mal ve hizmeti daha düşük fiyattan satın alabilmesi demektir. Etkin kamu alımı uygulaması ise ihtiyaç duyulan mal ve hizmetleri en düşük fiyata sağlayabilecek tedarikçinin seçilmesini kolaylaştıracak düzeyde rekabetin sağlanması ile gerçekleştirilebilir. Bu noktada AB deneyimi, etkin kamu alımı yoluyla %10'a kadar varan tasarrufların gerçekleştirilebileceğini göstermektedir. Bu durum rekabetin yeterince sağlandığı etkin kamu alımları yolu ile ülkemizde her yıl yaklaşık 7-8 milyar TL tasarruf yapılabileceği anlamına gelmektedir. Hatta altyapı ve enerji yatırımları düzeyinin daha fazla olduğu ülkemizde tasarruf miktarının daha da yüksek olması muhtemeldir (Eftekin, 2010:88)

Elektronik kamu çalışmalarından en önemlisi "Elektronik İhale (e-ihale)" uygulaması oluşturmaktadır. Elektronik İhale şeffaflık, etkinlik, verimlilik ve zamandan tasarruf gibi pek çok fayda sağlamaktadır. Dünyadaki e-ihale uygulamaları incelendiğinde, toplam satın alma maliyetlerinde % 20'lere kadar tasarruf sağlandığı görülmektedir.

E-devlet çalışmalarının yaygınlaşması ve kamu kurumları arasında bilgi paylaşımı ihtiyacının giderek artması nedeni ile birlikte çalışabilirlik esasları önem kazanmıştır. Bu hususta kamu kurumlarında performans ve stratejik yönetim faktörleri ön plana çıkmış, kurumsal yönetim anlayışı çerçevesinde daha şeffaf, hesap verebilir ve verimli bir devlet yapısı öngörülmüştür. Elektronik devlet çalışmalarının içerisinde önemli yere sahip olan ihale süreci, birlikte çalışabilirlik anlamında, kamu özel sektör uyumu açısından önemlidir. Kamuda elektronik ihale sisteminin geliştirilmesinden Kamu İhale Kurumu (KİK) sorumlu tutulmuş ve çeşitli uygulamalar hayata geçirilmiştir.

Türk kamu yönetiminin en büyük sorunlarından birisi, kamudaki etik dışı faaliyetlerdir. Kamu harcama kalemlerinden biri olan kamu ihaleleri GSMH'nın % 10'unu bulmaktadır. Kamu harcamalarının içinde yüksek bir paya sahip olan kamu ihaleleri süreçlerinde yaşanan olumsuzluklar vatandaşın devlete olan güvenini zedelemektedir. Kamu ihalelerindeki bu olumsuz durumlar kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli kullanılmasını engellemekte, kamu kaynaklarının dengeli dağılımını bozmaktadır. Kamu kurumlarında yaşanan yolsuzluk ve yozlaşmanın önüne geçebilmek için Elektronik Kamu İhale sisteminin önemli bir işlev göreceği, bu sayede kamu kaynaklarının daha etkin, şeffaf ve verimli kullanılacağı uygulama süreçlerinde görülecektir.

Küreselleşmeyle birlikte teknoloji dünyanın en ücra yerlerine bile inanılmaz bir şekilde hızla ulaşmaktadır. Dünyadaki bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, kamu kurumlarındaki iş süreçlerinin yeniden yapılanmasına ve kurumlar arasındaki bilgi alışverişinin daha önemli hale gelmesine neden olmuştur. Sadece bilgi teknolojilerinin kullanımı değil, üretilen bilgilerin anlamlı, tutarlı ve ileriye dönük kullanımı, e-devlet anlayışı içerisinde ön plana çıkmaya başlamış, bu amaçla kurumlar arası bilgi paylaşımı gündeme gelmiştir. Kurumların sahip oldukları bilgi teknolojilerinin ortak kullanımı sayesinde, daha verimli ve hızlı şekilde e-devlet uygulamalarını geliştirme hususu önem kazanmıştır. Bu sayede hızlı, şeffaf ve hesap verebilir devlet olma yolunda önemli bir adım atılarak "Elektronik Dönüşüm Projesi" ile kamu, özel sektör ile vatandaşın bir platform üzerinden iş ve işlemlerini gerçekleştirmesi hedeflenmiştir. 2006-2010 yıllarını kapsayan ve bir dönüşüm stratejisi

olarak hazırlanan “Bilgi Toplumu Stratejisi ve Eylem Planında” kurumsal ve merkezi çözümlere yönelik eylemlere etkin şekilde öncelik verileceği bildirilmiştir. “Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu (5018 Sayılı Kanun)” doğrultusunda da mevcut kamu iş süreçlerinin bilgi ve iletişim teknolojilerinin getirdiği imkânlardan yararlanacak şekilde iyileştirilmesi ve gerekirse yeniden tasarlanması gerekliliği ortaya çıkmıştır. Ancak, kamu kurumlarının bünyelerinde yeterli sayıda deneyimli ve bilgili çalışan bulunmamasından dolayı, bilgi ve iletişim teknolojileri ihtiyaçlarının giderilmesinde kamu kurumları için dışarıdan destek alınması kaçınılmaz bir durum olmuş, kamu özel sektör işbirliği giderek yaygınlaşmaya başlamıştır. Ülkemizdeki bu gelişmeler Avrupa Birliği (AB), Dünya Bankası ve diğer uluslar arası kuruluşların bünyesinde takip edilen e-Devlet projelerine paralel olarak yürütülmektedir. Söz konusu birçok ulusal ve uluslararası çalışmalar göstermiştir ki elektronik devlet çalışmalarında kamu özel sektör işbirliği önemli ölçüde artmakta ve buna en belirgin örnek olarak kamuda ihale sisteminin elektronik olarak geliştirilmesi gösterilmektedir. Küreselleşen ekonomi anlayışı artık sadece ülkelerin kendi içlerinde değil aynı zamanda sınır ötesi kamu alımlarından da haberdar olunmasına imkan vermiştir. Bu nedenle yerli bir firma yurt dışında ihalelere katılabileceği gibi bunun tam tersi olan, yurtdışı menşeli bir şirket ülkemizde herhangi bir kısıt bulunmadığı sürece istediği kamu ihalesine katılabilmektedir. Buna imkân veren en büyük faktör, kamu alımlarında ihale ilanlarının elektronik olarak internet üzerinden takibinin mümkün hale gelmesidir. Ancak mevcut sistemde yer alan ihale ilanı, şartnamelere elektronik ortamdan erişim veya sonuçların çevrimiçi olarak açıklanması, elektronik katalog gibi uygulamalar tek başına yeterli olmamaktadır. Gelişen teknoloji karşısında giderek artan bir talep oluşmakta, bunun sonucunda da daha şeffaf, anlık sonuçlar üretebilen, hızlı, hesap verebilir ve bütüncül bir yaklaşım kamu ihalesinde kaçınılmaz olmaktadır. Bilişim teknolojilerinin son yıllardaki hızlı değişimi ve internet’in tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de hızla yaygınlaşmaya başlamasıyla onun getirdiği kolaylıklar toplumda var olan hantal devlet yapısının da değişmesine yönelik bir isteği ortaya çıkarmıştır. Bu istek Dünyanın eski yapısını değiştirip yöneldiği, hizmetlerin vatandaşa elektronik imkânların kullanılarak verildiği e-Devlet denilen Elektronik Devlet kavramının ortaya çıkmasını sağlamıştır

Elektronik Devlet olarak adlandırılan e-Devlet kavramı ile Devletin yeniden yapılanması, iş ve işlem süreçlerin elektronik ortamda olacak şekilde yeniden hazırlanması amaçlanmaktadır. Elektronik Devlet (E-Devlet) kamu hizmetlerinin elektronik ortamda sunulmasını ifade etmektedir. Kamu hizmetlerinde etkinliğin ve verimliliğin artırılması, katılımcılığın ve hesap verebilirliğin sağlanarak demokrasinin güçlendirilmesi, hizmet kalitesinin artırılması gibi nedenlerle bütün gelişmiş ülkelerde kabul gören E-Devlet hizmetlerinin geliştirilmesi gereği ülkemizde de kabul görmektedir (Efe, 2011:1701).

Toplumda yaşanan hızlı değişime kamu kesiminin ayak uyduramadığı ve bunun sonucunda da kamu tarafından sunulan hizmetlerin kalitesinin toplumsal talepleri karşılayacak düzeyden uzak kaldığı görüşü, özellikle son yıllarda genellikle kabul görmektedir. Bu görüş, sadece toplumsal veya akademik düzeyde ileri sürülmekle kalmamakta, bizzat devletin kendisi tarafından da kabul edilmektedir (Gül, 2010:1).

2886 sayılı Devlet İhale Kanununun ihtiyaçlara cevap vermekte yetersiz kalması, rekabeti, şeffaflığı, eşit muameleyi sağlamaya dair mekanizmalarının zayıf olması siyasi otoritenin ihale sürecine dahil olmasına izin vermesi, mal ve hizmet üreten kamu işletmelerinin kamu idarelerine ihalesiz mal veya hizmet satmasına izin vererek haksız rekabete yol açmak suretiyle bu alanda mal ve hizmet üreten özel sektör işletmelerinin gelişmesini engellemesi, dünya uygulamalarına paralellik göstermemesi ve benzeri nedenlerle kamu kaynaklarının en iyi şekilde kullanılmasını sağlayamaması ve kamu idarelerinin alım ve yapım ihaleleri ile devlete ait değerlerin satım, kiralama vb. ihalelerinin aynı kanun hükümlerine tabi olmasının uygulamada yol açtığı sıkıntılar nedeniyle yeni düzenleme yapılmasına gerek duyulmuştur (Kaplan, 2012:22).

Bu çerçevede başlanılan ve dört yılı aşan çalışmalar sonucunda kanun tasarısı taslakları tamamlanarak siyasi iradeye teslim edilmiş ve daha sonra da 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 sayılı Kamu İhale Sözleşmeleri Kanunu, 01/01/2003 tarihinde yürürlüğe girmek üzere 22/01/2002 tarih ve 24648 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır. 4734 sayılı Kanun, Kamu İhale Kurulu hariç, gerek öngördüğü mekanizmalar gerekse de Avrupa Birliği müktesebatına uyum çalışmaları açısından ilk kanun olması hasebiyle önemli bir düzenlemedir. Suistimale açık bir alan olması

nedeniyle ve öngörülen sistemin bozulmaması için ihale uygulamalarına ilişkin kanunların hiç değiştirilmemesi veya çok nadir olarak ve ancak zorunlu hallerde münhasır olmak üzere değiştirilmesi gerektiği halde, 4734 sayılı Kanunda bugüne kadar yirmiye yakın değişiklik yapılmıştır ki bu durum ihale mevzuatının uygulamada takibini ve öngörülen sistemsel yapıların kalıcı hale gelmesini zorlaştırmaktadır. (Kaplan, 2012:23).

Teknolojinin gelişmesi ile paralel olarak, daha önce düşünülmesi bile zor olan birçok ürün ve hizmet hayatımızın bir parçası oluvermektedir. Evimize bir telefon için aylarca beklenen süreçten, daha önceleri cep telefonsuz nasıl olupta, idare ettiğimizi zor anlayacak bir duruma geldik. Cep telefonlarından internet erişimi, banka işlemleri, televizyon seyretmek, navigasyon hizmeti almak, vergi borçlarını sorgulamak artık çok olağan algılanabilmektedir. Tüm bu gelişmeler şüphesiz devlet hizmetlerini de etkilemektedir. Tüm dünyada geleneksel devletten e-devlete doğru hızlı bir geçiş söz konusudur ve Türkiye'deki e-devlet hizmetleri de diğer ülkelere kıyasla hızla ilerlemektedir. Türkiye e-devlet uygulamasında ciddi ilerlemeler kaydetmiştir. Özellikle 2002'den itibaren bir atılım içerisinde (Saruç, 2007:192; OECD, 2006). Brown Üniversitesi'nin her yıl gerçekleştirdiği çalışmaya göre Türkiye e-devlet ülke sıralamasında yaklaşık 200 ülke arasında 2006 yılında 27 olan sıralamasını, 2007'de 8.sıraya çıkarmıştır (Saruç, 2007:192; Darrell, 2007).

Bu çalışmanın problemini yukarıda betimlenen gelişmeler sonucunda uygulanmaya başlanan e-devlet uygulamalarından biri olan Türkiye'de mevcut ihale sistemi ve e-ihale sistemine geçişteki fayda ve yararların çözümlenmesi oluşturmaktadır. Bu çerçevede aşağıdaki sorular cevaplandırılmaya çalışılmıştır:

- Araştırmaya katılanların demografik özellikleri nelerdir?
- Araştırmaya katılanlar internet kullanıyorlar mı?
- Araştırmaya katılanların mevcut ihale sisteminden memnunlar mı?
- Araştırmaya katılanların e-ihale sistemine nasıl yaklaşmaktadırlar?
- Araştırmaya katılanların e-ihale sistemiyle rekabetin artacağına inanıyorlar mı?

- İhalelere teklif verenler e-ihale sistemiyle ihale dosya masraflarının azalacağına inanıyorlar mı?
- E-ihale sistemiyle kamu alanında faaliyet gösterenler (müteahhitler) toplumun bakış açısı olumlu yönde değişecek mi?

I-BİRİNCİ BÖLÜM

1. İHALE VE İHALE YÖNETİMİ

1.1. İhale Kavramı

İhale sözcüğü Arapça kökenli olup, “bir işi birinin üzerinde bırakmak, arttırma veya eksiltme işinde istekliye bırakma” (Özön ,1971:332-333) ya da “arttırma veya eksiltme biçimiyle yapılan sözleşmelerde, en çok arttırmanın veya eksiltmenin önerisini (icabını) kabul niteliğinde olmak üzere arttırmaya veya eksiltmeye çıkarmanın irade beyanı, açık arttırma, en uygun fiyatı bulmak için uygulanan sözleşme yöntemi; en uygun fiyatı teklif edene işi (malı) verme” (Yılmaz, 1996:362) şeklinde açıklanmaktadır.

1.2. Mevcut Kamu Alımlarında İhale Süreci

1.2.1. İhtiyacın Ortaya Çıkması

Kamu; bir devletin idaresi altında yaşayan bireylerin tümünün oluşturduğu topluma verilen addır (Civelek ve Diğ, 2003:349). Kamu alımları süreci ihtiyaçların ortaya çıkmasıyla başlar. Kamu İhale Kanunu hükümlerine göre idareler, diğer temel ilkelerin yanı sıra ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanlarda karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla da yükümlüdürler. Bu nedenle, ihale sürecinin ilk adım olarak ihtiyacın doğru tespit edilmesi büyük önem arz etmektedir. İdarece tespit edilen ihtiyacın giderilebilmesi için yeterli ödeneye sahip olunması zorunludur. 4734 sayılı Kanun'da ödeneği bulunmayan hiçbir iş için ihaleye çıkılamayacağı hükme bağlanmıştır. Diğer taraftan idarelerin süreklilik arz eden ihtiyaçlarının giderilebilmesi için, ertesi mali yıl bütçesi yürürlüğe girmeden önce ihalenin başlaması ve sonuçlandırılması mümkün bulunmaktadır. İhale sözleşme yöntemi, kamu mal ve hizmetlerinin özel sektör kuruluşlarınca bir sözleşmeye dayalı olarak yürütülmektedir. İhale yönteminde ilgili kamu makamı, hizmeti kendi

örgüt ve personeli tarafından yürütmek yerine, özel firmalara yaptırmaktadır (Eryılmaz, 2011).

Kamu alımları sürecinde idarelerce tespit edilen ihtiyacın karşılanması, mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin bütçesinde yeterli ödeneye sahip olunması ile mümkündür. İstisnalar hariç ödeneği bulunmayan hiçbir iş için idareler ihale yapamazlar.

Kamu alımlarının gerçekleştirilebilmesi için, devletin kalkınma planı ve yıllık programlarını uygulamaya koyması ve bütçede belirtilen koşullar çerçevesinde hareket edilmesi gerekir. Belirlenmiş plan ve programların uygulanması, mali kaynakların programda gösterilen amaçlara tahsis edilmesiyle mümkündür. Mali kaynakların elde edilmesi ve programların amaçlarına tahsisi bütçe ile olmakta plan, program ve bütçe arasındaki hukuki bağlantı da kurulmuş olmaktadır. 2002 yılında halen yürürlükte olan Devlet İhale Kanunu'nun yanında Kamu İhale Kanunu çıkarılmıştır. Amacı "kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan ya da kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve yöntemleri belirlemek" tir (Gözübüyük, 2010).

1.2.2. Teknik Şartnamenin Hazırlanması

4734 sayılı 25.06.2009 Tarihli Kamu İhale Kanununda (Resmi Gazete;10.07.2009/27984) teknik şartnamenin hazırlanması 12 inci maddede detaylı şekilde açıklanmıştır.

Kamu İhale Kanununun 12. Maddesinde: İhale konusu mal veya hizmet alımları ile her türlü özelliğini belirten idari ve teknik şartnamelerin idarelerce hazırlanması esastır. Ancak, mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin özelliği nedeniyle idarelerce hazırlanmasının mümkün olmadığının ihale yetkilisi tarafından onaylanması kaydıyla teknik şartnameler bu kanun hükümlerine göre hazırlattırılabilir.

Ayrıca Kamu İhale Kanununda; İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin teknik kriterlerine ihale dokümanının bir parçası olan teknik şartnamelerde yer verilir. Belirlenecek teknik kriterler verimliliği ve fonksiyonelliği sağlamaya yönelik

olacak, rekabeti engelleyici hususlar içermeyecek ve bütün istekliler için fırsat eşitliği sağlayacaktır.

Teknik şartnamelerde, varsa ulusal ve/veya uluslararası teknik standartlara uygunluğu sağlamaya yönelik düzenlemeler ile yapılır. Bu şartnamelerde teknik özelliklere ve tanımlamalara yer verilir. Belli bir marka, model, patent, menşei, kaynak veya ürün belirtilemez ve belirli bir marka veya modele yönelik özellik ve tanımlamalara yer verilmeyecektir.

Ancak, ulusal ve/veya uluslararası teknik standartların bulunmaması veya teknik özelliklerin belirlenmesinin mümkün olmaması hallerinde “veya dengi” ifadesine yer verilmek şartıyla marka veya model belirtilebilir. (KİK.mad.12)

1.2.3. Yaklaşık Maliyet Belirlenmesi

Yaklaşık maliyet 25.06.2006 Tarihli Kamu İhale Kanununun (Resmi Gazete; 10.07.2009/27284) 9 uncu maddesinde şu şekilde tanımlanmıştır: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesi yapılmadan önce idarece, her türlü fiyat araştırması yapılarak KDV hariç olmak üzere yaklaşık maliyet belirlenir ve dayanaklarıyla birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir. Yaklaşık maliyete ihale ve ön yeterlik ilanlarında yer verilmez, isteklilere veya ihale süreci ile resmi ilişkisi olmayan diğer kişilere açıklanmaz.

Yaklaşık maliyet 25.06.2009 Tarihli Kamu İhale Kanununa dayanılarak çıkarılan uygulama yönetmeliklerine ilişkin yaklaşık maliyet ilkeleri aşağıda belirtilmiştir.

1-İdare tarafından, ihale onay belgesi düzenlenmeden önce, bu yönetmelikte belirlenen esas ve usullere göre ayrıntılı fiyat ve gerektiğinde miktar araştırması yapılmak suretiyle ihale konusu için KDV hariç yaklaşık maliyeti hesaplanır ve dayanakları ile birlikte bir hesap cetvelinde gösterilir.

2-Ön ilan yayımlanmadan önce tahmini alım miktarı esas alınarak hesaplanan yaklaşık maliyet, ihale ve ön yeterlik ilanı öncesi alım miktarı ve diğer hususlar göz önünde bulundurularak yeniden hesaplanabilir.

3-İhale konusu işin bir kısmına teklif verilmesinin mümkün olduğu hallerde yaklaşık maliyet her bir kısım için ayrı ayrı olmak üzere işin tamamı dikkate alınarak hesaplanır.

4-İhale konusu işte kullanılacak malzeme, araç, teçhizat, makine ve ekipman gibi unsurların idare tarafından verilmesi durumunda; yaklaşık maliyet, bu unsurların bedeli hariç tutularak hesaplanır ve bu unsurların listesi yaklaşık maliyet hesap cetvelinin ekine konulur.

5-İhale komisyonu tarafından yaklaşık maliyet teklif fiyatları ile birlikte açıklanır. Pazarlık usulü ile yapılan ihalede ise yaklaşık maliyet, son yazılı fiyat teklifleri ile birlikte açıklanır. Bu aşamadan önce yaklaşık maliyet açıklanamaz ve ilan edilemez.

6-Yaklaşık maliyetlerin idarelerce hesaplanması esastır. Ancak, işin özelliğinden dolayı, idarelerce hazırlanmasının mümkün olmaması sebebiyle teknik şartnamenin danışmanlık hizmeti alınarak hazırlatılması durumunda, bu kapsamda yaklaşık maliyet de aynı danışmanlık hizmet sunucusuna hesaplatılabilir.(KİK Mad.9)

1.2.4. Uygulanacak İhale Usulünün Tespiti

4734 sayılı Kanun; 1-Açık ihale usulü, 2-Belli istekliler arasında ihale usulü ve 3-Pazarlık usulü olmak üzere üç ihale yöntemi öngörmüştür. Bunlardan açık ihale usulü tüm isteklilerin teklif verebildiği temel ihale yöntemidir. Belli istekliler arasında ihale usulü de temel ihale usullerinden birisi olmakla beraber açık ihaleden farkı burada istekliler arasında bir ön yeterlilik değerlendirmesi aşaması mevcut olup ancak bu aşamayı geçebilen istekliler teklif verebilmektedir. Bu ihale türünde ihaleye davet edilebilecek aday sayısının beşten az olması veya teklif veren istekli sayısının üçten az olması halinde ihale iptal edilir. Pazarlık usulü ise temel bir ihale yöntemi olmayıp ancak; diğer usullerin uygulanmasına rağmen teklif çıkmaması, doğal afet, yangın gibi idarenin öngöremediği acil durumlar vs. özel şartlar altında uygulanabileceği öngörülmüştür. Pazarlık usulünün diğer usullerden farkı ihale sürecinin daha kısa sürmesi ve kimi hallerde idarenin ilana çıkmaksızın kendi belirlediği üç istekliye teklif götürebilmesidir. Bunlar dışında, bir ihale yöntemi olmayan ve karşılanacak ihtiyacın

her yıl güncellenen belli bir tutarı aşmaması, tekel niteliğinde olması, taşınmaz alımı veya kiralanması gibi durumlarda idarelerin ihale komisyonu kurmaksızın ihtiyaçlarını doğrudan piyasa araştırması yaparak temin edebilmelerine olanak sağlayan doğrudan temin yöntemi de bulunmaktadır. Netice itibariyle, bir ihale yöntemi olmayan doğrudan temin dışında, diğer tüm yöntemlerde, en az üç istekli olmak üzere, mümkün olduğunca çok isteklinin katılımının sağlanması amaçlanmıştır (İlhan, 2013: 8)

1.2.4.1. Açık İhale Usulü:

Kamu İhale Kanununun 19 inci maddesinde(Resmi Gazete;10.07.2009/27284) Açık İhale usulü; belli isteklilerin teklif verebildiği ihale usulü olarak tarif edilmiştir.(KİK Mad.19)

1.2.4.2. Belli istekliler Arasında İhale Usulü:

4734 sayılı Kamu İhale kanununun 20 inci maddesinde (Resmi Gazete;10.07.2009/27284) belli istekliler arasında ihale usulü; yapılacak ön yeterlilik değerlendirilmesi sonucunda idarece davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür. Yapım işleri, hizmet mal alım ihalelerinden işin özelliğinin uzmanlık ve/veya ileri teknoloji gerektirmesi nedeniyle açık ihale usulünün uygulanamadığı işlerin ihalesi ile yaklaşık maliyeti eşik değerin yarısını aşan yapım işi ihaleleri bu usule göre yaptırılabilir. (KİK Mad.20)

1.2.4.3. Pazarlık Usulü

Kamu İhale Kanununun 25.06.2009 Tarihli (Resmi Gazete;10.07.2009/27284) 21.maddesinde aşağıda belirtilen hallerde pazarlık usulü ile ihale yapılabilir.

a-)Açık ihale usulü veya belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılan ihale sonucunda teklif çıkmaması.

b-)Doğal afetler, salgın hastalıklar, can veya mal kaybı tehlikesi gibi ani ve beklenmeyen veya idare tarafından önceden öngörülemeyen olayların ortaya çıkması üzere ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

c-)Savunma ve güvenlikle ilgili özel durumların ortaya çıkması üzerine ihalenin ivedi olarak yapılmasının zorunlu olması.

d-)İhalenin, araştırma ve geliştirme sürecine ihtiyaç gösteren ve seri üretime konu olmayan nitelikte olması.

e-) İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin özgün nitelikte ve karmaşık olması nedeniyle teknik ve mali özelliklerinin gerekli olan netlikte belirlenememesi.

f-) İdarelerin yaklaşık maliyeti 144 103Tl (yüzkırkdörtbin yüzüç Türk Lirası) olan mamul mal, malzeme veya hizmet alımları.(KİK Mad;21)

1.2.4.4. Elektronik Kamu Alımları Platformu

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 20/11/2008 tarih ve 5812 sayılı kanunla değiştirilen ek 1.inci maddesinde; Bu kanun kapsamında yapılan ihalelerde; bu kanunun 13 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, ilan, ihale dokümanının hazırlanması ve verilmesi, katılım ve yeterliğe ilişkin belgelerin sunulması, tekliflerin hazırlanması, sunulması ve değerlendirilmesi, ihalenin karara bağlanması ve onaylanması, kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi ve sözleşmenin imzalanması gibi ihale süreciyle ilgili aşamalar ile her türlü bildirimler kısmen veya tamamen, Kurum tarafından oluşturulan Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden gerçekleştirilebilir (KİK Ek Mad.1).

Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.

1.2.4.5. Çerçeve Anlaşmalar

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 20/11/2008 tarih ve 5812 sayılı kanunla değiştirilen ek 2 inci maddesinde; İdareler ihtiyaç duydukları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin olarak açık ihale veya belli istekliler arasında ihale usulünü uygulamak kaydıyla çerçeve anlaşmalar yapabilir. Çerçeve anlaşmalar rekabeti engelleyici, sınırlayıcı veya bozucu şekilde kullanılamaz. KİK Ek Mad.2)

1.2.4.6. Dinamik Alım Sistemi

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 20/11/2008 tarih ve 5812 sayılı kanunla değiştirilen ek 4 üncü maddesinde; Dinamik alım sistemi, piyasada mamul olarak bulunan malların elektronik ortamda alımında kullanılabilir. Sistemin kurulmasında açık ihale usulü uygulanır. Dinamik alım sistemi rekabeti engelleyici, sınırlayıcı veya bozucu şekilde işletilemez denmektedir. (KİK Ek Mad.4)

1.2.4.7. Elektronik Eksiltme

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 20/11/2008 tarih ve 5812 sayılı kanunla değiştirilen(Resmi Gazete;05.12.2008/27075) ek 5 inci maddesinde; İlan ve ihale dokümanında belirtilmesi kaydıyla, açık ihale, belli istekliler arasında ihale ve 21 inci maddenin (a), (d) ve (e) bentleri uyarınca yapılan pazarlık usulü ihalede tekliflerin değerlendirilmesi aşamasının tamamlanmasından sonra elektronik eksiltme yapılabilir. Dinamik alım sistemi ve çerçeve anlaşma kapsamında yapılan ihalelerde de elektronik eksiltme uygulanabilir. 48 inci madde uyarınca yapılan danışmanlık hizmet alımı ihalelerinde ise elektronik eksiltme uygulanmaz. (KİK Ek Mad.5)

1.2.4.8. Finansal Kiralama

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 20/11/2008 tarih ve 5812 sayılı kanunla değiştirilen (Resmi Gazete;05.12.2008/27075) ek 6 ıncı maddesinde; Kanun kapsamındaki idarelerin finansal kiralama suretiyle yapacakları mal alımlarında uygulanacak esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir.(KİK Ek Mad.6)

1.2.5. İhale ve Ön Yeterlik Dokümanları

4734 Sayılı 25.06.2009 Tarihli Kamu İhale kanununda ihale ve ön yeterlik dokümanın içeriği ve idari şartnamelerde yer alması ile ilgili hususlar, söz konusu kanunun(Resmi Gazete;10.07.2009/27284) 27, 28 ve 29 maddelerinde şu şekilde belirtilmiştir:

İhale dokümanında; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgiler bulunur. Ön yeterlik dokümanında ise adaylarda aranılan şartlara, ön yeterlik kriterlerine ve gerekli diğer belge ve bilgilere yer verilir.

İdari şartnamede ihale konusuna göre asgari aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

- İşin adı, niteliği, türü ve miktarı, hizmetlerde iş tanımı.
- İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.
- İhale usulü, ihale tarih ve saati ile tekliflerin nereye verileceği.
- İsteklilere talimatlar.
- İsteklilerde aranılan şartlar, belgeler ve yeterlik kriterleri.
- İhale dokümanında açıklama isteme ve yapılma yöntemleri.
- Tekliflerin geçerlilik süresi
- İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği, ihale konusu işin tamamına veya bir kısmına teklif verilmesinin mümkün olup olmadığı, mal alımı ihalelerinde alternatif teklif verilir verilemeyeceği, verilebilecekse alternatif tekliflerin nasıl değerlendirileceği.
- Ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç giderlerinden hangisinin teklif fiyatına dahil olacağı.
- Tekliflerin alınması, açılması ve değerlendirilmesinde uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.
- İhale kararının alınmasından sözleşmenin imzalanmasına kadar uygulanması gereken ve bu kanunda belirtilen usul ve esaslar.

- İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.

- Teklif ve sözleşme türü

- Geçici ve kesin teminat oranları ile teminatlara ait şartlar.

- İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.

- Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.

- İhale konusu işin başlama ve bitirme tarihi, yapılma yeri, teslim şartları ve gecikme halinde alınacak cezalar.

- Ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilir verilmeyeceği, verilecekse şartları ve miktarı ile sözleşme konusu işler için eğer ödenecekse fiyat farkının ne şekilde ödeneceği.

- Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları ile sözleşme kapsamında yaptırılacak iş artışları ile iş eksilişi durumunda karşılıklı yükümlülükler.

- Vergi, resim ve harçlar ile sözleşme ile ilgili diğer giderlerin kimin tarafından ödeneceği.

- Yapım işlerinde iş ve işyerinin sigortalanması ile yapı denetimi ve sorumluluğuna ilişkin şartlar.

- Denetim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartlar.

- Anlaşmazlıkların çözümü. (KİK Mad 27.28.29)

1.2.6. İhale Onayının Alınması

4734 Sayılı 25.06.2009 tarihli Kamu İhale Kanununu (Resmi Gazete;10.07.2009/27284) 7 inci maddesinde ihale işlem dosyası başlığı adı altında, ihale onayının alınması ile ilgili şu ifadeye yer verilmiştir: İhalesi yapılacak her iş için

bir işlem dosyası düzenlenir. Bu dosyada ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilân metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgeler bulunur.(KİK Mad 7)

1.2.7. İhale Komisyonun Kurulması

4734 Sayılı 25.06.2009 Tarihli Kamu İhale Kanununun (Resmi Gazete;10.07.2009/27284) 6 ıncı maddesinde ihale komisyonunun kurulması ile ilgili; İhale yetkilisi, biri başkan olmak üzere, ikisinin ihale konusu için uzmanı olması şartıyla, ilgili idare personelinden en az 4 (dört) kişinin ve muhasebe veya malî işlerden sorumlu bir personelin katılımıyla kurulacak en az 5 (beş) ve tek sayıda kişiden oluşan ihale komisyonunu, yedek üyeler de dahil olmak üzere görevlendirir(KİK Mad.6).

1.2.8. İhale ve Ön Yeterlilik İlanları

4734 Sayılı 25.06.2009 Tarihli Kamu İhale Kanununun (Resmi Gazete;10.07.2009/27284) 13 üncü maddesinde ihale ve ön yeterlilik ilanları ile ilgili olarak:

Bütün isteklilere tekliflerini hazırlayabilmeleri için yeterli süre tanımak suretiyle; Yaklaşık maliyeti 8 inci maddede yer alan eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan ihalelerden;

- Açık ihale usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az 40 (kırk) gün önce,
- Belli istekliler arasında ihale usulü ile yapılacak olanların ön yeterlik ilânları, son başvuru tarihinden en az 14 (ondört) gün önce,
- Pazarlık usulü ile yapılacak olanların ilânları, ihale tarihinden en az 25 (yirmibeş) gün önce,

Kamu İhale Bülteninde en az bir defa yayımlanmak suretiyle yapılır.

Yaklaşık maliyeti eşik değerlere eşit veya bu değerleri aşan belli istekliler arasında yapılacak ihalelerde ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda yeterliği belirlenen adaylara ihale gününden en az 40 (kırk) gün önce davet mektubu gönderilmesi zorunludur(KİK Mad. 13)

1.2.9. İhale ve Ön Yeterlilik Dokümanlarının Görülmesi, Satın Alınması, Değişiklik ve Açıklama Yapılması

4734 Sayılı 25.06.2009 Tarihli Kamu İhale Kanununda, ihale ve ön yeterlik dokümanının içeriği ve idari şartnamede yer alması zorunlu hususlar (Resmi Gazete;10.07.2009/27284) 27.maddede belirtilmiştir.:

İhale dokümanında; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgiler bulunur. Ön yeterlik dokümanında ise adaylarda aranılan şartlara, ön yeterlik kriterlerine ve gerekli diğer belge ve bilgilere yer verilir.

İdari şartnamede ihale konusuna göre asgari aşağıdaki hususların belirtilmesi zorunludur:

- İşin adı, niteliği, türü ve miktarı, hizmetlerde iş tanımı.
- İdarenin adı, adresi, telefon ve faks numarası.
- İhale usulü, ihale tarih ve saati ile tekliflerin nereye verileceği.
- İsteklilere talimatlar.
- İsteklilerde aranılan şartlar, belgeler ve yeterlik kriterleri.
- İhale dokümanında açıklama isteme ve yapılma yöntemleri.
- Tekliflerin geçerlilik süresi.

İhaleye konsorsiyumların teklif verip veremeyeceği, ihale konusu işin tamamına veya bir kısmına teklif verilmesinin mümkün olup olmadığı, mal alımı ihalelerinde

alternatif teklif verilir verilemeyeceği, verilebilecekse alternatif tekliflerin nasıl değerlendirileceği.

- Ulaşım, sigorta, vergi, resim ve harç giderlerinden hangisinin teklif fiyatına dahil olacağı.

- Tekliflerin alınması, açılması ve değerlendirilmesinde uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.

- İhale kararının alınmasından sözleşmenin imzalanmasına kadar uygulanması gereken ve bu Kanunda belirtilen usul ve esaslar.

- İhalenin sadece yerli isteklilere açık olup olmadığı ve yerli istekliler lehine fiyat avantajı uygulanıp uygulanmayacağı.

- Teklif ve sözleşme türü.

- Geçici ve kesin teminat oranları ile teminatlara ait şartlar.

- İhale saatinden önce ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.

- Bütün tekliflerin reddedilmesi ve ihalenin iptal edilmesinde idarenin serbest olduğu.

- İhale konusu işin başlama ve bitirme tarihi, yapılma yeri, teslim şartları ve gecikme halinde alınacak cezalar.

- Ödeme yeri ve şartlarıyla avans verilir verilmeyeceği, verilecekse şartları ve miktarı ile sözleşme konusu işler için eğer ödenecekse fiyat farkının ne şekilde ödeneceği.

- Süre uzatımı verilebilecek haller ve şartları ile sözleşme kapsamında yaptırılabilir iş artışları ile iş eksilişı durumunda karşılıklı yükümlülükler.

- Vergi, resim ve harçlar ile sözleşme ile ilgili diğer giderlerin kimin tarafından ödeneceği.

- Yapım işlerinde iş ve işyerinin sigortalanması ile yapı denetimi ve sorumluluğuna ilişkin şartlar.

- Denetim, muayene ve kabul işlemlerine ilişkin şartlar.

- Anlaşmazlıkların çözümü (KİK Mad.27).

1.2.10. Tekliflerin Sunulması ve Değerlendirilmesi

4734 Sayılı 25.06.2009 Tarihli Kamu İhale Kanununun (Resmi Gazete;10.07.2009/27284) 30.... 40 ıncı maddelerinde tekliflerin sunulması ve değerlendirilmesi: aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır.

Teklif mektubu ve geçici teminat da dahil olmak üzere ihaleye katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler bir zarfa konulur. Zarfın üzerine isteklinin adı, soyadı veya ticaret unvanı, tebligata esas açık adresi, teklifin hangi işe ait olduğu ve ihaleyi yapan idarenin açık adresi yazılır. Zarfın yapıştırılan yeri istekli tarafından imzalanır ve mühürlenir.

Teklif mektupları yazılı ve imzalı olarak sunulur. Teklif mektubunda ihale dokümanının tamamen okunup kabul edildiğinin belirtilmesi, teklif edilen bedelin rakam ve yazı ile birbirine uygun olarak açıkça yazılması, üzerinde kazıntı, silinti, düzeltme bulunmaması ve teklif mektubunun ad, soyad veya ticaret unvanı yazılmak suretiyle yetkili kişilerce imzalanmış olması zorunludur. Mal alımı ihalelerinde, ihale dokümanında alternatif teklif verilebileceğine dair hüküm bulunması halinde, alternatif tekliflerde aynı şekilde hazırlanarak sunulur.

Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar sıra numaralı alındılar karşılığında idareye verilir. Bu saatten sonra verilen teklifler kabul edilmez ve açılmaksızın iade edilir. Teklifler iadeli taahhütlü olarak da gönderilebilir. Posta ile gönderilecek tekliflerin ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye ulaşması şarttır. Postadaki gecikme nedeniyle işleme konulmayacak olan tekliflerin alınış zamanı bir tutanakla tespit edilir.

Verilen teklifler, zeyilname düzenlenmesi hali hariç, herhangi bir sebeple geri alınamaz ve değiştirilemez.

Ön yeterliğe katılabilme şartı olarak istenilen bütün belgeler 30 uncu maddenin birinci ve üçüncü fıkralarında belirtilen esas ve usullere uygun olarak idareye sunulur.

Tekliflerin geçerlilik süresi ihale dokümanında belirtilir. İdarece ihtiyaç duyulması halinde bu süre, teklif ve sözleşme koşulları değiştirilmemek ve isteklinin kabulü kaydıyla, en fazla ihale dokümanında belirtilen teklif geçerlilik süresi kadar uzatılabilir.

Teminat olarak kabul edilecek değerler aşağıda gösterilmiştir:

Tedavüldeki Türk Parası.

Bankalar ve özel finans kurumları tarafından verilen teminat mektupları.

Hazine Müsteşarlığınca ihraç edilen Devlet İç Borçlanma Senetleri ve bu senetler yerine düzenlenen belgeler.

İlgili mevzuatına göre Türkiye’de faaliyette bulunmasına izin verilen yabancı bankaların düzenleyecekleri teminat mektupları ile Türkiye dışında faaliyette bulunan banka veya benzeri kredi kuruluşlarının kontrgarantisi üzerine Türkiye’de faaliyette bulunan bankaların veya özel finans kurumlarının düzenleyecekleri teminat mektupları da teminat olarak kabul edilir.

(c) bendinde belirtilen senetler ve bu senetler yerine düzenlenen belgelerden nominal değere faiz dahil edilerek ihraç edilenler, anaparaya tekabül eden satış değeri üzerinden teminat olarak kabul edilir.

Teminat mektupları dışındaki teminatlar ihale komisyonlarınca teslim alınamaz. Bunların saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine yatırılması zorunludur.

İhale üzerinde kalan istekli ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi istekliye ait teminat mektupları ihaleden sonra saymanlık ya da muhasebe müdürlüklerine teslim edilir. Diğer isteklilere ait teminatlar ise hemen iade edilir. İhale

üzerinde kalan istekli ile sözleşme imzalanması halinde, ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibine ait teminat sözleşme imzalandıktan hemen sonra iade edilir.

Teminatlar, teminat olarak kabul edilen diğer değerlerle değiştirilebilir

Her ne suretle olursa olsun, idarece alınan teminatlar haczedilemez ve üzerine ihtiyati tedbir konulamaz.

Bu Kanun kapsamında verilecek teminat mektuplarının kapsam ve şeklini tespiti Kamu İhale Kurumu yetkilidir.

32. maddeye göre belirlenen tekliflerin geçerlilik süresinden en az otuz gün fazla süreli olmak kaydıyla, geçici teminat mektuplarında süre belirtilir. Teklif geçerlilik süresinin uzatılması halinde, geçici teminat mektuplarının süresi de aynı süre ile uzatılır. Kesin teminat mektuplarının süresi ihale konusu işin bitiş tarihi dikkate alınmak suretiyle idare tarafından belirlenir.

İlgili mevzuatına aykırı olarak düzenlenmiş teminat mektupları kabul edilmez.

Teklifler ihale dokümanında belirtilen ihale saatine kadar idareye verilir. İhale komisyonunca ihale dokümanında belirtilen saatte kaç teklif verilmiş olduğu bir tutanakla tespit edilerek, hazır bulunanlara duyurulur ve hemen ihaleye başlanır. İhale komisyonu teklif zarflarını alınış sırasına göre inceler. 30 uncu maddenin birinci fıkrasına uygun olmayan zarflar bir tutanak ile belirlenerek değerlendirmeye alınmaz. Zarflar isteklilerle birlikte hazır bulunanlar önünde alınış sırasına göre açılır.

İsteklilerin belgelerinin eksik olup olmadığı ve teklif mektubu ile geçici teminatlarının usulüne uygun olup olmadığı kontrol edilir. Belgeleri eksik veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmayan istekliler tutanakla tespit edilir. İstekliler ile teklif fiyatları ve yaklaşık maliyet tutarı açıklanır. Bu işlemlere ilişkin hazırlanan tutanak ihale komisyonunca imzalanır. Bu aşamada; hiçbir teklifin reddine veya kabulüne karar verilmez, teklifi oluşturan belgeler düzeltilemez ve tamamlanamaz. Teklifler ihale komisyonunca hemen değerlendirilmek üzere oturum kapatılır.

İhale komisyonunun talebi üzerine idare tekliflerin incelenmesi, karşılaştırılması ve değerlendirilmesinde yararlanmak üzere net olmayan hususlarla ilgili isteklilerden

yazılı olarak tekliflerini açıklamalarını isteyebilir. Ancak bu açıklama, hiçbir şekilde teklif fiyatında değişiklik yapılması veya ihale dokümanında yer alan şartlara uygun olmayan tekliflerin uygun hale getirilmesi amacıyla istenilmez ve yapılmaz.

Tekliflerin değerlendirilmesinde, öncelikle belgeleri eksik olduğu veya teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olmadığı 36 ncı maddeye göre ilk oturumda tespit edilen isteklilerin tekliflerinin değerlendirme dışı bırakılmasına karar verilir. Ancak, teklifin esasını değiştirecek nitelikte olmaması kaydıyla, belgelerde bilgi eksikliği bulunması halinde idarece belirlenen sürede isteklilerden bu eksik bilgilerin tamamlanması yazılı olarak istenir. Belirlenen sürede bilgileri tamamlamayan istekliler değerlendirme dışı bırakılır ve geçici teminatları gelir kaydedilir. Bu ilk değerlendirme ve işlemler sonucunda belgeleri eksiksiz ve teklif mektubu ile geçici teminatı usulüne uygun olan isteklilerin tekliflerinin ayrıntılı değerlendirilmesine geçilir. Bu aşamada, isteklilerin ihale konusu işi yapabilme kapasitelerini belirleyen yeterlik kriterlerine ve tekliflerin ihale dokümanında belirtilen şartlara uygun olup olmadığı ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunup bulunmadığı incelenir. Uygun olmadığı belirlenen isteklilerin teklifleri ile birim fiyat teklif cetvellerinde aritmetik hata bulunan teklifler değerlendirme dışı bırakılır.

İhale komisyonu verilen teklifleri 37 inci maddeye göre değerlendirdikten sonra, diğer tekliflere veya idarenin tespit ettiği yaklaşık maliyete göre teklif fiyatı aşırı düşük olanları tespit eder. Bu teklifleri reddetmeden önce, belirlediği süre içinde teklif sahiplerinden teklifte önemli olduğunu tespit ettiği bileşenler ile ilgili ayrıntıları yazılı olarak ister.

İhale komisyonu;

İmalat sürecinin, verilen hizmetin ve yapım yönteminin ekonomik olması,

Seçilen teknik çözümler ve teklif sahibinin mal ve hizmetlerin temini veya yapım işinin yerine getirilmesinde kullanacağı avantajlı koşullar,

Teklif edilen mal, hizmet veya yapım işinin özgünlüğü,

Hususlarında belgelendirilmek suretiyle yapılan yazılı açıklamaları dikkate alarak, aşırı düşük teklifleri değerlendirir. Bu değerlendirme sonucunda, açıklamaları yeterli görülmeyen veya yazılı açıklamada bulunmayan isteklilerin teklifleri reddedilir.

İhale komisyonu, aşırı düşük tekliflerin tespiti ve değerlendirilmesinde Kurum tarafından belirlenen kriterleri esas alır. Kurum bu maddenin uygulanmasında; aşırı düşük tekliflerin tespiti, değerlendirilmesi ve ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi amacıyla sınır değer veya sorgulama kriterleri ya da ortalamalar belirlemeye yetkilidir.

İhale komisyonu kararı üzerine idare, verilmiş olan bütün teklifleri reddederek ihaleyi iptal etmekte serbesttir. İhalenin iptal edilmesi halinde bu durum bütün isteklilere derhal bildirilir. İdare bütün tekliflerin reddedilmesi nedeniyle herhangi bir yükümlülük altına girmez. Ancak, idare isteklilerin talepte bulunması halinde, ihalenin iptal edilme gerekçelerini talep eden isteklilere bildirir.

37 ve 38 inci maddelere göre yapılan değerlendirme sonucunda ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, ihale dokümanında bu unsurların parasal değerleri veya nispi ağırlıkları belirlenir.

Bu Kanununun 63 üncü maddesine göre ihale dokümanında yerli istekliler lehine fiyat avantajı sağlanacağı belirtilen ihalelerde, bu fiyat avantajı da uygulanmak suretiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenerek ihale sonuçlandırılır.

En düşük fiyatın ekonomik açıdan en avantajlı teklif olarak değerlendirildiği ihalelerde, birden fazla istekli tarafından aynı fiyatın teklif edildiği ve bunların da ekonomik açıdan en avantajlı teklif olduğu anlaşıldığı takdirde, ikinci fıkrada belirtilen fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınmak suretiyle ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenerek ihale sonuçlandırılır.

İhale komisyonu gerekçeli kararını belirleyerek, ihale yetkilisinin onayına sunar. Kararlarda isteklilerin adları veya ticaret unvanları, teklif edilen bedeller, ihalenin tarihi ve hangi istekli üzerine hangi gerekçelerle yapıldığı, ihale yapılmamış ise nedenleri belirtilir.

İhale yetkilisi, karar tarihini izleyen en geç beş iş günü içinde ihale kararını onaylar veya gerekçesini açıkça belirtmek suretiyle iptal eder.

İhale; kararın onaylanması halinde geçerli, iptal edilmesi halinde ise hükümsüz sayılır.

İhale kararları ihale yetkilisince onaylanmadan önce idareler, ihale üzerinde kalan istekli ile varsa ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığını teyit ettirerek buna ilişkin belgeyi ihale kararına eklemek zorundadır. İki isteklinin de yasaklı çıkması durumunda ihale iptal edilir.(KİK Mad 30..40)

1.2.11. İhale Sonucunun Bildirilmesi ve Sözleşme Yapılması

4734 Sayılı 25.06.2009 Tarihli Kamu İhale Kanununun (Resmi Gazete;10.07.2009/27284) 41.....47 inci maddesinde ihale sonucunun bildirilmesi ve sözleşme yapılması ile ilgili değerlendirmeler şu şekilde yapılmıştır.

İhale sonucu, ihale kararının ihale yetkilisi tarafından onaylandığı günü izleyen en geç üç gün içinde, ihale üzerinde bırakılan dahil olmak üzere, ihaleye teklif veren bütün isteklilere bildirilir. İhale sonucunun bildiriminde, tekliflerin değerlendirmeye alınmama veya uygun bulunmama gerekçelerine de yer verilir.

41 inci maddede belirtilen sürelerin bitimini, ön mali kontrol yapılması gereken hallerde ise bu kontrolün tamamlandığı tarihi izleyen günden itibaren üç gün içinde ihale üzerinde bırakılan istekliye, tebliğ tarihini izleyen on gün içinde kesin teminatı vermek suretiyle sözleşmeyi imzalaması hususu bildirilir. Yabancı istekliler için bu süreye oniki gün ilave edilir. Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale sonuç bilgileri Kuruma gönderilmek suretiyle ihale üzerinde kalan isteklinin ihalelere katılmaktan yasaklı olup olmadığının teyit edilmesi zorunludur.

Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6 oranında kesin teminat alınır.

İhale üzerinde kalan istekli 42 ve 43 üncü maddelere göre kesin teminatı vererek sözleşmeyi imzalamak zorundadır. Sözleşme imzalandıktan hemen sonra geçici teminat iade edilir.

İdare, 42 ve 44 üncü maddede yazılı süre içinde sözleşme yapılması hususunda kendisine düşen görevleri yapmakla yükümlüdür. İdarenin bu yükümlülüğü yerine getirmemesi halinde, istekli sürenin bitmesini izleyen günden itibaren en geç beş gün içinde, on gün süreli bir noter ihbarnamesi ile bildirmek şartıyla, taahhüdünden vazgeçebilir. Bu takdirde geçici teminat geri verilir ve istekli teminat vermek için yaptığı belgelendirilmiş giderleri istemeye hak kazanır. Bu zarar, sebep olanlara tazmin ettirilir ve ayrıca haklarında 60'ncı madde hükümleri uygulanır.

Yapılan bütün ihaleler bir sözleşmeye bağlanır. Sözleşmeler idarece hazırlanır ve ihale yetkilisi ile yüklenici tarafından imzalanır. Yüklenicinin ortak girişim olması halinde, sözleşmeler ortak girişimin bütün ortakları tarafından imzalanır. İhale dokümanında aksi belirtilmedikçe sözleşmelerin notere tescili ve onaylatılması zorunlu değildir. İhale dokümanında belirtilen şartlara aykırı sözleşme düzenlenemez.

Bu Kanun kapsamında yer alan idarelerin yapım işleri ile mal ve hizmet alımlarının sonuçları, 42 nci maddeye göre gönderilenler hariç, en geç onbeş gün içinde Kuruma bildirilir. Bu sonuçlardan Kanun kapsamındaki ihalelere ilişkin olanlar Kurum tarafından Kamu İhale Bülteninde yayımlanır. Sonuç bildirimlerinde yer verilecek bilgiler ile savunma, güvenlik ve istihbarat alanlarında görev yapan idarelerin Kanun kapsamında yaptıkları mal ve hizmet alımları ile yapım işlerine ilişkin ihale sonuçlarından hangilerinin yayımlanacağı ilgili idarenin görüşü alınarak Kurum tarafından belirlenir (KİK Mad 41...47).

2 - İKİNCİ BÖLÜM

2. ELEKTRONİK KAMU ALIMLARI PLATFORMU

2.1. Elektronik Kamu Alımları Platformunun Kapsamı

4734 Sayılı Kamu İhale Kanununun 20/11/2008 tarih ve 5812 sayılı kanunla değiştirilen ek 1 inci maddesinde; Bu Kanun kapsamında yapılan ihalelerde; bu Kanunun (Resmi Gazete;05.12.20008/27075) 13 üncü maddesi hükümleri saklı kalmak üzere, ilan, ihale dokümanının hazırlanması ve verilmesi, katılım ve yeterliğe ilişkin belgelerin sunulması, tekliflerin hazırlanması, sunulması ve değerlendirilmesi, ihalenin karara bağlanması ve onaylanması, kesinleşen ihale kararlarının bildirilmesi ve sözleşmenin imzalanması gibi ihale süreciyle ilgili aşamalar ile her türlü bildirimler kısmen veya tamamen, Kurum tarafından oluşturulan Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden gerçekleştirilebilir. Elektronik Kamu Alımları Platformunun kurulması ve işletilmesi ile ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin esas ve usuller Kurum tarafından belirlenir. Bu Kanunun 13 üncü maddesi uyarınca yapılacak bütün ilanlar aynı zamanda EKAP'da da yayımlanır. Bu Kanun kapsamındaki alımlarda aday veya isteklilerin yeterliğinin tespitine ilişkin olarak EKAP üzerinden sistemler kurulabilir. Bu sistemlerin kurulması, kurdurulması, denetlenmesi, yetkilendirilen kuruluşların yetkilerinin iptal edilmesi veya tedbir niteliğinde kararlar alınması hususlarında Kurum yetkilidir.

2.2. Elektronik Kamu Alımları Platformunun Tarafları

EKAP'ın tarafları İdareler, İstekliler ve Vatandaşlardan olmak üzere 3 başlık altında değerlendirilmektedir.

2.2.1. İdareler

Elektronik Kamu Alımları Platformunun kullanılmasına ilişkin 01.09.2010 Tarihli 1 no'lu tebliğ 17/12/2010 tarihinde resmi gazetenin 27788 sayısında

yayınlanmıştır. Buna göre yayınlanan tebliğin 3.1.maddesinde idarelerle ilgili değerlendirmeler şu şekilde yapılmıştır:

EKAP'a kayıt işlemleri; İdareler EKAP'ı kullanabilmek için Kurumun internet adresinde yer alan ilgili sayfalar yardımı ile İdarelerin EKAP'ı kullanımına ilişkin protokolü hazırlayacak ve posta yolu ile ya da elden kuruma ulaştıracaktır. İdarelerce protokol hazırlanırken idare adına EKAP'ta yer alan iş ve işlemleri yürütecek en fazla iki platform sorumlusu da belirtilecektir.

İhale öncesi yapılacak işlemler; İdareler yapacakları ihalelere ilişkin iş ve işlemlere başlamadan önce EKAP tarafından sağlanacak sayfalar yardımı ile ihaleye temel teşkil edecek bir ihtiyaç raporu hazırlayacaktır. Hazırlanan ihtiyaç raporu daha sonra ihale dokümanının hazırlanmasında kullanılacaktır.

Tekliflerin değerlendirilmesi; İhale komisyonu tarafından teklif zarflarının Kanununun 30 uncu maddesine uygunluğu yönünden incelenmesinden sonra tekliflerin değerlendirilmesi aşamasına geçilir. Kanunun tekliflerin değerlendirilmesine ilişkin hükümlerine göre tesis edilen işlemlere ait ihale komisyonu tutanak ve kararlarından EKAP'a kaydedilmesi gerekenler EKAP'a girilir.

Teyit işlemleri; İhale komisyonu kararı üzerine, ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi adına teyit işlemleri menüsü altında yasaklılık teyidi alınır.

Sonuç işlemleri; Sözleşmenin imzalanması ile birlikte sözleşme imzalanan yüklenici ve sözleşmeye ilişkin bilgiler EKAP'a girilir.

Yardım işlemleri; İdare ve isteklilere yardımcı olması amacıyla EKAP'ın kullanımına ilişkin videolar hazırlanmış olup bu videolar EKAP üzerinden indirilebilecektir.

Kullanıcı işlemleri; Platform sorumluları ve diğer kullanıcılar, EKAP'ta birden fazla idare ve/veya gerçek veya tüzel kişi bünyesinde kullanıcı yetkisine sahip olabilmektedir. Bu tür kişiler için T.C. Kimlik Numaraları ve şifreleri ile erişebilecekleri tek bir kullanıcı tanımlanmış olup EKAP'a giriş yaptıktan sonra hangi Organizasyona

ilişkin işlem yapacağı seçtirilmektedir. Kullanıcı EKAP'tan çıkış yapmadan Organizasyon değişikliği yaparak diğer bir Organizasyona ilişkin iş ve işlemlerini yürütebilecektir.

2.2.2. İstekliler

Elektronik Kamu Alımları Platformunun kullanılmasına ilişkin 01.09.2010 Tarihli 1 nolu tebliğ 17/12/2010 tarihinde resmi gazetenin 27788 sayısında yayınlanmıştır. Buna göre yayınlanan tebliğin 3.2.maddesinde İsteklilerle ilgili değerlendirmeler şu şekilde yapılmıştır: İhalelere katılmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler tarafından gerçekleştirilecek iş ve işlemler

EKAP'a kayıt işlemleri; İhalelere katılmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler EKAP'ı kullanabilmek için Kurumun internet adresinde yer alan ilgili sayfalar yardımı ile İhalelere Katılacak Gerçek ve Tüzel Kişilerin EKAP'ı Kullanımına İlişkin Protokolü imzalayarak, ekinde istenilen belgelerle birlikte posta yolu ile ya da elden Kuruma ulaştıracaktır. İhalelere katılmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler tarafından protokol hazırlanırken EKAP'ta yer alan iş ve işlemleri yürütecek platform sorumluları da belirtilecektir.

İhale takip işlemleri; İhalelere katılmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, EKAP'ta oluşturulan ihalelere ilişkin belirlenen kriterlere göre arama yapabilecek ve arama sonucunda istedikleri ihalenin detaylı bilgilerine erişebilecektir. İhale ilanı yayımlanan ihalelerin ilanlarına da bu sayfadan erişilebilecektir.

İhale ilanlarına erişim; İhalelere katılmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, EKAP'ta yayımlanan Ön İlan, İhale İlanı, Düzeltme İlanı, İptal İlanı, Sonuç İlanı ile İstisna ve Kapsam Dışı İhale İlanlarına ilişkin belirlenen kriterlere göre arama yapabilecek ve ilana ulaşabileceklerdir. Ayrıca, açılan ilan sayfasından ihale dokümanlarına erişebilecek ve ilana daha sonra hızlı erişebilmek için EKAP'ta oluşturulmuş İhale Ajandalarına ilgili ilanın linkini ekleyebileceklerdir.

Duyuru ve mesaj işlemleri; İhalelere katılmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, EKAP'tan yayımlanan duyurulara EKAP'a giriş yaptıklarında ulaşabileceklerdir. EKAP tarafından ihalelere katılmak isteyen gerçek veya tüzel kişilere özel mesaj ve bildirimler

gönderilebilmekte olup bu mesaj ve duyuruların takibi EKAP'a kayıt olan gerçek veya tüzel kişiler tarafından yapılacaktır.

İhale Ajandası ve ihale izleme işlemleri; İhalelere katılmak isteyen gerçek veya tüzel kişiler, ihale ilanlarını incelerken ihale ajandalarına eklemiş oldukları ihalelere İhale Ajandası üzerinden aylık, haftalık veya günlük bazda erişebilecektir.

Kullanıcı işlemleri; EKAP'a yeni eklenecek kullanıcıların tanımlanmaları, gerekli yetki ve rollerinin atanması işlemleri platform sorumluları tarafından yapılacaktır.

2.2.3. Vatandaşlar

EKAP'ın kullanılmasına ilişkin 01.09.2010 Tarihli 1 nolu tebliğ 17/12/2010 tarihinde resmi gazetenin 27788 sayısında yayınlanmıştır. Buna göre yayınlanan tebliğin 3.3.maddesinde Vatandaşlarla ilgili değerlendirmeler şu şekilde yapılmıştır:

Vatandaşlar EKAP'a kayıt yaptırmadan da ihale sürecinde aşağıda yer alan iş ve işlemlere ulaşabileceklerdir:

İhale takip işlemleri; Vatandaşlar, EKAP üzerinden, ihalelere ilişkin belirledikleri kriterlere göre arama yapabilecekler ve arama sonucunda istedikleri ihaleye ilişkin detaylı bilgilere erişebileceklerdir. İhaleye ait ilan yayımlanmış ise ilgili ihalenin ilanlarına, ihalelere ilişkin şikâyet bedellerine ve ihale dokümanlarına seçilen ihaleye ait detay sayfasından ulaşılabilir.

Elektronik Kamu İhale Bülteni; EKAP'ta yayımlanan Elektronik Kamu İhale Bültenine, ihale türü bazında veya tarih sorgulaması yapılarak erişilebilecektir.

Sorgulama işlemleri; Vatandaşlar, EKAP üzerinden;

a) Yasaklılar listesine ulaşabilecek, belirlenen kriterlere göre sorgulamalarını buradan yapabileceklerdir.

b) İtirazen şikâyet başvuruları üzerine Kamu İhale Kurulu tarafından alınan kararlara ulaşabilecek, belirlenen kriterlere göre sorgulamalarını buradan yapabileceklerdir.

c) İtirazen şikâyet başvurularının durumlarına ilişkin bilgilere ulaşabilecek, belirlenen kriterlere göre sorgulamalarını buradan yapabileceklerdir.

d) İtirazen şikâyet başvuruları üzerine Kamu İhale Kurulu tarafından alınan kararların tutanaklarına Kurul toplantı tarihinin ertesi gününden itibaren ulaşabilecek, tarih bazında sorgulama yaparak tutanakları görebileceklerdir.

e) Sözleşme devri sorgulama işlemlerine ulaşabileceklerdir. Sözleşme devri yapmak isteyen veya sözleşme devir alacak gerçek veya tüzel kişilere ilişkin sorgulama işlemlerini bu sayfalar aracılığı ile gerçekleştirilebileceklerdir.

2.3. Elektronik Kamu Alımları Platformunda İhale İşlemleri

EKAP'ta ihale işlemleri ihtiyaç raporunun oluşturulmasından, son işlem olarak ihalelerdeki sonuç işlemlerine kadar işlemleri gerçekleştirmektedir.

2.3.1. İhtiyaç Raporunu Oluşturma

The screenshot displays the 'İhtiyaç Raporu Oluşturma' (Requirement Report Creation) page on the EKAP website. The page features a navigation bar with 'İhale Öncesi', 'Teyit İşlemleri', and 'Sonuç İşlemleri' tabs. The main content area shows a form for creating a requirement report. The form fields include: 'İhtiyaç Raporu Adı' (Requirement Report Name) set to 'Asfalt kaplama ve Yama Yapım İş'i', 'İhtiyaç Raporu Açıklama' (Requirement Report Description) set to 'Kaplama ve Yama Yapımı', 'İhale Türü' (Bidding Type) set to 'Yapım', 'İhale Usulü' (Bidding Method) set to 'Açık', and 'Sözleşme Türü' (Contract Type) set to 'Birim Fiyatlı'. There are also radio buttons for 'Kısmi teklife açık mı?' (Partially open to bids?) with 'Evet' (Yes) and 'Hayır' (No) options. A 'Brans Ekle' (Add Branch) button is visible at the bottom right.

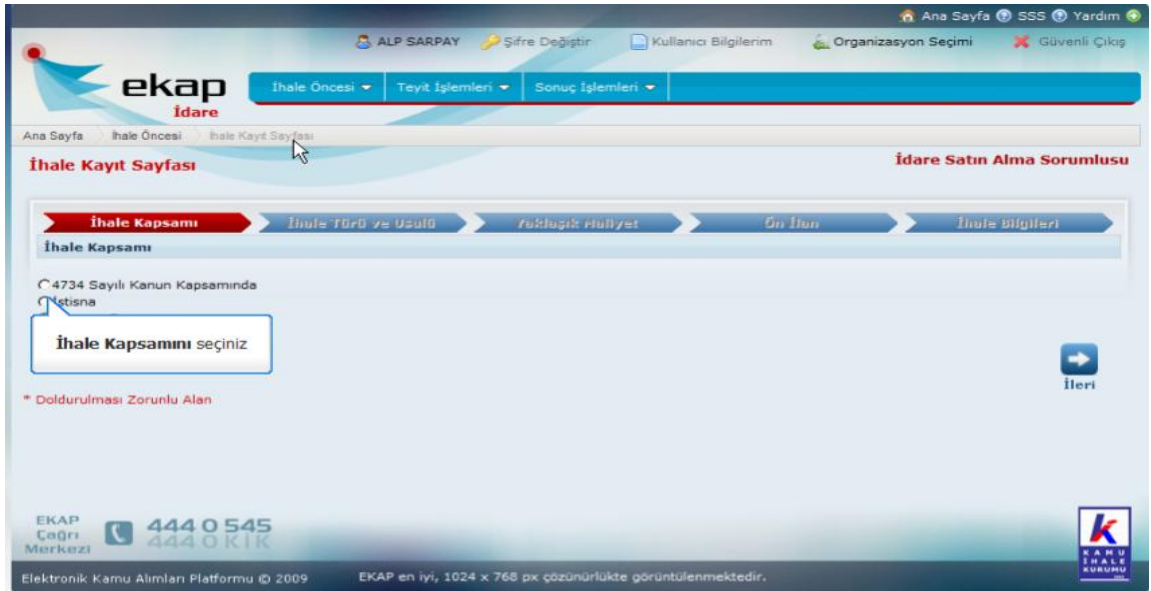
Şekil 2.1. İhtiyaç Raporu Oluşturma

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.t>

Kamu İhale Kanununa dayanılarak; EKAP'ın kullanılmasına ilişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) tebliğ maddesinde 3.1.2 olarak belirtilen ihtiyaç raporu oluşturma: İdareler yapacakları ihalelere ilişkin iş ve işlemlere başlamadan önce EKAP tarafından sağlanacak sayfalar yardımı ile ihaleye temel teşkil edecek bir ihtiyaç raporu hazırlayacaktır. Hazırlanan ihtiyaç raporu daha sonra ihale dokümanının hazırlanmasında kullanılacaktır.

İhtiyaç raporunun hazırlanması, İdare satın alma sorumlusu tarafından Şekil:1'de belirtildiği gibi ilk önce; ihtiyaç rapor bilgileri, işe ilişkin bilgiler, ihtiyaç kalemleri listesi ve özel bilgilerin belirtilmesiyle ihtiyaç raporu oluşturulur.

2.3.2. İhale Kaydının Yapılması ve İKN Alınması

Şekil 2.2: İhale Kayıt Sayfası,

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

EKAP'ın kullanılmasına ilişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) 1 No'lu Tebliğin 3.1.2 maddesinde ihale kaydının yapılması ve İKN alınması: İhtiyaç Raporu hazırlandıktan sonra EKAP'tan ihale kaydı yapılarak işlemler devam ettirilecektir. Kaydı yapılan ihaleye ilişkin işlemlerin takip edilebilmesi için geçici bir numara verilecektir.

İhale onay işlemlerinin gerçekleştirilmesinden sonra EKAP'tan ihale kayıt numarası (İKN) alınarak daha önceden oluşturulmuş ihtiyaç raporu ile İKN ilişkilendirilecektir.

EKAP'ın şekil:2'deki ihale kayıt sayfasında; ihalenin kapsamı, ihalenin türü ve usulü, yaklaşık maliyet, ön ilan ve ihale bilgi işlemlerinin kaydedilmesi gerekmektedir.

2.3.3. İhale İşlemleri

2.3.3.1. İhale Dokümanının Hazırlanması: İdari Şartname

YARDIM KULLANICISI Sıfıra Değiştir Kullanıcı Bilgilerim Organizasyon Seçimi Güvenli Çıkış

ekap idare

Sonuç İşlemleri İhale Öncesi İlan İşlemleri Teklif İşlemleri Tevhit İşlemleri

Ana Sayfa İhale Öncesi İhale Dokümanı Hazırlama İdari Şartname 2010/938

İhale Dokümanı Hazırlama : İdari Şartname İdare Satın Alma Sorumlusu

1 | 2 | 2.1.d | 3 | 4 | 4.1.d | 4.3 | 5 | 7.1.f | 7.1.g | 7.2.1 | 7.3 | 7.4.1 | 7.4.2

Hızlı Ön İzleme Göster

Madde Önizleme

Madde 3 - İhaleye ilişkin bilgiler ile ihale ve son teklif verme tarih ve saati
3.1. a) ihale kayıt numarası: {2010/938}
b) İhale usulü: Pazarlık usulü (21/ {b})
c) Tekliflerin sunulacağı adres: {teklifSunumAdres}
d) İhalenin yapılacağı adres: {ihaleninYapilacagiAdres}
e) İhale tarihi: {ihaleTarih}
f) İhale saati: {ihaleSaat}

Madde 3

Tekliflerin Sunulacağı Adres
İhalenin Yapılacağı Adres
İhale Tarihi
İhale Saati 09:00

Tekliflerin Sunulacağı Adresi giriniz

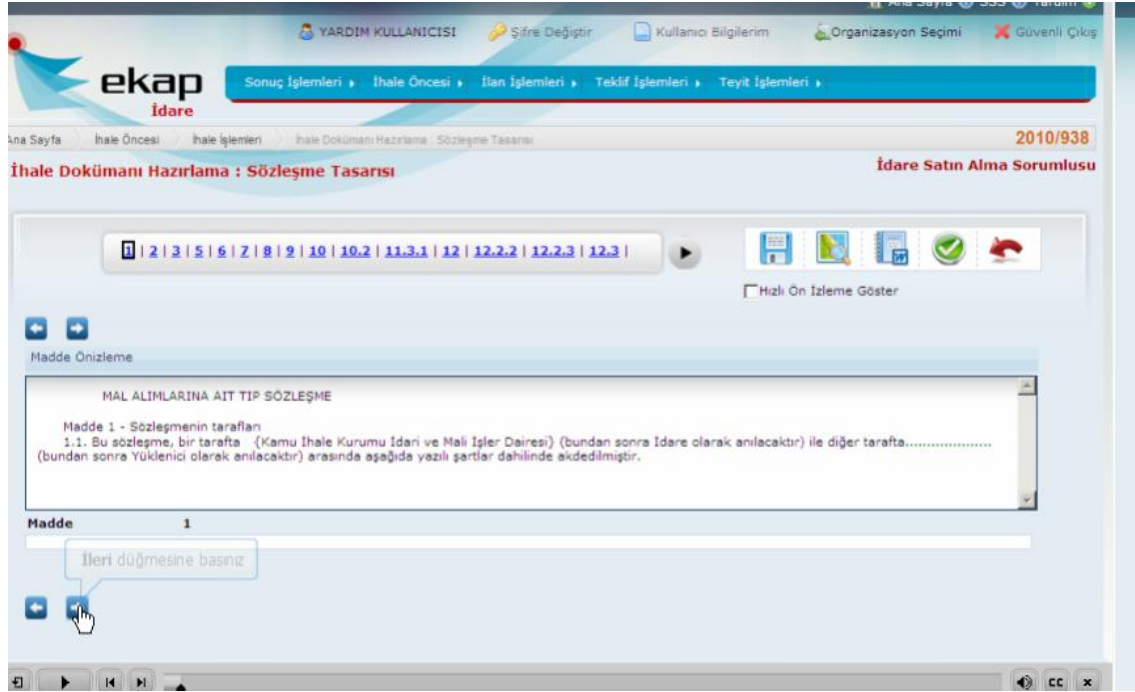
Şekil 2.3: İhale Dokümanı Hazırlama: İdari Şartname

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.t>

Elektronik uygulama yönetmeliğinin 25.02.2011 Tarihli (Resmi Gazete 14.11.2012/28467) 12.inci maddesinin 1.inci fıkrasında : İdare tarafından idari şartname ve/veya ön yeterlik şartnamesi, sözleşme tasarısı, alımın türü ve uygulanacak ihale usulüne göre ilgili uygulama yönetmeliği ekinde yer alan tip idari şartname, tip ön yeterlik şartnamesi ve tip sözleşme tasarısı esas alınarak EKAP üzerinden hazırlanır. Tekliflerin elektronik ortamda alınacağı açık ihale usulü ile ihale edilen mal alımı ihalelerinde Ek-2'de yer alan "Açık İhale Usulü ile İhale Edilen ve Tekliflerin

Elektronik Ortamda Alınacağı Mal Alımlarında Uygulanacak Tip İdari Şartname” esas alınır.

2.3.3.2. İhale Dokümanı Hazırlama: Sözleşme Tasarısı

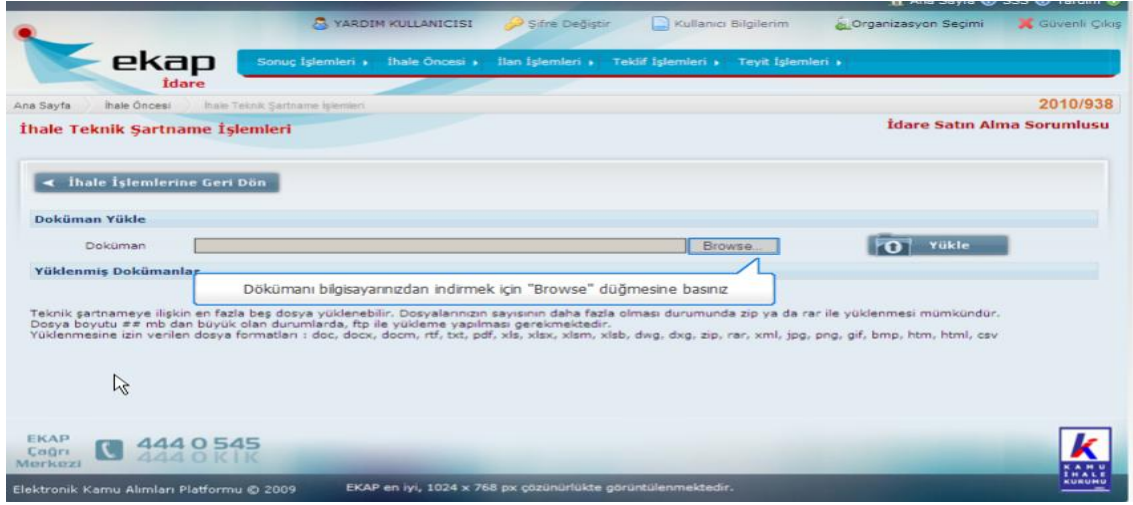
Şekil 2.4 : İhale Dokümanı Hazırlama: Sözleşme Tasarısı

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

Elektronik uygulama yönetmeliğinin 25.02.2011 Tarihli (Resmi Gazete 14.11.2012/28467) 12.inci maddesinin 2,3,4 ve 5.inci fıkrasında sözleşme tasarısı ile ilgili olarak : Mal ve hizmet alımı ihalelerinde, Kurumun uygun görüşü alınmak kaydıyla, istekliler tarafından hazırlanması mutlak olan sözleşmeler kullanılabilir. Uygun görüş alınan mutlak sözleşme örneği Kurum tarafından kabul edilen elektronik formata uygun olarak EKAP'a yüklenir ve ihale dokümanı içerisinde yer alır.

İdare tarafından çerçeve anlaşma ihalesi yapılması durumunda, çerçeve anlaşma tasarısı, ilgili uygulama yönetmeliği ekinde yer alan tip çerçeve anlaşma esas alınarak, EKAP üzerinden hazırlanır.

2-3-3-3. Teknik Şartnamenin Yüklenmesi

Şekil 2.5: İhale Teknik Şartname İşlemleri

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

Elektronik uygulama yönetmeliğinin 25.02.2011 Tarihli (Resmi Gazete 14.11.2012/28467) 12.inci maddesinin 1.inci ve 2.inci fıkrasında : Teknik şartnameler, Kanun ve ilgili uygulama yönetmeliklerinde düzenlenen esaslara göre idareler tarafından hazırlanarak Kurumun belirlediği elektronik formatta EKAP'a yüklenir. Ancak, yüklenecek teknik şartname Kurum tarafından izin verilen büyüklükten fazla olamaz. EKAP'a yüklenmek istenen teknik şartnamenin izin verilenden büyük olması halinde, yükleme yapılmadan bu durum belirtilerek EKAP'taki teknik şartname bölümü onaylanır. Teknik şartnamenin EKAP'a yüklenememesi durumunda Kanununun 13 üncü maddesinde belirtilen beş günlük ilan süresi indiriminden yararlanılamaz. Ayrıca, doküman e-imza kullanılarak indirilemez. Teknik şartnamenin, önceden EKAP üzerinden yüklenmiş olmasına rağmen, zeyilname yapılması nedeniyle izin verilen büyüklüğü aşması durumunda, ön yeterlik son başvuru ve/veya ihale tarihi beş günden az olmamak üzere Kanununun 29 uncu maddesine göre ertelenir. Bu durumda, düzenlenen zeyilname, dokümanı satın alanlara ve e-imza ile indirenlere posta yoluyla gönderilir veya imza karşılığı elden tebliğ edilir.

2.3.4. İhale İlanının Hazırlanması

The screenshot shows the 'İlan Hazırlama' page on the EKAP İdare website. The page has a header with the EKAP logo and navigation links. Below the header, there are search and filter options. A table lists various advertisements with columns for 'İhale Kayıt Numarası', 'İhale Adı', 'Münferit Sözleşme Sıra No', 'İhale Tarihi', 'İhale Türü', 'İhale Usulü', and 'İhale Durumu'. A tooltip is visible over the table, indicating that clicking the blue icon next to a record number will show the advertisement details.

İhale Kayıt Numarası	İhale Adı	Münferit Sözleşme Sıra No	İhale Tarihi	İhale Türü	İhale Usulü	İhale Durumu
2010/938	BİLGISAYAR DONANIM YAZILIM VE YARDIMCI BİLEŞEN ALIMI		24.11.2010 10:30:00	Mal	Pazarlık	İhale İlanı Yayınlanmamış
2010/933			31.08.2010 09:00:00	Mal	Açık	İhale İlanı Yayınlanmamış
2010/935	test_mal		30.07.2010 07:00:00	Mal	4734 / 3-b	İhale İlanı KİK tarafından iade edildi
2010/934	ÖZEL GÜVENLİK HİZMETİ ALIMI		15.12.2010 10:30:00	Hizmet	Açık	İhale İlanının Sevk ve İşlem Formu bekleniyor
2010/932	341234			Mal	Pazarlık	İhale İlanı Yayınlanmamış
2010/931	kimyasal ürünler		25.08.2010 09:00:00	Danışmanlık	Belli İstekliler Arasında	İhale İlanı Yayınlanmamış
2010/929	hizmet istisna		30.07.2010	Hizmet	4734 / 3-a	İhale İlanı Yayınlanmamış

Şekil 2.6: İlan hazırlama

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

EKAP'ın kullanılmasına ilişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) 1 Nolu Tebliğin 3.1.2 maddesinde ihale ilanın hazırlanması: Doküman hazırlama işlemleri tamamlanmış ihalelere ilişkin Kamu İhale Bülteninde yayımlanacak ilanlar EKAP tarafından otomatik olarak oluşturulacaktır.

2.3.5. Sevk ve İşlem Formu Gönderme

The screenshot shows the 'Sevk ve İşlem Formu Gönderme' page on the EKAP İdare website. The page has a header with the EKAP logo and navigation links. Below the header, there are search and filter options. A table lists various advertisements with columns for 'İhale Kayıt Numarası', 'İşin Adı', 'İhale Türü', and 'İlan Türü'. A tooltip is visible over the table, indicating that clicking the blue icon next to a record number will show the advertisement details.

İhale Kayıt Numarası	İşin Adı	İhale Türü	İlan Türü
2010/753	eee	Yapım	Ön İlan
2010/861	istisna	Mal	İhale İlanı
2010/934	ÖZEL GÜVENLİK HİZMETİ ALIMI	Hizmet	İhale İlanı
2010/938	BİLGISAYAR DONANIM YAZILIM VE YARDIMCI BİLEŞEN ALIMI	Mal	İhale İlanı
2010/558	MAL_ADI_ILANTEST	Mal	Düzeltilme İlanı
2010/598	hizmet_test	Hizmet	İhale İlanı
2010/597	ss	Hizmet	İhale İlanı

Şekil 2.7: Sevk ve İşlem Formu Gönderme

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

EKAP'ın kullanılmasına İlişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) 1 Nolu Tebliğin 3.1.2 maddesinde Sevk ve İşlem Formunun gönderilmesi: İlanın kaydedilip Kuruma gönderilmesi (elektronik olarak), durum izleme ekranından izlenmesi, ücretli ilanlar için ilan bedelinin yatırılması, Sevk ve İşlem Formunun gönderilmesi gibi adımların takibi ilgili idare tarafından yürütülecektir.

2.3.6. İhale Komisyonu Oluşturma İşlemleri

The screenshot displays the EKAP system's 'İhale Komisyonu İşlemleri' page. The interface includes a navigation menu at the top with options for 'İhale Öncesi', 'Teyit İşlemleri', and 'Sonuç İşlemleri'. The main content area is titled 'İhale Komisyonu İşlemleri' and features a sub-header: 'İhale Komisyonu Üyelerinin (Asıl ve Yedek 5'er Üyenin) TC. Kimlik Numaralarını girerek kaydediniz'. Below this, a table lists tender details. The table has columns for 'İKN', 'İhale Usulü', and 'İhale Bilgileri'. The first row shows '2010/527' for İKN, 'Bilgisayar Donanım Yazılım ve Yazdımcı Bileşen Alımı' for İhale Usulü, and '19.10.2010 09:00:00', 'Mal', and 'Açık' for İhale Bilgileri. Underneath the table, there are two sections for 'Asıl Üye' and 'Yedek Üye' registration. Each section contains input fields for 'T.C. Kimlik No', 'Adı', 'Soyadı', 'Unvanı', and 'Bağlı Olduğu İdare'. A 'Bilgileri Getir' button is positioned to the right of the 'Yedek Üye' section. At the bottom left, a 'Üye Ekle' button is visible.

Şekil 2.8: İhale Komisyonu İşlemleri

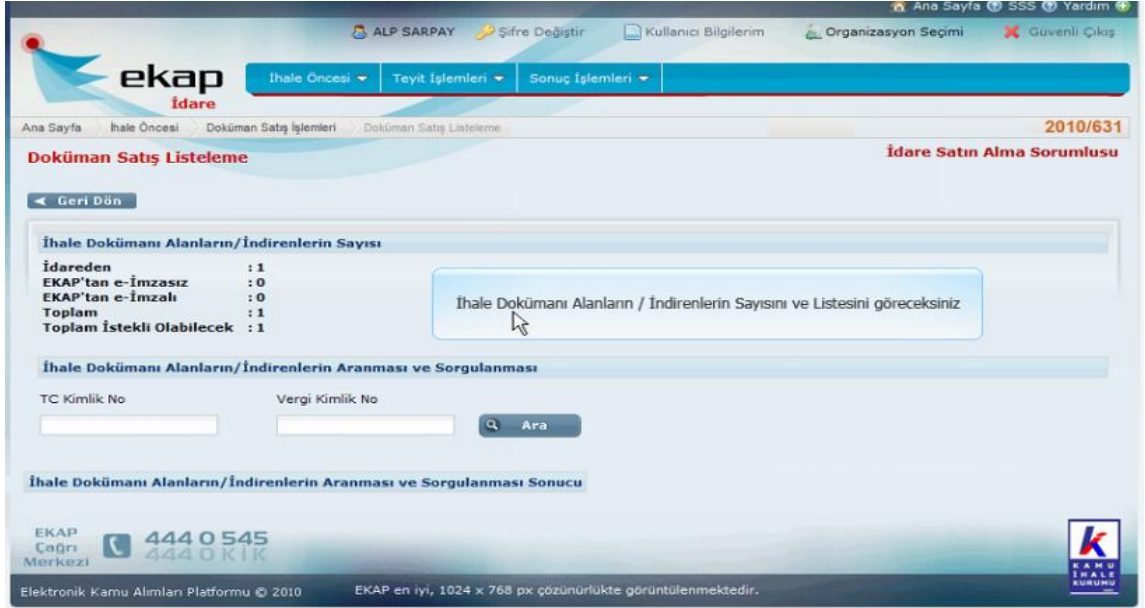
Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

EKAP'ın kullanılmasına İlişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) 1 Nolu Tebliğin 3.1.2 maddesinde İhale Komisyonunun Oluşturulması: İhale yetkilisi tarafından yedekleriyle birlikte görevlendirilen ihale komisyonu başkan ve üyeleri, görevlendirildikleri ihaleyle sınırlı olarak idare platform sorumlusu tarafından EKAP'ta tanımlanır.

Bir ihale için atanan ihale komisyonu üyeleri EKAP'ta "İhale Dokümanı Görüntüleme" ekranı üzerinden üye olarak atandığı ihalenin dokümanına erişebilir.

EKAP'ın İhale Komisyonu İşlemleri; İhale Komisyonu üyelerinin (Asıl ve yedek 5'er üyenin) TC kimlik numaraları, adı, soyadı, Ünvanı, bağlı olduğu idare ve komisyon görevi belirtilir.

2.3.7. Doküman Satın Alanların ve İndirenlerin Kaydı

Şekil 2.9: Doküman Satış Listeleme

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

EKAP'ın kullanılmasına ilişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) 1 Nolu Tebliğin 3.1.2 maddesinde doküman satış listeleme: İhale dokümanının idareden satın alınması durumunda doküman alan gerçek veya tüzel kişilere ilişkin bilgiler T.C. Kimlik veya Vergi Kimlik Numaraları üzerinden EKAP'a girilecektir. Ancak bu durumda, dokümanı almaya bizzat gelen kişinin değil ihaleye teklif verecek olan gerçek veya tüzel kişinin T.C. Kimlik veya Vergi Kimlik numarası girilerek doküman satış işlemi yapılacaktır.

İdareler satın alınan veya EKAP üzerinden indirilen doküman sayılarına ilişkin bilgilere ulaşabilecek ve T.C. Kimlik veya Vergi Kimlik Numaraları üzerinden sorgulama yapabilecektir. Yapılan sorgulamalara ilişkin bilgiler EKAP tarafından kayıt altına alınacaktır.

2.3.8. Teklif Kabul İşlemleri

İdare Satın Alma Sorumlusu

İhale Kayıt No : 2010 / 631 İhale Türü : Seçiniz İhale Tarihi :
İhale Durumu : Seçiniz İhale Adı : Çerçeve İhaleler
Kapsam : 4734 Sayılı Kanun Kapsamında İhale Usulü : Seçiniz

Ara Temizle

Toplam Kayıt Sayısı:1

İhale Kayıt Numarası	İhale Adı	İhale Tarihi	İhale Türü	İhale Usulü	İhale Durumu
2010/631	Et Alımı		Mal	Pazarlık	İhale İlanı Yayımlanmış/İlansız, Katılıma Açık

EKAP Çağrı Merkezi 444 0 545 444 0 KİK

Elektronik Kamu Alımları Platformu © 2010 EKAP en iyi, 1024 x 768 px gözünürlükte görüntülenmektedir. KAMU İHALE KURUMU

Şekil 2.10: Teklif Kabul İşlemleri

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

EKAP'ın kullanılmasına ilişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) 1 Nolu Tebliğin 3.1.2 maddesinde teklif kabul işlemleri: Teklif zarflarının kabulü işlemleri EKAP'ta ihale öncesi işlemler menüsü altında yapılmaktadır.

İdareye teslim edilen teklif zarflarının teslim tarihi ve zarfın üzerinde yer alan bilgiler idare satın alma sorumlusu tarafından Teklif Kabul İşlemleri altında EKAP'a girilecektir.

Bu bilgilerin girilmesinden sonra aynı yerden teklif zarflarının kabulüne ilişkin tutanak oluşturulabilir.

2.3.9. Teklif Değerlendirme

İdare Satın Alma Sorumlusu

İhale Kayıt No : 2010 / 676 İhale Türü : Seçiniz İhale Tarihi :
İhale Durumu : Seçiniz İhale Adı : Çerçeve İhaleler
Kapsam : 4734 Sayılı Kanun Kapsamında İhale Usulü : Seçiniz

Ara Temizle

Toplam Kayıt Sayısı:1

İhale Kayıt Numarası	İhale Adı	İhale Tarihi	İhale Türü	İhale Usulü	İhale Durumu
2010/676	Naras Barajı	09.10.2010 09:00:00	Yapım	Belli İstekliler Arasında	İhale Tekliflere Kapalı, Teklifler Değerlendiriliyor

EKAP Çağrı Merkezi 444 0 545
Elektronik Kamu Alımları Platformu © 2010 EKAP en iyi, 1024 x 768 px çözünürlükte görüntülenmektedir.

Şekil 2.11: Teklif değerlendirme

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

EKAP'ın kullanılmasına ilişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) 1 Nolu Tebliğin 3.1.3 maddesinde teklif değerlendirme: İhale komisyonu tarafından teklif zarflarının Kanunun 30 uncu maddesine uygunluğu yönünden incelenmesinden sonra tekliflerin değerlendirilmesi aşamasına geçilir. Kanunun tekliflerin değerlendirilmesine ilişkin hükümlerine göre tesis edilen işlemlere ait ihale komisyonu tutanak ve kararlarından EKAP'a kaydedilmesi gerekenler EKAP'a girilir.

2.3.10. Teyit İşlemleri

İdare Satın Alma Sorumlusu

Teyit formu doldurmak istediğiniz ihaleyi seçiniz

İhale Kayıt No : 2010 / 508 İhale Türü : Seçiniz İhale Tarihi :
İhale Durumu : Seçiniz İhale Adı : Çerçeve İhaleler
Kapsam : 4734 Sayılı Kanun Kapsamında İhale Usulü : Seçiniz

Ara Temizle

Toplam Kayıt Sayısı:1

İhale Kayıt Numarası	İhale Adı	İhale Tarihi	İhale Türü	İhale Usulü	İhale Durumu
2010/508	Tıbbi Cihaz Alımı	28.09.2010 09:00:00	Mal	Açık	Teklif Değerlendirme Tamamlanmış

Seç düğmesine basınız

EKAP Çağrı Merkezi 444 0 545
Elektronik Kamu Alımları Platformu © 2010 EKAP en iyi, 1024 x 768 px çözünürlükte görüntülenmektedir.

Şekil 2.12: Teyit formu doldurma

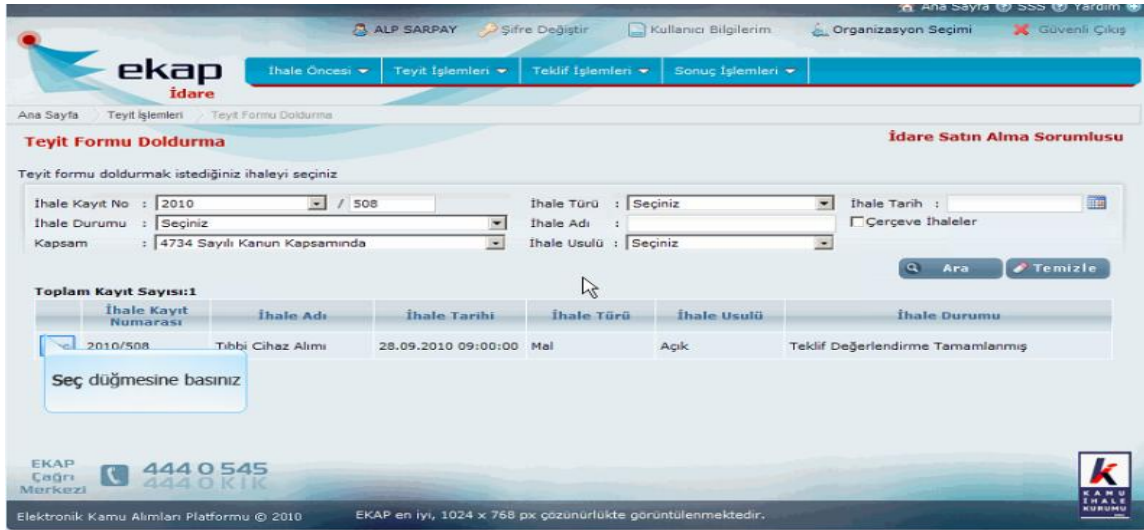
Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

EKAP'ın kullanılmasına İlişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) 1 Nolu Tebliğin 3.1.4 maddesinde Teyit İşlemleri: İhale komisyonu kararı üzerine, ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibi ile ekonomik açıdan en avantajlı ikinci teklif sahibi adına Teyit İşlemleri menüsü altında yasaklılık teyidi alınır. Sözleşmenin imzalanacağı tarihte, ihale üzerinde kalan istekli için yasaklılık teyidi alma işlemi tekrarlanır.

Yasaklılık teyidi için sözleşme öncesi işlemler menüsü altında yer alan teyit formu doldurma sekmesinden sorgulanacak kişinin bilgileri doldurularak teyit formu gönderilir.

Gönderilen teyit formunun cevabı ise sözleşme öncesi işlemler menüsü altında yer alan teyit formu sorgulama sekmesinden kontrol edilir.

2.3.11. Sonuç İşlemleri

The screenshot shows the 'Teyit Formu Doldurma' (Teyit Form Filling) page in the EKAP İdare system. The page has a navigation bar with 'İhale Öncesi', 'Teyit İşlemleri', 'Teklif İşlemleri', and 'Sonuç İşlemleri' tabs. The 'Teyit İşlemleri' tab is active. Below the navigation bar, there is a search bar and a 'Temizle' button. The main content area is titled 'Teyit Formu Doldurma' and contains a form for selecting a bid. The form includes fields for 'İhale Kayıt No' (2010 / 508), 'İhale Durumu' (Seçiniz), 'Kapsam' (4734 Sayılı Kanun Kapsamında), 'İhale Türü' (Seçiniz), 'İhale Adı', 'İhale Usulü' (Seçiniz), and 'İhale Tarihi'. Below the form, there is a table with the following data:

İhale Kayıt Numarası	İhale Adı	İhale Tarihi	İhale Türü	İhale Usulü	İhale Durumu
2010/508	Tıbbi Cihaz Alımı	28.09.2010 09:00:00	Mal	Açık	Teklif Değerlendirme Tamamlanmış

A blue box with the text 'Seç düğmesine basınız' (Click the Select button) is overlaid on the table. At the bottom of the page, there is a footer with the text 'Elektronik Kamu Alımları Platformu © 2010' and 'EKAP en iyi, 1024 x 768 px çözünürlükte görüntülenmektedir.'

Şekil 2.13: Sonuç İşlemleri

Kaynak: <https://ekap.kik.gov.tr>

EKAP'ın kullanılmasına İlişkin 01.09.2010 Tarihli (Resmi Gazete 17.12.2010/27788) 1 Nolu Tebliğin 3.1.5 maddesinde sonuç İşlemleri: Sözleşmenin imzalanması ile birlikte sözleşme imzalanana yüklenici ve sözleşmeye ilişkin bilgiler EKAP'a girilir.

Sözleşmenin yürütülmesi sırasında gerçekleşen sözleşme devirlerine ilişkin bilgiler EKAP'tan alınan teyit bilgileri ile birlikte EKAP'a girilir.

Tıbbi cihaz alımlarında idareler tarafından yüklenen bilgiler otomatik olarak Sosyal Güvenlik Kurumunun sistemine aktarılır.

İhalesi EKAP üzerinden yapılan çerçeve anlaşma kapsamındaki münferit sözleşmelerin hazırlanması ve ilgili diğer işlemler (ihtiyaç raporu oluşturma, İKN alma, vb.) EKAP üzerinden gerçekleştirilecektir.

3 - ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. ELEKTRONİK İHALENİN TEMEL YAPISI

3-1. Elektronik İhale Kavramı

E-İhale; Kamu alımlarının elektronik ortamda gerçekleştirildiği elektronik dönüşüm sürecidir. 4734 sayılı Kanundaki temel ilkeler gözetilerek, ihale sürecindeki uyulması gereken esas ve usullerin bilgi ve iletişim teknolojileri ile desteklenmesi ve satın alma işlemlerinin en az iş yükü ve maliyetle yapılmasına imkan tanınması için kurulan bilişim altyapısıdır.

3-2.ELEKTRONİK İHALENİN KAPSAMI

Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliğinin 25/02/2011 tarihli 27857 Sayılı resmi gazetede Elektronik ihalenin amaç ve kapsamı 1.ci maddede şu şekilde belirtilmiştir: Bu Yönetmeliğin amacı, 4/1/2002 tarihli ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu kapsamındaki idarelerin, bu Kanuna göre yapacakları ihalelerin kısmen veya tamamen EKAP'ın üzerinden gerçekleştirilmesine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

3.3. ELEKTRONİK İHALENİN GELİŞİMİ

“Elektronik Kamu Alımları Platformu” başlığı adı altında dış denetim dergisinin Ekim, Kasım, Aralık 2010 Tarihli sayısının 138 ve 139 sayfasında Kamu İhale Kurumu Daire Başkanlığını yapan Ferruh SOLAK ve Kamu İhale Kurumunda İstatistikçi olarak çalışan Dr.Güler KOÇBERBER'in birlikte hazırladıkları yazıda Elektronik İhalenin gelişim sürecini aşağıdaki şekilde belirtmişlerdir:

Bilgi ve teknoloji alanında 1990'lardan itibaren her geçen gün daha da artan bir hızda kaydedilen gelişmeler, dünyadaki ihale uygulamalarının da yeni bir boyut

kazanmasına neden olmuş ve özellikle gelişmiş ülkeler elektronik ortamda ihaleler gerçekleştirebilmek için gerekli alt yapı çalışmalarına başlamışlardır.

Dünya’da elektronik ihale uygulamalarının gelişimine bakıldığında ilk uygulamaların 1990’lı yılların ikinci yarısında başladığı görülmektedir. Örneğin, bugün dünyanın en iyi elektronik kamu satın alma sistemine sahip olduğu belirtilen Güney Kore’de 1997 yılında idareler ve istekliler arasında doküman değişimine imkân veren elektronik veri değişimi ile ilk uygulama başlatılmıştır. Avrupa ülkelerinde de ilk elektronik kamu satın alma sistemleri bu dönemde geliştirilmeye başlanılmıştır. Finlandiya’da merkezi satın alma kuruluşu olan Trading House Hansel Ltd. ilk internet tabanlı sipariş sistemini 1997 yılında başlatmıştır. İtalya’da yine merkezi satın alma kuruluşu olan Consip S.p.A. tarafından elektronik kamu satın alma sistemine yönelik çalışmalar 1999 yılında başlatılmış ve çerçeve anlaşma kapsamındaki yüklenicilerden elektronik kataloglar aracılığıyla alım yapılmasına imkân veren elektronik mağaza uygulaması 2000 yılında devreye girmiştir.

Elektronik ihale uygulamalarının geliştirilmesinin altında yatan en önemli neden kamu alımlarında şeffaflık, rekabet, etkinlik, verimlilik ve tasarruf sağlanmasıdır. Bunun yanında elektronik ihale uygulamaları ile alım süreçleri standardize edilebilmekte, bilgi bütünlüğü, doğruluğu ve tutarlılığı sağlanabilmekte, izlenebilirliğin artmasına paralel olarak kamuoyu denetimi oluşturulabilmektedir.

Kamu İhale Kurumunun 2003 yılında kurulmasını takiben Kurum bünyesinde oluşturulan elektronik ihale çalışma grubu ile dünyadaki başarılı elektronik ihale uygulamaları daha yakından takip edilmiş ve ülkemiz koşulları da dikkate alınarak ülkemize özgü elektronik ihale sistemi oluşturulmaya çalışılmıştır. Elektronik ihale, e-Dönüşüm Türkiye 2005 Yılı Eylem Planında ve 2006-2010 Yılları Bilgi Toplumu Stratejisi Eylem Planında yer almış bir projedir.

Kurumda yürütülen çalışmalar sırasında açıkça görülmüştür ki; elektronik ihale uygulaması tek başına Kurumun yürütebileceği bir çalışma değildir. İhale süreçleri göz önüne alındığında farklı kurum ve kuruluşların bünyesinde bulunan pek çok bilginin paylaşımını gerektirir. Kurumların kendi ihtiyaçları için derledikleri bilgilerin Kurumlar arası paylaşımına uygun olup olmadığının, tamlığının ve tutarlılığının analiz edilmesi

Kurumda yürütülen elektronik ihale çalışmalarında göz önünde bulundurulmuş bir başka husustur.

KİK'in kuruluşundan itibaren 4734 sayılı Kanun'un 53 üncü maddesi ile Kuruma verilen yasaklı sicili tutma ve ihale istatistikleri oluşturma görevlerinin yerine getirilebilmesi amacıyla önce ihale kayıt sistemi (İKS) ile, 2006 yılından itibaren de Kamu Satınalma Platformu (KSP) ile ihale süreçleri kısmen elektronik ortama taşınmıştır. Bunların başlıcaları ihale ilanlarının elektronik ortamda gönderilmesi ve yayınlanması, ihale sonuç formlarının elektronik ortamda gönderilmesi, ihale üzerinde bırakılan isteklilerin yasaklı olmadıklarının teyidinin elektronik ortamda yapılması olarak sayılabilir.

2004 yılından itibaren devam etmekte olan çalışmalar neticesinde 20 Kasım 2008'de kabul edilen 5812 Sayılı Kanunla 4734 Sayılı Kamu İhale Kanununa eklenen EK-1'inci Madde ile EKAP'ın kurulması, işletilmesi ve ihale sürecinde elektronik araçların kullanımına ilişkin usul ve esasların Kurum tarafından belirleneceği hükme bağlanmıştır. Söz konusu madde ile ülkemizde elektronik ihale uygulamalarının gerçekleştirileceği Platformun adı da resmi olarak ilk kez telaffuz edilmiştir.

3.4. ELEKTRONİK İHALENİN AMAÇLARI VE YARARLARI

3.4.1. Standardizasyonun Sağlanması

Standartlar, belirsizlikleri ortadan kaldırdığından ileride karşılaşılması mümkün olabilecek her türlü istenmeyen durumu önceden önler ve üretimin ve kontrolün her safhasının bilinmesine imkân sağlar. Böylece üretimden tüketime kadar her kademedeki bilinmeyenler giderilmiş olmaktadır (Buzlu,2011:69). 2000'li yılların eşiğinde dünya, her alanda, büyük bir dönüşüm yaşamaktadır. İş dünyası ve temel aktörleri olan işletmeler de bu büyük dönüşümden derinlemesine etkilenmektedirler. Dünyanın her yerinde, insanlar, her alanda, daha çok kalite talep eder hale gelmektedirler (Düren, 2002;1).

Türkiye, elektronik ihale sistemi ile ilgili Avrupa Birliğinin bu konudaki direktifleri doğrultusunda hareket etmektedir. Avrupa Birliği Çalışmaları: Avrupa Birliği kamu alımları ile ilgili olarak “Kamu Yapım İşleri, Alım ve Hizmet İhalelerinin Sonuçlandırılması Usullerinin Koordine Edilmesi” ne ilişkin 31 Mart 2004 tarih ve 2004/18/EC sayılı Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Birliği Konseyi Direktifi bulunmaktadır. Bu direktif kapsamında üye ülkelerin kamu alımlarında iyi işleyen bir pazar mekanizması oluşturulması amacıyla İç Pazar Genel Müdürlüğü ve Avrupa e-Devlet Hizmetleri Birimi kurulmuştur. 2010 yılından itibaren tüm üye ülkelerinde kamu satın almalarının elektronik platform üzerinden yapılması öngörülmüştür. Ancak üye ülkelerin kendi ulusal işleyişlerindeki aksaklıklar ve tüm ülkeler arasında standardizasyonun sağlanmaması nedeniyle bu husus günümüz itibari ile ekonomisi güçlü belli birtakım ülkelerin dışına çıkamamıştır (İmamoğlu, 2012; AGIMO, 2007).

Globalleşen dünyada insanların çoğu talepleri ortaktır. Ortak olmayan talepler de kendi içinde benzerlikler göstermektedir. İnsanlarca binlerce kilometre öteden bir mal veya hizmete talip olmaktadır. Standartlar bazen kaliteyi, bazen teknik özellikleri, bazen de uyulan kuralları ifade eder (Yıldırım, 2006:48).

Standardizasyon, e-Devlette olmazsa olmaz mutlak bir gereklilik olup, ilgili tarafların yardım ve işbirliği ile belirli kurallar koyma ve bu kuralları uygulama işlemidir. Standartların en önemli özelliği, değişen şartlara ve gelişen teknolojiye ayak uydurabilme kabiliyetine sahip olmalarıdır. E-Devlet oluşumunda en önemli unsurlardan biri veri/bilgi paylaşımı olup, bunun temelinde ise standartlara uygun altyapı ve yazılım üretimi yatmaktadır (Çelikkol, 2008:117).

3.4.2. Şeffaf Yönetim

Dünyada liberalleşme ve demokratikleşme eğilimlerine paralel olarak kamu yönetiminde, açıklık/şeffaflık eğilimleri de artış göstermektedir (Yılmaz, 2004:5). Dünyada 1980’lerle gelişmeye başlayan yeni kamu yönetimi anlayışının en temel unsurlarından biri şeffaflık ve hesap verebilirlik olmuştur. Ülkemiz ise 2000’li yıllarla birlikte kapsamlı bir değişim sürecinden geçmektedir. 2001 krizi sonrasında kamu

yönetiminde uygulanan reformlar ve Avrupa Birliği uyum süreci, vatandaşla devleti daha farklı bir konuma getirmiştir.

Bildiğiniz gibi 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, kalkınma planları ve programlarda yer alan politika ve hedefler doğrultusunda kamu kaynaklarının etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde elde edilmesi ve kullanılması, hesap verebilirliği ve malî saydamlığı sağlamak üzere, kamu malî yönetiminin yapısını ve işleyişini, kamu bütçelerinin hazırlanması, uygulanması, tüm malî işlemlerin muhasebeleştirilmesini, raporlanmasını ve malî kontrolünü düzenlemeyi amaçlamaktadır (Kamu Yönetimi Sempozyumu, 2012).

Türkiye de e-ihale sisteminin altyapısındaki çalışmalarının daha hızlı ve etkin olması gerekmektedir. Günümüzde iletişim ve bilişim teknolojilerinin baş döndürücü hızla gelişmesiyle, devletler de kamu kuruluşları da bu gelişmelerden yararlanarak özellikle internet ve bilgisayar aracılığıyla hizmetlerini sunma yolları aramakta ve bürokratik yapıyı ortadan kaldırıp yeni teknolojik yapıyı kullanarak vatandaşlara etkin ve verimli hizmet sunmayı amaçlamaktadır. Söz konusu küresel dünyada bu gelişmeler olurken ülkemizin bu gelişmelerin dışında kalması, hem ekonomik kayıplar ve hem de sosyal kayıpların ortaya çıkacağını söyleyebiliriz. Yine bu amaçlar kamu yönetiminde süreklilik, maliyetlerde azalma, katılımcı demokrasinin önünün açılması, şeffaf yönetim, bürokrasinin azaltılması, kamu hizmetlerinde hızın artırılması, üretkenlik ve verimlilik, kesintisiz hizmet, vatandaşın yönetime etkin katılımı olarak sınıflandırılabilir.

Kamu alımlarının şeffaf alım sisteminin uygulanmasıyla, toplumsal şeffaflığın yaşamın her alanına yansıtacağı ve bunun beraberinde insanlar arasında, güven artırıcı motivasyon olacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Örgüt yönetiminin katılıma ve etkileşime kapalı olması sonucunda karar verme mekanizmalarında kurumlar değil de bireyler ön plana çıkarlar ki, bu durum zaten müdahalenin, denetimin ve katılımının olmadığı ve aynı zamanda örgüt yönetiminde sürekli aynı kişilerin görev almasının ortak sonucudur. Böyle bir konjonktürde, bireylerin ellerindeki yetkileri, yönetilenlerin aleyhine olacak bir biçimde genişletmeleri ve yönetimde siyasal karar alma ve uygulama süreçlerinde ortaya çıkabilecek özel çıkar

sağlama çabalarıyla da çakışması ve aynı doğrultuya yönelmesi kaçınılmaz olacaktır. Dolayısıyla, böyle bir oluşumun ortaya çıkaracağı olumsuz tablonun ortadan kaldırma yollarından biri “Kamuda Şeffaflık ve Denetlenebilirlik” stratejisidir. “.....bu olumsuz tabloyu değiştirmesinin yönetenler ve yönetilenler arasındaki uçurumu kapatıp, toplumsal güveni yeniden yaratabilmesinin yolu, siyasete ve dolayısıyla yönetime “vatandaş iradesini” gerçek anlamda yansıtmak mekanizmaları oluşturabilmesinden geçmektedir. Belli aralıklarla yapılan seçimler bu konuda yeterli olamamakta, en radikal politikacılar bile seçildikten sonra mevcut işleyişin bir parçası haline gelmektedirler. Vatandaş iradesini seçimler dışında, başka ara mekanizmalarla siyasi karar alma sürecine katılabilmenin ön koşulu, tüm kamu politikalarında şeffaflığın sağlanması ve kamusal bilgilerin halkla paylaşılmasıdır. Sonuç olarak, şeffaflık devletin hedeflerini, bu hedeflere ulaşmak için hayata geçirdiği politikaları ve bu politikaların yarattığı sonuçları izlemek için gerekli olan bilginin düzenli, anlaşılabilir, tutarlı ve güvenilir bir biçimde sunulması olarak tanımlanmaktadır (İstanbul Sanayi Odası, 2007)

Konjonktürel gelişmeler, siyasi kadrolar, siyasetçi-bürokrat ilişkisi dikkate alındığında şeffaflık toplumun tamamı tarafından özlem duyulan bir olay haline gelmiştir. Bunun gerçekleşmesi için neler yapılabileceği ya da yapılması gerektiği farklı alanlarda tartışılmış olmasına rağmen şeffaflık da yeniden tartışılmaya başlanmıştır. Dijital ortamlarda faaliyetlerini vermesi gereken kurumlarda beraberinde şeffaflığın da yerleşeceği ifade edilmiştir.

3.4.3. Usulsüzlük + Yolsuzluk Algısının Azaltılması

Bilindiği üzere, özellikle kamu alımı niteliğindeki kamu harcamaları usulsüzlük ve yolsuzluk görülme riskinin en fazla olduğu hassas kamu faaliyetlerinin başında gelmektedir. Bu bakımdan, kamu kaynaklarının etkin ve verimli bir şekilde kullanılmasını sağlamaya yönelik kontrol ve denetim mekanizmaları, gelişmiş her ülkede olduğu gibi ülkemizde de kamu harcama sisteminin ayrılmaz ve en önemli unsurlarından birisidir. Bu kapsamda kamu harcamaları eskiden beri, Maliye Bakanlığı, ilgili bakanlıkların ve idarelerin teftiş kurulları ve Sayıştay tarafından belirli kıstaslar dâhilinde, harcama öncesi ve harcama sonrası kontrol mekanizmaları çerçevesinde

incelenmiştir. Kontrol ve denetim mekanizmalarının etkinliği her zaman tartışılabilir olmakla birlikte, bu alanda bir boşluk bulunduğunu söylemek mümkün değildir.

Ayrıca, ihale sürecinin mümkün olduğu ölçüde elektronik ortama taşınması ve insan faktöründen kaynaklanan hataların asgariye indirilmesiyle süreçteki aksaklıklar ve usulsüzlükler de büyük ölçüde ortadan kaldırılabilir (Gül, 2010:11).

Zira bir ihalede, belli kişilere yönlendirme veya herhangi bir yolsuzluk olup olmadığının tespiti için, ihale işlemlerinin mevzuata uygunluk denetimi yanında, ihale öncesi ve sözleşme sonrası aşamalarının da incelenmesi, incelemenin tek taraflı olmaması açısından, belgeler üzerinden tespit edilecek hususlara ilişkin olarak mutlaka ilgili tarafların bilgilerine de başvurulması gerekir. Böyle bir inceleme ise hukuken, ancak ilgili teftiş kurulları tarafından yapılabilir. İddiaların incelenmesi kapsamında Kamu İhale Kurulu tarafından yapılan incelemeler ise, Kuruma gönderilen dosya içeriğiyle sınırlı ve ilgili taraf ve kişilerin bilgisine başvurulmadan gerçekleştirildiğinden, iddiaların incelenmesi kapsamında Kurulca yapılan tespitler, kapsam ve yöntem olarak son derece sınırlı kalmıştır. Kaldı ki, yolsuzlukla etkin bir şekilde mücadele etmenin yolu, gerçekleşmiş yolsuzluk olaylarının üzerine tek tek gitmek yerine, mümkün olduğu ölçüde yolsuzlukları önleyici bir sistem tasarlanması ve gerekli tedbirlerin alınmasıdır. Kamu İhale Kurumu da bu yöndeki faaliyetlerini, elektronik ihalenin devreye alınması dâhil gelişen teknolojinin imkânlarından da yararlanmak suretiyle aralıksız bir şekilde sürdürmektedir (Gül, 2010:11).

Kamu alımları alanı, usulsüzlük ve yolsuzlukların görülme sıklığı dikkate alındığında en riskli alanların başında gelmektedir. Bu itibarla, kamu alımları sürecindeki usulsüzlük ve yolsuzlukları en aza indirmek bakımından, sistemin tüm unsurlarıyla çok iyi tasarlanması ve yönetilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda uluslararası standartlara uygun bir mevzuata sahip olunması, süreçte rol alan kurumların kurumsal kapasitelerinin en üst düzeyde olması ve bu alanda çalışan kamu görevlilerinin yeterli niteliklere sahip olmaları gerekmektedir. (Gül, 2010:11).

E-devlet uygulamalarındaki hızlı yaygınlaşmanın öncelikli sebebi, kamu yönetimlerinin hantallaşmış, etkisiz, karmaşık ve verimsiz bir yapı sunması ve de bu nitelikleriyle kendisini finanse eden yurttaşların gözünde ciddi bir meşruiyet krizi yaşamaya başlamış olmalarıdır. Aşırı büyümüş devlet yapıları ve kamu açıkları, merkezi otorite saplantısı ve bunun yol açtığı yolsuzluk ve israf ekonomileri ile beraber, giderek daha sık karşılaşılan finansal krizlerin de en büyük kaynaklarından birini oluşturmaktadır. Kamu yönetiminde bilişim ve iletişim teknolojilerinin kullanılması, yönetim açısından daha düşük bir maliyet ve vatandaşlara dönük daha kaliteli hizmet ile sürdürülebilir bir kaynak yönetimi sağlamaktadır. Yurttaşlar açısından da daha az “yurttaşlık maliyeti”(zaman, emek, para), daha yüksek memnuniyet, daha etkin katılım ve daha fazla güven anlamına gelmektedir (Delibaş, 2010; Uçkan, 2003)

3.4.4. Bürokrasinin Azaltılması

Bürokrasi, kelime kökeni olarak incelendiğinde “büro” ve “iktidar” anlamına gelen “cratie” dan oluşmaktadır. Türk toplumunda bürokrasi denince akla; “kurumların işleyişini aksatan, vatandaşı bekleten, gecikmelere ve kaynak israfına neden olan kamu yönetimi” gelmektedir. Bürokrasi ile ilgili bu algılama, bürokratik yapılardan ve kurallardan mı, yoksa kamu görevlilerinin yetersizliğinden, dikkatsizliğinden, kötü niyetinden, aldırmaçlığından ve tarafgirliğinden mi kaynaklandığının iyi irdelenmesi gerekmektedir (Çelikkol, 2008:31; Eryılmaz; 2002:11). Bürokrasi konusunda bunlar veya buna benzer sorunlarla karşılaşılabilir. Fakat her şeyden önce ‘bürokrasi, e-Devlet uygulamaları ile ortadan kalkacaktır’ şeklindeki ifadelerin yanlış olduğu belirtilmelidir. Bürokrasi, rasyonel usullerle işlediğinde ya da Weber’in ‘ideal Bürokrasi’ olarak nitelendirdiği bürokrasiye uygun işlerse, bürokrasinin olumlu yönlerinin ön plana çıktığından da bahsetmek mümkündür. Eğer, bürokrasinin olumsuzlukları söz konusu ise, sistemi işletenlerde ve sistemden faydalananlarda bu sorunun cevabının aranması gerekmektedir. E-Devlet-uygulamalarında bürokrasinin konumuna bakıldığında ise karşımıza ilk bakışta ciddi kolaylıkların bizi beklediği görülür. Bu kolaylıklar arasında, sıra beklemeden, kuyruklar uzamadan kurumlardaki işlerimizi çözmek, bilgi almak istediğimiz kurumlara iletişimimizi internet üzerinden sağlamak, kâğıt ve evraklarla uzadıkça uzayan işlemlerden kurtulmak sayılabilir.

Bunlara pek çok kolaylık daha eklenebilir (Çelikkol, 2008:31). Bürokratik davranışın altında, iş görenin güvende olmak isteği yatar (Başaran, 2000: 244)

Politik stratejilerin uygulamada en iyi performansa nasıl dönüştürüleceği sorusu, kamu yönetimi alanının merkezinde yer alan ve süregiden ana temadır (Baştan, 2008; Norman, 2004:65-89). Kamu hizmetlerinin niteliğiyle ilgili eleştiriler ve tartışmalar, neredeyse bütün yazılı tarih kayıtlarında yer almaktadır. Bu kayıtlarda ve devlet kurumlarının işleyişini sorgulayan çevrelerde, düşük performans, hizmetlerin toplumun bütün katmanlarına adil dağıtımında yaşanan sorunlar, bürokratik hastalıklar (kırtasiyecilik, verimsizlik ve kaynak israfı gibi) ve politik gücün kamu kaynaklarını suiistimali devlet örgütlenmesine dönük eleştirilerin ana başlıklarını oluşturmaktadır (Baştan,2008; Baştan, 2004:71-89). Bugün kamu sektörünün performansına yönelik bu eleştirilere karşı e-devlet yapılanması temel çözüm seçeneklerinden biri olarak sunulmaktadır. Böylece kamu sektörünün yaşadığı sorunlara enformasyon ve iletişim teknolojilerinin katalizörlüğü kullanılarak çözümler getirilebileceği düşünülmektedir. Bu yaklaşıma göre, enformasyon ve iletişim teknolojileri ofis otomasyonunu sağlayarak iş görme yöntemlerinde verimlilik artışına, hizmet sunumunda üretkenliğe yol açmaktadır. Ayrıca iletişim ağları birimler arası koordinasyonun artmasını; kurum içi ve kurumlar arası veri değişiminin hızlı, esnek ve etkin olarak gerçekleştirilmesini temin etmektedir. Elektronik ofis makinelerinin kağıt tüketimini artırdığına yönelik bulgu ve gözlemler olsa da, kağıt temelli veri işleme ve dosyalama sistemi ile kıyaslandığında, bu teknolojilerin kaynak tasarrufu sağladığı öne sürülmektedir. Bunun ötesinde iletişim ağları sayesinde elde edilen genel performans artışı, kamu kesiminde israfa karşı savaşta önemli bir avantaj sağlamaktadır. Diğer taraftan internet ortamından sunulan uygulamalar, toplumsal, politik ve kültürel konularda olgu ve fikirlerin paylaşım araçları olarak kullanılabilen; kamu kurumlarını izleyen gözler için nitelikli bilgi verme-alma enstrümanları olarak değerlendirilmektedir. Kamu kurumlarının performansları hakkında kamuoyunun serbestçe bilgilenmesinin ve oluşmasının, şeffaf bir iletişim ortamında mümkün olabileceği ileri sürülmektedir. Enformasyon ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, vatandaşlarla kamu yönetimleri arasında var olan enformasyon boşluğunu azaltan yeni uygulamalara olanak vermektedir. Böylece daha fazla sayıda bilgilendirilmiş vatandaşın sivil ve toplumsal faaliyetlere katılım koşullarında gelişme sağlanabilmektedir (Baştan, 2008; Caves,1999:3-12). Ayrıca

internet, kamu kurumlarının uygulamaları ile ilgili kitlelere enformasyon aktarabildikleri bir tanıtım ve halkla ilişkiler ortamı haline dönüşmektedir. Her kamu kuruluşunun, yüksek maliyetlerinden dolayı, eylemlerini topluma aktaracak bir basın yayın organizasyonu oluşturması mümkün olmayabilir. Oysa internet yayıncılığı, hayli düşük maliyetlerle sürdürülebilir bir kitle iletişim etkinliğidir. Bunların da ötesinde, bugün etkileşimli kullanıcı ara yüzleri aracılığıyla web sayfaları üzerinden bürokratik hizmetler çevrimiçi olarak yürütülebilir hale gelmiştir. Bazı e-ticaret uygulamalarının kamu sektörüne uyarlanması suretiyle geliştirilen bu tür teknikler, yığılan iş yüklerine çözüm olarak kamu kurumlarına hızlı sonuç alma kabiliyeti sağlamaktadır. Böylece alışlagelmiş kamu bürokrasisinin zaman, mekân ve süreç kısıtlamaları, teknolojik olanaklar ile esnekleştirilmektedir. Ağ teknolojileri, merkez ve taşra teşkilatlarıyla ülke geneline yayılmış birçok birimi bulunan bazı kamu kurum ve kuruluşlarının kitlelere hizmet sunabilmesinde ana iletişim kanalı haline dönüşmektedir. Milyonlarca insana ilişkin veri ve kayıtların saklanması, gerektiğinde bir birimden diğerine transfer edilmesi, geleneksel bürokrasinin ve iş görme yöntemlerinin altından kalkamayacağı iş yükleri oluşturmaktadır. Çözüm, kamu hizmetlerinin muhatap olduğu veri yığınlarının elektronik yöntemlerle işlenmesi, iletilmesi ve veri tabanlarında saklanmasıdır (Baştan, 2008; Baştan, 2004:71-89)

3.4.5. Kamu Hizmetlerinin Hızının Artırılması

Türkiye de Kamu Alımlarının Elektronik ortama taşınması demek; Kamu hizmetlerinin hızının artırılması demektir. Kamu İhale Alımları Avrupa Birliği çalışmaları kapsamında çeşitli düzenlemelerin yapılması bir zorunluluktur. Bu açıdan hem idarelerin, hem isteklilerin ve hem de vatandaşların kamu alımları ile ilgili daha hızlı bir şekilde bilgiye ulaşması elektronik ihale sistemiyle daha kolay bir hale gelmektedir. Kamu sektörü değişime karşı daha çok direnç gösterir. Başarı değerlemesi, inisiyatif kullanma, politik davranma, büyüklük, çıkar gruplarının etkisi, belirsizlik, kamu sektörünün özel sektöre oranla çok daha karmaşık yasal düzenlemelerle yönetilmesi (Aygün,2010:199).

Elektronik devlet uygulamasında kamu hizmetlerinin bir diğer özelliği, bu hizmetlerin hızının artırılabilmesinin sağlanmasıdır. Hizmetin kalitesini belirleyen en

önemli etmenlerden biri, hizmetin sunumundaki hız olduğuna göre e-Devlet uygulamalarıyla elektronik kamu hizmetlerinin hızı maksimuma çıkarılmalıdır. Dolayısıyla vatandaşlar, kısa sürede beklediği çok fazla sayıda hizmeti alabilecek, tek durak merkezleri gibi uygulamalarla bir platformdan birden fazla hizmete ulaşabilecektir. Klasik kamu hizmetlerinde şikâyet edilen en önemli nokta, hizmetlerin geç yürümesi iken, e-Devlet uygulamalarında, devlet artık vatandaşlarının taleplerini günün her saatinde ve hızlı bir şekilde karşılayabilecektir. Bu durumun ortaya çıkaracağı güven duygusu ve psikolojik rahatlık, sistemin hem siyasal anlamda hem de ekonomik anlamda ferahlamasına yol açarak insanların devletleriyle ve yönetimleriyle barışık bir hayat sürmesini sağlayacaktır (Çelikkol, 2008; Karkın, 2003). Yapılacak olan bu çalışmalarla kurum süreçlerine odaklı sistemden, vatandaş gereksinimlerine odaklı sisteme geçileceğinden, bu şekilde yoğun bürokrasi ve tıkanıklık yaratan prosedürler ortadan kalkacaktır.

Kamu Alımlarının Elektronik İhale sistemiyle hızının artırılması özellikle vatandaşların bunu görmesi ve hissetmesi, vatandaşın süre gelen ihale kavramı ile ilgili olumsuz bakış açısı, olumlu bakış açısına dönüşebilir.

3.4.6. Kamu Yönetiminde Üretkenlik ve Verimliliğin Artırılması

İşletme yönetiminde üretkenlik, üretim faktörlerini en uygun biçimde kullanarak gerçekleştirilen fiziki üretim düzeyi anlamında kullanılır. Üretkenlik ve verimlilik kavramları çoğu zaman ve özellikle ülkemizde eş anlamlı olarak kullanılmaktadır (Şimşek, 2011:161). Kaynakları verimli hale getirmek “yöneticinin” girişimcilik ve idare olan diğer işlerinden farklı olarak yönetimin kendine özgü işidir (Drucker, 1998:24).

Verimlilik; bir üretim ya da hizmet sisteminin ürettiği çıktı ile, bu çıktıyı yaratmak için kullanılan girdi arasındaki ilişkidir. Bu nedenle verimlilik, çeşitli mal ve hizmetlerin üretimindeki kaynakların –emek, sermaye, arazi, malzeme, enerji, bilgi-etken kullanımını diye tanımlanır (Milli Produktivite Merkezi, 2011:19)

Model olarak e-devlet; teknik anlamda yurttaşların “müşteri”, kamu yönetimi faaliyetlerinin de “hizmet” olarak görüldüğü “kalite/fiyat performansı” ölçütlerinin

uyguladığı, en az maliyet ve emekle en kaliteli hizmetin üretilmesini hedefleyen verimlilik yönetim sistemidir. Bu bağlamda e-devlet modeli, düşük maliyet/kaliteli hizmet performansı üzerinde temellenen ve “toplam kalite yönetimi” ile “müşteri memnuniyeti” ölçütlerine göre yapılandırılmış verimlilik yönetimi sistemiyle ve somut ifadesini elektronik ticarete bulan e-iş modelleriyle ilişkilendirilmekte ve merkeziyetçi olmayan bir yatay koordinasyon yapısı sunmaktadır (Uçkan, 2003)

Tarih boyunca insanoğlunun ortak paydası verimlilik arayışı olmuştur. Verimliliği sağlayabilmek için dönüşebilmek ve zamana ayak uydurabilmek şarttır; bu da önce düşüncede sonra yapıda dönüşebilmek demektir. Bu yüzden dönüşüm kaçınılmazdır. Kişiler, kurumlar ve Devletler dönüşüm süreci içerisindedir. Devletler daha verimli ve bilgi toplumunun ihtiyaçlarına cevap verebilmek için dönüşmektedirler. Bu dönüşüm devletin diğer devletlerle, kurumlarla ve vatandaşlarla olan ilişkilerini elektronik ortamda gerçekleştirmektedir. E-İhale aslında bir vizyondur ve devletin vatandaşlarına daha etkin hizmet verebilmesi için gerekli bir araçtır.

E-İhale uygun ticari ortama adaptasyonun önündeki engelleri azaltır. Gelecekte kamu hizmetlerinin artan oranda sanal âleme taşınmasıyla hem kamu hizmetlerinin etkinliğinin artacağı, hem de devlet işleyişinin şeffaflaşacağı beklenmektedir.

Ülkelerin toplam harcama kalemleri içinde %10'luk paya sahip olan kamu alımları, geleneksel ihale sistemleri ile işlemler devam ettiği müddetçe üretkenlik ve verimlilik açısından istenilen düzeye gelinemeyecektir. Çünkü geleneksel kamu alımları sistemi rekabetten, şeffaflıktan, tasarruflardan uzak bir yapıya sahiptir. E-İhale sisteminin bütün yönleriyle uygulanması demek; kamu kaynaklarını verimli ve etkili kullanılması anlamına gelecektir.

3.4.7. Kamu Hizmetinde Kesintisiz 7/24 Saat Hizmetin Sağlanması

Kamu hizmetlerinde kesintisiz hizmet verme, e-devlet uygulamalarından biridir. Günümüzde iletişim ve bilişim teknolojilerinin baş döndürücü hızla gelişmesiyle, devletler de kamu kuruluşları da bu gelişmelerden yararlanarak özellikle internet ve bilgisayar aracılığıyla hizmetlerini sunma yolları aramakta ve bürokratik yapıyı ortadan kaldırıp yeni teknolojik yapıyı kullanarak vatandaşlara etkin ve verimli hizmet sunmayı

amaçlamaktadır. Yine bu amaçlar kamu yönetiminde süreklilik, maliyetlerde azalma, katılımcı demokrasinin önünün açılması, şeffaf yönetim, bürokrasinin azaltılması, kamu hizmetlerinde hızın artırılması, üretkenlik ve verimlilik, kesintisiz hizmet, vatandaşın yönetime etkin katılımı olarak sınıflandırılabilir (Çelikkol,2008).

E-devletten kavram olarak anlaşılması gereken; devletin vatandaşlarına karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu görev ve hizmetlerle vatandaşların devlete karşı olan görev ve hizmetlerinin karşılıklı olarak elektronik iletişim ve işlem ortamlarında kesintisiz ve güvenli olarak yürütülmesidir.

Kamu hizmetlerinde süreklilik, düzenlilik ve istikrarlılık aslında kamu hizmetlerinin hem amacı hem de sonucu olarak kabul edilebilir. Özellikle kamu hizmetlerinin değişiminde e-Devlet uygulaması bu açıdan çok önemlidir ve klasik kamu hizmetlerinin sürekliliğin pratiğe taşımaktadır. Çünkü klasik anlamda kamu hizmetlerinin ihtiyaç olduğu anda sürekliliği söz konusudur. Tatillerde ve ihtiyaç olmadığı anlarda kamu hizmeti sunan birimler aktif değildir. Fakat özellikle bilgi teknolojilerinin yaygınlaşması sonucunda ve artan ihtiyaçlar noktasında, kamu hizmetlerinin bu özelliği yavaş yavaş 7 gün 24 saat olarak hazır bulundurulmaktadır. Hizmetin kendisi her zaman açık olmaktadır. Dolayısıyla e-Devlet uygulamalarının kamu hizmetlerinin dönüşümünde önemli bir rol oynayacağı açık olduğu için kamu yönetiminin, kamu hizmetlerini değişikliklere uyarlama yeteneğinin artırılması ve hizmetin sunumunda teknolojik ve bilimsel gereklere cevap verilebilmesi çok önemlidir.

Bu durum tam anlamıyla ifadesini bulduğu anda ve hatta cevaplanabildiği oranda, siyasal ve yönetsel sistemle ilgili olarak ortaya çıkmış olan meşruiyet sorununu da çözebilecek bir özellik taşımaktadır. İnsanlar, yönetsel ve siyasal sisteme ihtiyaçlarını gereken hızda ve erişilebilirlikte çözebildiği sürece güvenmekte ve ona destek vermektedir. Kamusal anlamda hizmetleri ve bireysel ihtiyaçlarının kamusal alana değinen noktalarının gerektirdiği hız, bütünlük ve çabuklukta yapılmaması veya yapılamaması durumunda, vatandaş sisteme ihtiyacı olan meşruiyet temelini vermeyecektir.

3.4.8. Vatandaşın Yönetime Etkin Katılımının Sağlanması

E-devlet, vatandaşlarını büyük bir sosyal grubun bir parçası olarak değil, ayrı bütünler olarak görmeyi esas kabul eden bir organizasyondur. Bu anlamda, yeni bir toplum anlayışının ve vatandaş gücünün de sembolüdür (Demirel,2006;www.taek.gov.tr erişim,15.10.2004)). Devletin içinden ve dışından bilgilerin düzenli olarak akışını sağlayarak toplumun demokratikleşmesinde önemli bir rol üstlenmiş olan (Demirel, 2006: Ulusoy, 2002), e-devletin her düzeyde vatandaşın yönetime katılmasını sağlaması beklenmektedir.

E-devlette devlet girişimlerine ve yatırımlarına halkın katılımı için “elektronik mevzuatın hem idareler ve hem de istekliler açısından ayrıntılı kurallar içermesi, uygulayıcı idare sayısının çokluğu sebebiyle uygulama standartlarının yerleşmemesi ve isteklilere eşit muamelenin uygulanamaması gibi sebeplerle ihaleye yeterli katılımın ve rekabet koşullarının ağlanması sorunlarla karşılaşılabilir. Elektronik ihale tüm bu sorunların çözümünde önemli bir araç olacaktır. Elektronik ihale ile kamu alımları sürecinde şeffaflığın, eşitliğin, katılımın, rekabetin arttırılacağı, alımlarda güvenilirliğin, kamuoyu denetiminin, kaynakların verimli kullanılmasının ve ihtiyaçların uygun şartlarla, zamanında karşılanmasının büyük ölçüde sağlanacağı bir kamu alımları piyasası oluşturulabilecektir (Gül, 2010:11).

E-devletin oluşumunda devlet mekanizmasının müşterileri olan vatandaşların görüş ve önerileriyle tercihlerini dikkate alan, vatandaşlarına farklı erişim seçenekleri sunabilen Internet kullanımını özendirici çalışmalar yaparak vatandaşlarının kamu yönetimine güvenini artırma amaçlı pozitif yönde uygulamalara girişen devletler daha başarılı olmaktadır. E-devlet anlayışının e-yönetişim kapsamında bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmasında büyük fayda vardır. E-yönetişim anlayışını pilot projelerle hayata geçiren, pilot projelerle yerel halkın katılımını ön plana çıkartıp, halkının görüşleri doğrultusunda hareket ederek ortaklaşa bir yönetim kavramı etrafında çok partnerli bir yelpazede gerçekçi bir strateji ve vizyon yaratan devletler bilişim

dünyasında öncü bir rol üstlenmektedirler(Demirel,2006). Organizasyonların yapı, süreç ve özelliklerine ilişkin, çağdaş gelişmelerle ilgili yapılan açıklamalar çerçevesinde kısaca, geleneksel örgütlerin temelini oluşturan hiyerarşik yapı zedelenmiş, ast-üst arasındaki mesafe daralmış ve böylece örgütler daha katılımcı, şeffaf ve oval hale gelmiştir (Öztürk, 1998:27).

3.4.9. Kurumlar arası Bilgi Alışverişinin Sağlanması

E-ihalenin hayata geçirilmesi için geliştirilen EKAP (Elektronik Kamu Alımları Platformu) 1 Eylül 2011 tarihinde devreye alınmıştır. SOA (Service Oriented Architecture) (Şaçoğlu, :MacKenzie, 2008) mimarisi ile tasarlanan EKAP, kendi modülleri ve diğer kurumlardan alınan bilgilere servisler üzerinden erişmektedir. EKAP, Türkiye'deki ihalelerin elektronik sistemler üzerinden yürütülmesini sağlarken, platformun hayata geçirilmesinden önce çözülmesi gereken bazı kritik sorunları da beraberinde getirmiştir. 4374 sayılı Kamu İhale Kanunu gereği isteklilerin belirli ihalelerde bankalardan aldıkları Geçici Teminat Mektubu (GTM) ve Banka Referans Mektubu (BRM) belgelerini ihale belgeleri arasında sunması gerekmektedir (Resmi Gazete, 2002). Ancak ihalelerin elektronik olarak yürütülebilmesi için kağıtla gerçekleştirilen süreçlerin olabildiği ölçüde en aza indirilmesi gerekmektedir. Bu belgelerin elektronik ortamda alınabileceği Kamu İhale Kurumu tarafından yayınlanan "Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliği" (Resmi Gazete, 2011) ile resmîyet kazanmıştır.

Birlikte çalışabilirlik ihtiyaçları teknik, organizasyonel ve anlamsal olmak üzere üç boyutta incelenebilir. Teknik boyutta farklı uygulamalar arasında bilgi paylaşımını mümkün kılacak teknolojilere odaklanılırken, organizasyonel boyut teknolojilerden çok süreç modelleme dilleri, nesneye dayalı yazılım mühendisliği gibi mühendislik metodolojilerine dayalıdır. Organizasyonel birlikte çalışabilirlik kapsamında, kurumlara ait iş süreçlerinin ilişkili diğer kurumları da içerecek şekilde modellenmesiyle ilgilenilir ve kurumların amaçları ile teknik altyapıyı şekillendiren uygulama ve sistemler arasında bütünlük, diğer bir ifadeyle, paylaşılan bilginin daha etkin olarak değişimini sağlayacak şekilde oluşturulmuş iş süreçleri ve buna uygun kurumsal yapılanma hedeflenir. Ayrıca, süreçlerin yeniden mühendisliği, kurum içi ve kurumlar arasında iş akış yönetimi, süreç

ve hizmetler için ihtiyaçların belirlenmesi gibi konuları içerir. Anlamsal birlikte çalışabilirlik kapsamında ise verinin, onu üreten kurumun dışındaki kurumlar tarafından da doğru şekilde anlaşılması ve yorumlanmasına yönelik çalışmalar yer alır (Bilgi Toplumu Dairesi, 2007).

3.4.10. Karar Vericilerin Karar Verme Süreçlerini Hızlandırması

Karar; çok sayıda alternatif arasında birini tercih etmektir(Şahin,2011;279). İhale ve harcama mevzuatının sorumluluk hükümleri, kamu personelini büyük bir sorumluluk altına almış bulunmaktadır. Elbette bunların, yerine getirdikleri görevlere ilişkin bir hesap verme yükümü olacaktır. Ancak, mevcut sorumlulukların ölçülülük ilkesine ne kadar uygun olduğu tartışılabilir. Keza, bu sorumluluklar yüzünden; çok sayıda kamu personelinin yerli yersiz mahkemelik olduğu, bir kısmının işini kaybettiği ve toplumdan soyutlandığı bilinen bir gerçektir. Madem bu sorunlar yaşanıyor, o halde yapılması gereken, mevcut sisteme ilişkin işleyiş koşullarını iyileştirmek ve sorumluları güvence altına almak olmalıdır. Nitekim bu hususta önemli bir adım atıldığı görülmektedir. Kamu ihalelerinde rekabet koşullarının yükseltilmesi, maliyetlerin düşürülmesi ve ihale sürecinin hız ve kalitesinin artırılması amacıyla e-Devlet Projesi kapsamında 5812 sayılı Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ile Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) oluşturularak, idareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu sürece ilişkin işlemlerini internet üzerinden gerçekleştirmelerine olanak sağlanmıştır. Aşamalı olarak devreye alınan e-ihale uygulamaları sayesinde; ihale dokümanının hazırlanması ve ilana çıkılması, tekliflerin hazırlanması ve sunulması, tekliflerin değerlendirilmesi ve ihalenin sonuçlandırılması işlemleri tamamen elektronik ortama taşınacaktır. Mevzuata aykırı işlemlerin daha çok, isteklilerin yeterliliklerinin tespiti aşamasında ve tekliflerin değerlendirilmesi sırasında cereyan ettiği göz önünde tutulduğunda bu projenin, kamu personelinin sorumlulukları üzerinde kısmen de olsa koruyucu nitelikte etkiler göstermesi beklenmektedir (Karatoprak, 2011:421).

Kamu İhalelerinde karar verici mekanizma karar verirken, söz konusu Kamu İhale Mevzuatındaki maddelere dayanarak ihale süreçlerini gerçekleştirmektedir. İhale süreçlerine baktığımız zaman ilk ihtiyacın belirlenmesinden, ihalenin sonuçlanıp

sözleşme yapılma aşamasına kadar karar vericiler, her aşamada yer almaktadırlar. Kamu kaynaklarının etkili ve verimli kullanılması için ihale süreçlerinde karar vericilerin kamu ihale mevzuatını iyi bilmelerine ve buna göre kararlar vermesine bağlıdır.

Türkiye'deki İhale çalışma süreçlerine baktığımızda; 2886 Devlet İhale Kanunu, 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ve 4735 Sayılı Kamu İhale sözleşmeleri sistem için çıkan sıkıntılar sonucu değişimlere uğramışlardır. Bu sıkıntılardan biride karar vericilerin ihalelerin karar aşamalarında vermiş oldukları yanlış kararlardır.

Kamu İhale Kanunlarında yapılan bu değişiklikler çeşitli şekillerde sorunları azaltma yoluna gitmişse de, sorunları tümünden ortadan kaldıramamıştır. Bundan dolayıdır ki Avrupa Birliği direktifleri doğrultusunda, ihale süreçlerinde yaşanan olumsuzlukları ortadan kaldırmak için e-ihale yöntemini kendi kurumlarına yerleştirmek için çalışmalar yapmaya başlamıştır. Bu çalışmalardan en önemlisi Kamu İhale Kurumu tarafından yürütülen EKAP söyleyebiliriz.

Kamu İhale Kurumunun EKAP sürecindeki çalışmaları sayesinde, karar vericiler kararlarını elektronik ortamda vereceklerdir. Bu sayede karar süreçlerinin hem idareler açısından, hem istekliler açısından ve hem de vatandaşlar açısından daha şeffaf, daha hızlı olacağını rahatlıkla söyleyebiliriz.

3.4.11. Rekabetin Artması

Türkiye'de E-ihale sisteminde yapılan çalışmalar ile; Kamu alımları sürecinde şeffaflığın, eşit muamelenin, katılım ve rekabetin artırılmasının, alımlarda güvenilirliğin, kamuoyu denetiminin, kaynakların verimli kullanılmasının ve ihtiyaçların uygun şartlarla, zamanında karşılanmasının sağlanması hedeflenmektedir.

Küresel rekabet, işletmeleri, özellikle ürün kalitesini artırıcı, maliyetleri düşürücü, ürünleri tüketicilere daha hızlı ulaştırıcı kararlar almaya yöneltmiştir. Bu yaklaşımda ilke; tüm dünyayı işletmenin hedef pazarı gibi düşünmek ve bu hedef pazarın istek ve arzularını, rakip işletmelerden daha iyi karşılamaktır (Şahin, 2007:256).

Etkin kamu alımı, devlet kuruluşlarının daha yüksek kaliteli mal ve hizmeti daha düşük fiyattan satın alabilmesi demektir. Etkin kamu alımı uygulaması ise ihtiyaç

duyulan mal ve hizmetleri en düşük fiyata sağlayabilecek tedarikçinin seçilmesini kolaylaştıracak düzeyde rekabetin sağlanması ile gerçekleştirilebilir. Bu noktada AB deneyimi, etkin kamu alımı yoluyla %10'a kadar varan tasarrufların gerçekleştirilebileceğini göstermektedir. Bu durum rekabetin yeterince sağlandığı etkin kamu alımları yolu ile ülkemizde her yıl yaklaşık 7-8 milyar TL tasarruf yapılabileceği anlamına gelmektedir. Hatta altyapı ve enerji yatırımları düzeyinin daha fazla olduğu ülkemizde tasarruf miktarının daha da yüksek olması muhtemeldir. Her alanda olduğu gibi kamu ihaleleri alanında da gerçekçi bir rekabetin sağlanması için etkinliği, adaleti, şeffaflığı, öngörülebilirliği sağlayacak yasal ve idari düzenlemeler gerekmektedir (Eftekin, 2010).

Rekabet bağlamı strateji için her zaman önemli olmuştur. Yetenekli ve motive olmuş çalışanlar bulabilme; yollar ve telekomünikasyon hatları da dahil olmak üzere yerel altyapının işlerliği; yerel pazarın büyüklüğü ve derinliği; yasal düzenlemelerin boyutu gibi bağlamsal değişkenler şirketin rekabet yeteneğini her zaman etkilemiştir (Review, 2005:41).

Diğer devletlerde olduğu gibi ülkemizde de uzun yıllar boyunca daha çok ulusal ekonominin şartları ve ihtiyaçları dikkate alınarak düzenlenen kamu alımları alanı, zamanla artan hacmi ve önemi sonucunda kaynak kullanımında etkinliği artırmak amacıyla dünya çapında reforma tabi tutulmaya başlanmıştır. Bu kapsamda Dünya Bankası ve Avrupa Birliği gibi kamu yatırımları için ülkelere fon sağlayan kuruluşlar tarafından kamu alımlarına ilişkin özel kurallar belirlenmiştir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler tarafından 1993 ve 1994 yıllarında UNCITRAL Model Kanun kabul edilmiştir. Bu reformların bir amacı da, uluslararası rekabetin ülkelerin toplam refahını artıracak düşüncesiyle kamu alımlarına yönelik piyasaların daha liberal hale getirilmesidir (Gül,2010:11).

Küresel düzeyde çalışan firma, gerekli ekonomileri elde edebilmek için bazı büyük pazarlarda rekabet etme ihtiyacı duyabilir (Porter, 2008: 366). Ulusal rekabet yeteneğinin ortaya konması ise, bir ülkenin tanımlanmış fırsatları nasıl kullanacağı, sektörel tehditlerden ne şekilde korunacağı ile ilişkilidir. Bu anlamda, konuya ilişkin karar alıcılar, öncelikle sektörel rekabet gücünü değerlendirmek zorundadırlar (Birbil,

2010:21). Bugün için devletle rarasında yaşanan rekabet, “bilgi toplumunda elde ettiğim bilgiyi ne şekilde işleyerek ve toplumuma mal ederek bunu en yüksek değerle diğer toplumlara satabilirim?” noktasında düğümlemekte, bilişim pazarında üstün bir konumda bulunan devletler sadece kendi içinde değil, uluslararası alanda da etkinleşerek dünya haritasının geleceğine yön verir bir konuma taşınmakta, bunu başaramayan devletlerse hem ekonomik krizlerle kendi içinde vatandaşlarına siyasal sistemin meşruiyeti noktasında güven bunalımı yaşatmakta, hem de dünyaya söz geçiren devlet ya da devletlerin birer uydusu haline dönüşerek pasifize olmakta, bir anlamda devlet olma kişiliğini giderek yitirmektedir. Kısacası e-devletleşme devleti sadece içerde değil, dış sahada, dünya genelinde de ön plana taşıyabilen unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Demirel, 2006:112).

3.4.12. Zamandan Kazanç

Kamu ihalelerinin düzenlenmesi amacıyla KİK 4734 ve 4735 sayılı Türk Kamu İhale Yasaları gereğince kurulmuştur. 4734 sayılı Kanun’un amaç ve fonksiyonları şöyle açıklanmıştır: Bu Kanun’un amacı, kamu hukukuna tabi olan veya kamunun denetimi altında bulunan veyahut kamu kaynağı kullanan kamu kurum ve kuruluşlarının yapacakları ihalelerde uygulanacak esas ve usulleri belirlemektir... İdareler, bu Kanun’a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumludur... İhalesi yapılacak her iş için bir işlem dosyası düzenlenir. Bu dosyada ihale yetkilisinden alınan onay belgesi ve eki yaklaşık maliyete ilişkin hesap cetveli, ihale dokümanı, ilan metinleri, adaylar veya istekliler tarafından sunulan başvurular veya teklifler ve diğer belgeler, ihale komisyonu tutanak ve kararları gibi ihale süreci ile ilgili bütün belgeler bulunur (Taş, 2011).

Kurumların çalışmalarına göre; iş süreçlerinin yeniden yapılandırılması ile ara süreçlerin ortadan kaldırılması ve süreçlerin hızlandırılması, insan unsurundan kaynaklanan hataların önüne geçilmesi, ortak hizmet ve altyapıların kullanımı ile mükerrer yatırımların önlenmesi, kurumlar arasında bilgi ve belge paylaşımının elektronik ortamda gerçekleşmesi, işlemlerin tamamen elektronik ortamda yürütülmesi

ile personel, emek, zaman, kırtasiye, posta, ulaşım, iletişim gibi masraflar azalmakta ya da tamamen ortadan kalkmaktadır (Devlet Planlama Teşkilatı, 2011).

Türkiye’de Elektronik ihale ile kamu alımları sürecinde şeffaflığın, eşitliğin, katılımın, rekabetin arttırılacağını rahatlıkla ifade edebiliriz. Aynı zamanda Kamu Alımlarda güvenilirliğin, kamuoyu denetiminin, kaynakların verimli kullanılmasının ve ihtiyaçların uygun şartlarla, zamanında karşılanmasının büyük ölçüde E-İhale sistemiyle sağlanacağı ve böylece elektronik ortamda bir kamu alımları piyasası oluşturulabilecektir.

3.4.13. Maliyetlerin Düşmesi ve Verimliliğin Artması

4734 sayılı Kanun’un “Temel İlkeler” başlıklı 5’inci maddesinde idarelerin bu Kanun’a göre yapılacak ihalelerde; saydamlığı, rekabeti, eşit muameleyi, güvenilirliği, gizliliği, kamuoyu denetimini, ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanmasını ve kaynakların verimli kullanılmasını sağlamakla sorumlu oldukları belirtilmiştir. Bu ilkeler kanunun ruhu hükmündedir. Buna göre; Kanun’da belirtilen istisnai haller dışında, ihalenin uygun vasıtalarla ilan edilmesi, herkese açık olması ve ihalede gerekli rekabet ortamının sağlanması gerekir. Ayrıca, idarenin ihalenin gizli yürümesi gereken süreçlerinde gizliliğe azami ölçüde riayet etmesi, ihalede teklif vermek isteyen kişilere (isteklilere) eşit mesafede durması ve böylece ihalenin güvenilir ve adil şekilde tamamlanmasını sağlaması gerekmektedir. Kanun’un idarelere yüklediği bir diğer önemli sorumluluk ise ihalede en uygun fiyatın oluşmasını ve böylece ihaleler vasıtasıyla kullanılan kamu kaynağının mümkün olan en verimli şekilde kullanılmasını gözetmeleridir (İlhan, 2013:7).

Modern yönetim gelişimi boyunca temelde pek çok devasa sorunla boğuştu-standart işletme yöntemlerine bağlılığı zorlayarak maliyetleri kuruşuna kadar hesap ederek on binlerce çalışanın emeğinin eşgüdümünü sağlayarak ve işlemleri küresel düzeyde eş zamanlı hale getirerek karmaşık işleri küçük, yinelenebilir adımlara bölmeyi başardı (Hamel, 2007:22).

Bilindiği üzere, 4734 sayılı Kamu İhale Kanununun uygulamaya girdiği 2003 yılından önceki dönemde yürürlükte olan 2886 sayılı Devlet İhale Kanunu gereğince,

kamunun yapım işi ihalelerine katılacak olan yüklenicilerin, ihalesine katılabilecekleri işin grubunu ve bedelini gösteren “Müteahhitlik Karnesi” sahibi olmaları gerekmektedir. Müteahhitlik karneleriyle ilgili olarak yaşanan olumsuzluklar ve bu karnelerin alınır-satılır hale gelmesiyle, 2003 yılı başından itibaren uygulamaya giren Kamu İhale Kanunu ile müteahhitlik karnelerinin yerine iş deneyim belgeleri getirilmiştir. Ancak, yaklaşık 8 yıldır uygulamada olan bu sistemde de bir takım sıkıntıların yaşanması ve ihale sürecinde çok fazla belge istenmesinin yarattığı olumsuzluklar da dikkate alınarak yeni bir çözüm arayışına girilmiştir. Bu kapsamda, 5812 sayılı Kanun ile kamu ihalelerine katılacak olan isteklilerin yeterliklerinin tespitine ilişkin sistemler kurulabileceği hüküm altına alınmıştır. Yine aynı Kanun ile bu sistemlerin kurulması, kurdurulması, denetlenmesi gibi konularda Kamu İhale Kurumu yetkilendirilmiştir. Bu yetki çerçevesinde, yüklenicilerin iş deneyimi, mali durumu, personel durumu, makine ve ekipman durumu gibi unsurlar değerlendirilerek hangi tür ve tutarda kamu ihalelerine girebileceklerine ilişkin yeterlik sertifikası verilmesi öngörülmekte olup, yeterlik sisteminin alt yapısının oluşturulması yönündeki çalışmalar kurum bünyesinde sürdürülmektedir. Kamu ihalelerine teklif verecek olan isteklilerin, ekonomik ve mali yeterlikleri ile mesleki ve teknik yeterliklerine ilişkin pek çok belgenin yerini alacak olan sertifikasyon sisteminin kurulmasıyla; hem elektronik ihalenin uygulamaya girmesi kolaylaşacak hem de isteklilerin teklif hazırlama maliyetleri önemli oranda azalacaktır (Gül, 2010: 11).

Devlet, yaklaşık 2 yıl önce başlattığı EKAP sayesinde 3 milyar liranın üzerinde tasarruf sağladı. Platformda, 26 bin idare, 32 bin gerçek ve tüzel kişi ile 380 binin üzerinde de kayıtlı kullanıcı bulunuyor. EKAP'ta ihale dokümanı yerine e-imza ve m-imza kullanılmasıyla da yılda 7 bin 700 ağacın kesilmesi önlenmiştir. Kamu İhale Kurumu, yaklaşık 2,5 yıl önce başlattığı EKAP sayesinde 3 milyar liranın üzerinde tasarruf sağladı. Bir çok kamu kuruluşu tarafından elektronik ortamda yayınlanan ilanlı ve ilansız ihale duyurularına ve şartnamelere erişilmesini sağlayan EKAP, 1 Eylül 2010 tarihinde devreye alındı. EKAP'ta mevcut durumda, 26 bin civarında kayıtlı idare, 32 bin civarında kayıtlı gerçek ve tüzel kişi ile 380 binin üzerinde kayıtlı kullanıcı bulunuyor.

Hangi idarenin, neyi, kimden, ne kadar bir bedelle aldığının görülebildiği EKAP sayesinde kamu alımlarında etkinlik, saydamlık ve verimliliğin sağlanması amaçlandı. İhalelerde rekabeti artıran EKAP, kamu alım maliyetlerinde büyük oranda tasarruf sağlandı.

EKAP yetkilileri, 2010 ve öncesinde sözleşme bedellerinin yaklaşık maliyete oranının yüzde 81 olarak gerçekleşirken, EKAP'ın tam olarak faaliyette olduğu 2011 ve 2012 yıllarında bu oranın yüzde 74'e gerilediğini kaydettiler.

Artan rekabet ortamı ve düşen sözleşme bedelleriyle kamu alım maliyetlerinde 2011 ve 2012 yıllarında 3 milyar liranın üzerinde tasarruf sağlandığını ifade eden yetkililer, bu tasarruf ve katkıların gelecekteki süreçte daha da artmasını beklediklerini ifade ettiler.

Sistem hem tasarruflu, hem de çevreci. Yetkililerin verdiği bilgiye göre EKAP, kamu alımlarında rekabet ortamının oluşmasına katkıda bulunurken, aynı zamanda doküman basılmasının önüne geçtiği için çevreye de katkı sağladı.

EKAP'a kayıtlı isteklilerin, ihale dokümanlarını EKAP üzerinden e-imza ve m-imza kullanarak indirilmesiyle ihale dokümanı temin maliyetlerinde de yıllık 80 milyon lira tasarruf sağlandı. İhale dokümanlarının basılarak ihalelere katılacak gerçek ve tüzel kişilere satılması yerine e-imza ve m-imza kullanılarak EKAP'tan indirilmesi ile de yılda 7 bin 700 ağacın kesilmesi önüne geçildi. Yetkililer, platformun, tüm bu faydaların yanında, ihale süreçlerinde yaşanan aksaklık ve hataların da önüne geçmeyi hedeflediğini belirttiler. Türkiye'nin 81 vilayetinde ihale yapıldığını hatırlatan yetkililer, şu bilgileri verdiler: Örneğin sizin firmanızın merkezi Edirne ama ihale Van'da yapılıyor. Bu ihalenin dokümanlarını almak için Van'a gitmeniz gerekmiyor. EKAP'ın web sayfasına giriyorsunuz, ihaleyle ilgili dokümanları indiriyorsunuz. Başvuruyu da yine internet sayfamızdan yapıyorsunuz. Bu neyi sağlıyor? Van'daki ihaleye sadece Van firmaları katılmıyor. Başka bir vilayetteki firma eğer daha uygun fiyat verdiyse işi kazanıyor ve o gelip yapıyor. Yani tüm ülke sathı tek vilayetmiş gibi herkes her yerdeki ihaleye katılarak rekabet üst düzeye çıkmış oluyor. (Kamu İhale Kurumu, 2013)

3.4.14. Memnuniyetin Artması

Kamu yönetiminde egemen olan "organizasyon ve yöntem" anlayışı, yerini giderek "toplam kalite" ve "müşteri memnuniyeti" hedefleriyle iş gören ve paydaşların katılımına dayanan verimlilik yönetimi anlayışına bırakmış; yönetim üzerinde giderek daha çok rol oynayan ve beklentileri artan yurttaş, memnuniyeti hedeflenen "müşteri" olarak görülmeye; kamu idarelerinin faaliyetleri de kalite standartları sürekli yükseltilmesi gereken "hizmetler" olarak kabul edilmeye başlanmıştır (Henden, 2005:51). Ülkemizde de toplumun, yönetim sisteminden beklentilerinde önemli değişimler meydana gelmiştir. Toplum, yönetimin üstlendiği hizmetleri, kaynakları etkin ve verimli kullanarak üretmesini beklemektedir. “*Sosyal fayda olduğu sürece hizmet devam eder*”, ilkesinden hareket eden kamu yönetimi açısından çağdaş yönetim ilke esas ve uygulamaları daha fazla önem taşımaktadır (Henden, 2005:51).

3.4.15. Ekonomik Gelişimin Desteklenmesi

E-devlet sayesinde devletin işlevlerini devam ettirerek küçülmesi yani masraflarını kısması büyük kazançlar getirebilecek, bürokrasinin yavaşlattığı ve hantallaştırdığı devlet yapısı, özel sektörün önünü açacak esnek yapıya kavuşarak, üretim ve yatırımlara daha hızlı uyum sağlayabilecek ve destek verebilecektir (Demirel, 2006:92; Cantekinler, 2002). Sonuçta devlete olan güvenin artması vergi toplamayı kolaylaştıracak, kayıt dışı ekonominin kontrol altına alınmasını sağlayacaktır (Demirel, 2006:92; Özsağır, 2002).

Günümüzde, bilgi ekonomisinin doğuşuna neden olan ve ulusal rekabetçiliğin geleneksel kurallarını değiştiren üç büyük güç bulunmaktadır; Birincisi küreselleşme, ikincisi bilgi yoğunluğu, üçüncüsü ise ağlardır. Günümüzde ürünler, ürünlerin temin edildiği yerler ve pazara sunulduğu piyasalar küreselleşmiştir. Küreselleşmeyle birlikte birçok şirket, üretimlerini ve geliştirme faaliyetlerini başka ülkelere ihale etmektedirler (Çelikkol, 2008: 21; Banger, 2007). Bilgi yoğunluğundan ise etkili üretimin, bilgi alışverişine dayandığının kabul edilmesidir. Gelişmiş ekonomilerde, çalışanların çoğu bilgi çalışanıdır. Artık, birçok işçi, kol gücünden çok, beyin güçlerini kullanmaktadır. İnternet gibi dünya çapındaki ağların gelişiminden sonra, ürün ve hizmetler bilgisayar

ağları üzerinde geliştirilmekte, internetten üzerinde alışveriş ve dağıtım mümkün olmaktadır (Çelikkol, 2008:21; Çağlayan .2006:45).

Bilgiye yapılacak yatırım, diğer faktörlerin üretimi artırmaya yardımcı olmasını sağlayabilir. Hatta bu faktörlerin ayrı birer ürün veya süreç haline gelmelerini sağlayabilir. Bilgi yatırımları geleneksel olarak azalan değil, artan geri dönüşler sağladığı için de uzun süreli ekonomik büyümenin anahtarı konumundadırlar (Çelikkol, 2008:21; Devlet Planlama Teşkilatı, 2005).

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasına göre, genel ekonomik politikaların ve stratejilerin tespit edilmesi görevi Bakanlar Kuruluna verilmiş olup, yine Anayasanın 88 inci maddesine göre Kanun teklif etmeye Bakanlar Kurulu ve milletvekilleri yetkilidir. Durum bu olmakla birlikte, Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnameye 25.6.2009 tarih ve 5917 sayılı Kanuna eklenen hükümlerle “Genel ekonomik politikalar ve stratejiler çerçevesinde kamu alımlarına ilişkin temel politikaları oluşturmak, bu konudaki kanun tasarılarının hazırlanmasında ilgili kurumlar arasında koordinasyonu sağlamak” Görevinin Maliye Bakanlığına verilmesi, özellikle basında, eskiden Kamu İhale Kurumuna ait olan bazı yetkilerin Maliye Bakanlığına verilerek Kurumun etkisiz hale getirildiği şeklinde yorumlanmıştır. Hâlbuki Maliye Bakanlığına verilen yetki, Anayasa gereği hükümetçe belirlenen genel ekonomik politikalar ve stratejiler çerçevesinde kamu alımlarına ilişkin temel politikaları oluşturmak ve kanun tasarılarının hazırlanmasıyla sınırlı bir koordinasyonu kapsamaktadır. Esasen Maliye Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkındaki Kanun Hükmünde Kararnamede yapılan düzenlemenin temel gerekçesi, çeşitli alt unsurları olan kamu alımları alanındaki çalışmaların daha koordineli bir şekilde yürütülerek AB ile uyum sürecinin kolaylaştırılmasıdır. Böylece, AB ile açılış müzakereleri devam eden “Kamu Alımları” faslına ilişkin üç açılış kriterinden birincisi olan “müzakereleri AB ile doğrudan yürütecek, kamu alımlarına ilişkin her alanda genel ve tutarlı bir politika izlenmesini sağlayacak ve uygulamayı yönlendirecek bir kurumun görevlendirilmesi” hususu da yerine getirilmiş olmaktadır. Böyle bir koordinasyon ihtiyacının ortaya çıkmasındaki temel gerekçe, AB Müktesebatında kamu alımları sisteminin klasik kamu alımları, belirli sektörlerde (enerji, su, ulaştırma ve posta) faaliyet gösteren kuruluşlarca yapılan alımlar, imtiyazlar ve kamu-özel sektör işbirliği (KÖİ) şeklinde bölünmüş

olması; ülkemizde ise bu alanlarda farklı kurumların yetkili olmasıdır. Mevcut yasal düzenleme çerçevesinde, Kamu İhale Kurumu klasik kamu alımları alanından sorumlu bir kurumdur. Belirli sektörlerde faaliyet gösteren kuruluşların alımlarına yönelik olarak, halen ülkemizde ayrı bir Kanun bulunmamaktadır. Ancak, ayrı bir yasal düzenleme yapıldığında, bu alanı düzenleme ve denetleme görevleri de yine Kamu İhale Kurumu tarafından yerine getirilecektir. İmtiyazlar ve Kamu-özel sektör işbirliği şeklinde yapılacak alımlara ilişkin yasal düzenleme çalışmaları ise ilgili kuruluşlar tarafından koordineli olarak sürdürülmektedir (Gül, 2010:7-8)

3.4.16. Yaşam Kalitesinin Artması

Kalite; belirli bir ürünün belirli bir tüketicinin istek ve gereksinimlerini karşılama derecesidir (Baş ve Diğ, 1991:65). Teknolojik gelişmenin artan hızı, insanların yaşam biçimlerini ve ilişkilerini derinden etkilemektedir. Küresel bir perspektif kazanmanın ötesinde çok hızlı bir bilgi erişimi olanağına kavuşulmuş olması coğrafyayı sınırlayıcı bir unsur olmaktan neredeyse çıkarmıştır. Bilgi yoğun sanayilerin gelişimi ve diğer coğrafyalardaki insan gücünden yararlanma olanaklarının genişlemesi, özellikle gelişmekte olan ülkelerdeki iyi yetişmiş yeteneklerin önemini küresel bazda artırmaktadır. Bu çerçevede nitelikli insan gücünün yetiştirilmesi için eğitim olanaklarının genişletilmesi bütün dünyanın üzerinde özenle durduğu temel konu haline gelmiş bulunmaktadır (Dokuzuncu Kalkınma Planı, 2007-2012: 5). Bir toplum toplumsal örgütlenmesi bakımından çevreye ne derecede uyum sağlarsa, o derecede ileri bir toplum olur (Dura ve Diğ, 2002:130).

E-devlet, sürekli takip ve denetim isteyen yeni bir yaşam biçimi olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla, e-devlet sanıldığı gibi sanal bir devlet olmayıp, gerçek hayattaki devletin, teknoloji olanaklarını kullanarak çağın gereklerine uygun olarak yeniden yapılandırılması halidir (Henden ve Diğ, 2005:53; Yıldırım ve Diğ, 2002)

3.4.17. Katılımın Artması

Kamu İhale Kurumu uygulamaya başladığı elektronik ihale platformu aracılığı ile ihalelerde rekabetçi ortamın arttırılmasına yönelik çok önemli bir adım atmıştır. Bu platform aracılığı ile ihaleler etkin olarak elektronik ortamda duyurulmakta ve coğrafi

kısıtlar olmadan dünyanın neresinde olursa olsun tüm firmalar teklif verebilmektedirler. Ayrıca elektronik ihale platformu sayesinde firmaların teklif vermesini kısıtlayabilecek veya engelleyecek, teknik şartnamenin alınması gibi durumlar elektronik ortamda yapıldığında daha fazla firmanın ihalelere katılması sağlanabilmektedir. Bu platformun verilen teklif sayısını önemli oranda arttırarak ihalelerdeki rekabetçi ortamı arttırması ve alım fiyatını düşürerek önemli tasarruf sağlaması beklenmektedir. E-ihale sayesinde yapılacak ihalelerde teklif veren isteklilerin sayısı daha çok olacaktır. Çünkü E-İhale sistemiyle isteklilerin ihalelere katılımı daha az masraflı ve daha kolay olacaktır.

Türkiye’de Kamu alımları alanını düzenleyen mevzuatın hem idareler ve hem de istekliler açısından ayrıntılı kurallar içermesi, uygulayıcı idare sayısının çokluğu sebebiyle uygulama standartlarının yerleşmemesi ve isteklilere eşit muamelenin uygulanamaması gibi sebeplerle ihaleye yeterli katılımın ve rekabet koşullarının sağlanmasında sorunlarla karşılaşılabilir. Bundan dolayı E-ihale idareler ve istekliler açısından çıkacak tüm bu sorunların çözümünde önemli bir araç olacaktır. Böylece E-ihale sistemiyle kamu alımları sürecinde şeffaflığın, rekabetin, eşitliğin, katılımın, saydamlığın arttırılacağı, alımlarda güvenilirliğin, kamuoyu denetiminin, kaynakların verimli kullanılmasının ve ihtiyaçların uygun şartlarla, zamanında karşılanmasının büyük ölçüde sağlanacağı bir kamu alımları piyasası gerçekleştirilecektir.

3.4.18. Kâğıt Bağımlılığının ve Kullanımının Azaltılması

E-Devlet-uygulamalarında bürokrasinin konumuna bakıldığında ise karşımıza ilk bakışta ciddi kolaylıkların bizi beklediği görülür. Bu kolaylıklar arasında, sıra beklemeden, kuyruklar uzamadan kurumlardaki işlerimizi çözmek, bilgi almak istediğimiz kurumlarla iletişimimizi internet üzerinden sağlamak, kâğıt ve evraklarla uzadıkça uzayan işlemlerden kurtulmak sayılabilir. Bunlara pek çok kolaylık daha eklenebilir (Çelikkol, 2008:31; Metin, 2007).

3.4.19. Vatandaşın Bilgiye Ulaşımının Kolaylaşması

Bilgi toplumunda bireylerin artık müşteri/vatandaşlar olarak kamudan beklentileri sadece kamusal bilgilerin sunulması değil, aynı zamanda sağlanan bilgilerin

anlaşılabilir, kullanılabilir, güncel, doğru ve eksiksiz olmasıdır. Özel sektör işletme organizasyonlarının da bilgi teknolojileri ve sistemlerinden optimal düzeyde yararlanabilmeleri için, merkezi yönetimin özendirici ve teknolojik altyapı hazırlayıcı rollerinin gereklerini yerine getirmesi zorunludur (Demirel, 2006:89; Öğüt, 2003).

E-devletin kamu sektöründe uygulanması, devletin kamu hizmetlerinde haftanın 7 günü ve günün 24 saatinde aralıksız vatandaşına hizmet götürmesini sağlayacak, bürokrasiden kaynaklanan aşırı kırtasiyecilik ve bürokratik işlem maliyetlerini azaltacak, devletin hızını artıracak, aynı zamanda kamu yönetiminde şeffaf uygulamalarla yeni kamu yönetiminin anlamlandığı hesap verme sorumluluğunun hayata geçmesi ile her şey halkın gözünün önünde cereyan edeceğinden hizmetlerde eşitlik ve standart sağlayarak, vatandaşın siyasal hayata katılımını artıracaktır. Tüm bu etkenler devlet yönetiminde top yekûn bir etkinliğin oluşumuna zemin hazırlayacaktır (Demirel, 2006: 111).

3.4.20. Vatandaş ile Devlet Arasında Güvenin Gelişmesi

Bugün için devletler arasında yaşanan rekabet, “bilgi toplumunda elde ettiğim bilgiyi ne şekilde işleyerek ve topluma mal ederek bunu en yüksek değerle diğer toplumlara satabilirim?” noktasında düğümlenmekte, bilişim pazarında üstün bir konumda bulunan devletler sadece kendi içinde değil, uluslararası alanda da etkinleşerek dünya haritasının geleceğine yön verir bir konuma taşınmakta, bunu başaramayan devletlerse hem ekonomik krizlerle kendi içinde vatandaşlarına siyasal sistemin meşruiyeti noktasında güven bunalımı yaşatmakta, hem de dünyaya söz geçiren devlet ya da devletlerin birer uydusu haline dönüşerek pasifize olmakta, bir anlamda devlet olma kişiliğini giderek yitirmektedir. Kısacası e-devletleşme devleti sadece içerde değil, dış sahada, dünya genelinde de ön plana taşıyabilen unsurlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Sonuç olarak, e-devletin bir toplumda devletin etkinlik düzeyinde işlevsel bir rol üstlenerek kamusal performansını artırma yönünde pozitif etkilerde bulunabilmesi bilişim ve iletişim teknolojilerine ülke otoritelerince verilen önem derecesi ve bunların toplum içindeki kullanım sahasının genişliğiyle yakından ilintilidir. E-devletleşme ancak bu suretle devletin toplumsal taleplere cevap verebilme performansını hızlandıracak, toplumu ve kamu yönetimini sağlıklı bir biçimde

işleyebilme yönünde ilerleterek, sosyo-ekonomik bağlamda daha güçlü bir devlet ve daha mutlu bir toplum olma hedefine varılmasını sağlayacaktır (Demirel, 2006:112).

3.5. Elektronik İhalelerin Temel Unsurları

Bilgi toplumu sürecinde internet teknolojileri, kamu yönetiminde geleneksel vatandaş, çalışanlar, işletmeler ve diğer devlet kurumlarıyla olan etkileşimleri azami ölçüde arttırmaktadır. E-İhalelerin temel unsurları olan e-Vatandaş, e-Şirket, e-Kurum, e-Çalışan ve e-Memur biçiminde kendini göstermektedir. E-ihale sürekli takip ve denetim isteyen, elektronik kamu alımları platformudur. Elektronik ihale, ilk bakışta kamu hizmetlerinin elektronik ortama taşınması faaliyetinin bir sonucu gibi görünmekle birlikte ifade edilmek istene husus aslında daha derindir. Devletin 'Elektronikleşmesi'nde, bilgi ve iletişim teknolojileri gerçek anlamda birer araçtır. Temel hedef, bilgi işleme kapasitesi artırılmış,acil karar alabilen ve ihtiyaçlara hızla cevap verebilen bir devlet yapısını oluşturmaktır.

Devletin vatandaşa sunacağı hizmet ve olanaklardan eşitlik ve saydamlık sağlanmış olmalıdır. Devlet sanal ortamda katılımcı demokrasiyi tercih etmelidir. Devlet vatandaşı doğrudan ilgilendiren konularda vatandaşın eleştiri ve görüşlerine açık olmalı ,etkin katılımı sağlamalıdır.Vatandaş devletten (kurumlardan)öğrenmek istediği her türlü bilgiyi edinme,devletin yürüttüğü projelerin kısa,orta ve uzun vadeli programları öğrenme hakkına sahip olmalıdır.Devletin vatandaşa sunacağı hizmet sadece bilgilendirme düzeyinde kalmamalı,gerçek yaşamda sunduğu tüm hizmetleri kapsmalıdır.(kişisel başvuru vb.)Yüksek kalitede hizmet zorlamamanın olmaması elektronik servis ile geleneksel servis kıyaslamalarının yapılması ve seçim yapılması sağlanmalıdır.

Kurumun vatandaşa, ticari kurumlara, çalışanlarına ve diğer kurumlara karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu görev ve hizmetler tartışmaya yer bırakmayacak şekilde bütün yönleriyle tutarlı, açık ve sade olarak belirlenmiş olmalıdır. Gerçek hayta sunulan hizmetlerle, e Devletin ekonomik ortamda sunduğu hizmetler arasında çelişki olmamalı, tamamını kapsamalı ve her anlamda çok belirgin kazanımlar (zaman, emek,

vb) sağlanmalıdır. Bu amaçlar doğrultusunda ve bu özelliklere sahip e-Devlet uygulamaları için gerekli hukuksal düzenlemelerin yapılmış olması gerekir.

3.5.1. E-Devlet

E-Devlet; Tüm devlet kurumlarının kullandıkları sistemlerin elektronik ortamda entegrasyonu ile bireylere ve kurumlara kamu hizmetlerinin ve bilgi teminin elektronik ortam üzerinden sağlanmasıdır (Civelek ve Diğ, 2003:353).

E-Devlet en yalın biçimiyle; "Devletin vatandaşlara karşı yerine getirmekle yükümlü olduğu görev ve hizmetler ile vatandaşların devlete karşı olan görev ve hizmetlerinin karşılıklı olarak elektronik iletişim ve işlem ortamlarında kesintisiz ve güvenli olarak yürütülmesidir." biçiminde tanımlanmaktadır (Çakıroğlu, 2005:12; Türkiye Bilişim Derneği, 12)

Elektronik devlet (e-devlet) kısaca kamu hizmetlerinin yapılması ve yurttaşlara sunulması sırasında bilgi ve iletişim alanındaki teknolojik olanakların kullanılması şeklinde tanımlanabilir. Bunun sonucunda da hem yurttaşlar, hem çalışanlar ve hem de devletle iş yapan diğer kuruluşlar kazançlı çıkacaklardır. E-devlet uygulamalarını, devlet-toplum ilişkilerini yeniden tanımlayacak ve bu ikisi arasında sağlanacak bir ortaklık anlayışı çerçevesinde yürütecek potansiyellere sahip yeni bir anlayış olarak görmek mümkündür. Ancak e-devleti sadece teknolojik olanakların kullanımı olarak görmek bir eksiklik olacaktır. Çünkü bu uygulamaların aynı zamanda insan kaynaklarının, iş süreçlerinin ve hizmet kullanıcılarının (yurttaşların) potansiyellerinin maksimize edilerek değerlendirilmesini de içeren bir felsefe değişimini de kapsadığını göz ardı etmemek gerekmektedir (Tataroğlu ve Bayram:166; Balcı,2003).

Değişik açılardan bakıldığında e-devletle ulaşılabilecek faydaların listesi oldukça kabarık gözükmetedir. Örgütlerde yönetsel etkinlik ve yurttaşlara sunulan hizmetlerin kalitesi e-devlet uygulamaları ile kolaylıkla artırılabilir. Spesifik olarak iç örgütsel işleyiş bağlamında enformasyon ve iletişim teknolojileri etkinlik ve etkenliği sağlama adına bilgilerin toplanması, depolanması, organize halinde tutulması ve kolayca ulaşılarak yönetilebilmesi için büyük olanaklar sağlamaktadır. Örgütün kendi

çevresi ile ilişkileri düzeyinde ele alındığında da bu teknolojilerin kullanımının çok şey ifade ettiğini görmek mümkündür. Örneğin bilgisayar teknolojileri bir kamu örgütünün yurttaşlarla, diğer kamu örgütleriyle ve iş çevreleriyle bağlantısını kurmada etkin bir yöntem olarak kullanılabilir (Tataroğlu ve Bayram 166; Çoşkun ve Diğ, 2003)

E-devlet (e-government) kavramı, son yıllarda enformasyon ve iletişim teknolojilerinin yaygınlaşmasına paralel olarak, kamu idaresinin hizmetlerinin teknoloji temelinde yeniden biçimlendirilmesine; bu yolla vatandaşlar, özel sektör ve devletin çeşitli kurumları arasında iletişim becerilerinin artırılmasına dönük çalışmaların bütününe ifade etmek için kullanılmaktadır. Genel olarak e-devlet, vatandaşlara, özel sektöre ve kamu çalışanlarına kamusal enformasyon ve hizmetlerin dağıtımını için erişim olanaklarını geliştirmeyi amaçlayan teknolojilerin ve özellikle internetin yaygın kullanımı olarak tanımlanmaktadır (Baştan, 2008:6; Jaager, 2003:323-331). Web üzerinden ürün ve hizmetlerin tanıtımı, uzaktan çalışma, etkileşimli çevrimiçi hizmetler, tele tedarik, uzaktan alış-veriş, satış sonrası bilgi ve destek faaliyetleri gibi, tamamı veya bir kısmı çevrimiçi olarak gerçekleştirilebilecek ticari etkinlikler; bir taraftan pazar ilişkilerinin sayısal ortama yayılmasını, diğer taraftan da bu ortamdan yararlanan işletmelerin genel performanslarının yükselmesini sağlamıştır. Ticari kaygılar olmaksızın hizmette kalitenin ve verimliliğin artırılması ve bürokratik sorunlardan korunmak için kamu kurum ve kuruluşlarının da yeni enformasyon ve iletişim teknolojileri ile donatılabileceği sayılı, e-devlet fikrinin güçlenmesinde etkili olmuştur. Dolayısıyla son on yılda, gelişmiş ülkelerdeki kamu hizmetleri ve demokratik süreçler hızla teknolojik alana aktarılmış ve uygulamaya geçilmiştir (Baştan, 2008:7)

3.5.2. E-Ticaret

Elektronik Ticaret; Tüzel ve gerçek kişiler arasında üretim tedarik, pazarlama ve satış işlemlerinin bilgisayar ağları aracılığı ile yürütülmesi ve yine aynı ortamda ödeme işlemlerinin tamamlanması koşulu ile süregelen ticari faaliyetler kümesine verilen addır (Civelek ve Diğ, 2003:112)

E-Ticaret; Doğrudan ve fiziksel bağlantı kurmaya ya da fiziksel değiş ve tokuş işlemine gerek kalmadan, tarafların elektronik olarak iletişim kurdukları her türlü ticari iş etkinliğidir (Yeşil, 2010:19).

E-Ticaretin başlıca faydaları şunlardır:

- Kar alanlarının geliştirilmesi
- Yeni pazarlara açılmak
- Müşteri ilişkilerinde gelişmeler sağlanması
- Maliyetlerde azalma (Örücü, 2011:176)

Endüstri devrimi için demiryolu neyse enformasyon devrimi için de e-ticaret odur. Demiryolu mesafelere karşı galip gelmiş, e-ticaret ise mesafeleri ortadan kaldırmıştır. (Drucker, 2004:91)

Modern pazarlamanın özünde müşteriyi anlamak yatmaktadır. Hedeflediğiniz müşteriler yurt içinde veya dışında, son kullanıcı bireyler veya firma/kurumlar olabilir. Her iki durumda da müşteri istek ve ihtiyaçlarını bilmenin, onların satın alma davranış ve alışkanlıklarına göre davranmanın önemini anlamak, stratejimizin başarılı veya başarısız olmasında kendini gösterecektir. Firma yöneticileri olarak sektörümüzde, ülkemizde ve dünyada yaşanan gelişmeleri, yönetim alanında uygulanan yeni ve etkili yöntemleri, üretim ve pazarlama işlevlerinin, bizi rekabette öne çıkartacak şekilde, teknoloji ve gelişmiş bakış açıları kullanılarak mükemmelleştirilmesini sağlamak gibi bir zorunluluğumuz var. Kısa bir süre öncesine kadar başarılı yönetim işletmeler için bir rekabet üstünlüğü iken, artık hiper rekabet aşamasında bu bir gerekliliktir. Tüm dünyada özellikle son yıllarda internetin firmaların üretim ve pazarlama işlevlerinde etkin kullanımının önemi daha iyi anlaşılmaya başlamıştır. Dünyada önde gelen firmalara baktığımızda tanıtım bütçelerinin gittikçe daha büyük bir bölümünü on-line reklama ayırdıkları görülmektedir. İngiltere’de 2009’da on-line reklam harcamaları dünyada ilk kez diğer klasik yöntemleri geçerek % 23.5’a ulaşmıştır. Her saat 25.000 yeni kullanıcı sanal ortama bağlanmaktadır. Küresel e-ticaret rakamının 660 milyar dolar olduğu tahmin edilmektedir. Potansiyel müşterileriniz kendi ülkenizde değilse, onlara

ulaşmanın en etkili yolu interneti, Web 2.0 uygulamalarını, mobil hizmetleri, e-ticareti zamanında anlamak ve hızla kullanmaktır. Sanal dünyalardaki ticaretin hacminin 1 ile 2 milyar dolar arasında olduğu tahmin edilmektedir (İleri, 2009:7).

Günümüzde, teknolojinin etkilediği ticaretin yeni ismi olan Elektronik Ticaret, ürünlerin genelde bir ağ üzerinden elektronik olarak alım, satım, sipariş ve bazen de ulaştırılması olarak tanımlanabilir. Gelişen internet ortamından perakende satışların yaygınlaşmaya başlaması, e-ticaret kavramının daha sıklıkla telaffuz edilmesinin başlıca nedenidir. Uluslararası rekabette üstünlük sağlayanlar, iletişim ve bilgi teknolojilerini yoğun olarak kullanan firmalardır (Sarısakal ve Diğ, 2003:83; Sarısakal, 2001:41-48). E-ticaret, her türlü malın ve servisin bilgisayar teknolojisi, elektronik iletişim kanalları ve ilgili teknolojiler (akıllı kart – smart card, elektronik fon transferi - EFT, POS terminalleri, faks gibi) kullanarak satılması ve satın alınmasını kapsayan bir kavramdır veya E-ticaret, ödeme işleminin internet üzerinden yapıldığı alışverişi içermektedir. Elektronik ticaret çok yeni bir kavram olmamasına karşın, ticari işlemlerde bir veya daha fazla insan tarafından ses, görüntü ve yazılı metinlerin aynı anda interaktif bir biçimde iletilmesi, zaman ve mekan sınırının olmayışı ve nispeten daha düşük maliyetlerle çalışılabilmesi şeklinde internet ortamının sunduğu olanaklar, elektronik ticaret kavramını hızla gündeme getirmiştir (Sarısakal, 2003:83; Baser ve Diğ, 2002). Bu olanak ve imkânlar internetin; diğer elektronik ticaret araçlarına göre daha esnek olmasını sağlar. Kısaca Internet ortamı iletişim ve ticaretin önündeki engelleri azaltmaktadır.

İnternet kullanıcılarının ve web sitesi sayısının hızla arttığı günümüzde internetin sunduğu olanaklardan biri olan elektronik ticaretin boyutu da buna bağlı olarak hızla artış göstermektedir. Elektronik ticaretin hacminde meydana gelen bu artış onu, ülkelerin ekonomik, sosyal ve idari yapılarında önemli bazı etkilere sahip hale getirmektedir. Elektronik ticaretin ekonomik etkileri, dünyadaki geleneksel ticaret anlayışından yeni ekonomiye geçiş sürecinin hızlanmasına sebep olmaktadır. Bu etkilerin ekonomilere olan olumlu katkıları ülkelerin elektronik ticaretin gelişmesi yolunda sürekli olarak yeni önlemler alması ve düzenlemelere gitmesi ile doğru orantılı olmaktadır (Marangoz, 2011:181; Altınok ve Diğ, 2011). Bu alandaki hızlı gelişmeler

girişimcileri ve girişimciliği derinden etkilemektedir. İnternetin gelişmesi ve yayılması girişimcilere yeni fırsatlar sunmaktadır.

3.5b3. E-İmza

E-devlet uygulamalarını başarılı kılan diğer husus kayıtların elektronik yollarla tutulmasını mümkün kılan e-imza yasası olarak bilinen Küresel ve Ulusal Ticarete Elektronik İmza Kanunudur (Demirel,2006:103; Demirel, 2003). Elektronik ortamda gerçekleştirilen iş ve işlemlerin geçerliliğini, bütünlüğünü, erişilebilirliğini ve inkâr edilemezliğini sağlayan elektronik imza uygulaması ülkemizde 2004 yılında kullanılmaya başlanmıştır. 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununa göre güvenli elektronik imza elle atılan imza ile aynı hukukî sonucu doğurmakta ve aynı ispat gücünü taşımakta, usulüne göre güvenli elektronik imza ile oluşturulan elektronik veriler senet hükmünde kabul edilmekte ve bu veriler aksi ispat edilinceye kadar kesin delil sayılmaktadır. Kamu kurumları da gerek elektronik ortamda gerçekleştirdikleri yazışmalarda gerekse vatandaş ve işletmelere sunmuş oldukları hizmetlerde elektronik imzayı kullanmaya başlamıştır (Devlet Planlama Teşkilatı, 2011).

Elektronik ihale öncelikli e-devlet projelerinden biri olup, kamu ihalelerinin internet üzerinden çevrimiçi olarak yapılmasını sağlamayı amaçlamaktadır. İhalelerin çevrimiçi olarak yapılabilmesi için ihale süreçlerinin mümkün olduğu kadar kağıt ortamından kurtarılarak bilgi ve belgelerin elektronik ortamda ulaşılabilir olması gerekmektedir. Belirli ihaleler için ihale komisyonuna sunulması gereken belgelerden ikisi Geçici Teminat ve Banka Referans Mektuplarıdır. E-ihale (Elektronik-İhale) kapsamında bu belgeler elektronik olarak sağlanmıştır. Kamu İhale Kurumu (KİK) ve bankalar arasında yapılan bilgi alışverişi esnasında, güvenilirliği ve geçerliliği sağlayabilmek adına web servisler üzerinden yapılan bilgi değişiminde, veri paketlerinin 5070 sayılı Elektronik İmza Kanununda (Şaşıoğlu ; Resmi gazete, 2004) hukuki ve teknik yönleri ile kullanımına ilişkin esasların tanımlandığı elektronik imzalar ile imzalanması kabul edilebilir bir çözüm olarak düşünölmüş ve gerçekleştirilmiştir.

3.5.4. E.Mobil

EKAP'ta elektronik imzadan sonra mobil imza uygulaması da devreye alınmıştır. Artık mobil imza ile de EKAP'tan doküman indirilebilmektedir. Mobil İmza hem uluslararası standartlara hem de 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'na uygundur ve yasal olarak geçerlidir. Söz konusu yasa gereği merasime tabi işlemler (örneğin evlilik), noter işlemleri ve vekâlet işlemlerinde elektronik imza kullanılamaz, bunun haricindeki tüm işlemlerde ıslak imzaya eşdeğer şekilde kullanılabilir.

Hızla gelişen kablosuz iletişim teknolojisi ve İnternetin sağladığı avantajlar sonucunda mobil ticaret kavramı ortaya çıkmıştır. Dünyayı 24 saat açık küresel bir pazar yerine dönüştüren İnternetin sahip olduğu kısıtlar mobil iletişim araçlarıyla birlikte hızla ortadan kalkmaktadır. Öncelikle cep telefonu gibi mobil araçlar çok hızlı yayılmaktadır. Örneğin Japonya ve bazı Avrupa ülkelerinde cep telefonu abone sayısı, normal sabit hatlı telefon abonelerini geçmiştir. Ucuzlayan fiyatları, kullanım kolaylığı ve sağladığı rahatlık gibi unsurlar mobil kullanıcı sayısını hızla arttırmıştır. Mobil araçlar yardımıyla sunulan mobil İnternet servisleri, kullanıcıların sabit bir bağlantı noktasına ihtiyaç duymasını gerektirmeden, onlara daha kişisel içerikler ve özel servisler sunmaktadır. Bu servislerden bazıları şunlardır; Cep telefonlarıyla ya da küçük mobil cihazlarla kullanılacak şekilde özelleştirilmiştir, Sadece ihtiyacımız olan bilgi ve hizmeti verecek şekilde kişiselleştirilebilir, kullanıcıyı belli bir konumda bulunmaya zorlamaz, mobil şebekenin kapsama alanı dahilinde olan herhangi bir yerden hiçbir kablo ya da bilgisayar bağlantısına ihtiyaç duyulmadan bu servislere erişilebilir. M-ticaret, “mobil telefon veya benzeri araçlar yardımıyla yapılan, mal ve hizmetlerin satın alınması ve ücretlerinin ödenmesi işlemlerine verilen genel bir tanımdır (Sarısakal, 2003:85; What is m-commerce, 2002). M-ticaret, e-ticaretin biraz daha genişlemiş bir durumudur. Çünkü m-ticaret, kullanılan mobil teknoloji sayesinde PC ve TV gibi araçların sabitlik kısıtlarını ortadan kaldırmaktadır. M-ticaretin sahip olduğu potansiyel, mal ve hizmet alışveriş alışkanlıklarını kökten değiştireceği düşünülmektedir (Sarısakal, 2003:85).

3.5.5. E-Vatandaş

Klasik devlet anlayışında hükümet tarafından verilen çeşitli hizmetlerde, vatandaşlar çok fazla bürokrasi işlemiyle karşı karşıya kalmaktadır. Basit prosedürler, çalışanlar için uygulanması karmaşık yapılar haline gelmekte ve bunun bir sonucu olarak, işlerin yürütülebilmesi için çok fazla sayıda personel ve memur işe alınmaktadır. Ayrıca basit işlemler için sayısız formlar ve imzalar gerekebilmekte, işlemler aylarca sürebilmektedir (Demirel, 2006:83; Yıldırım ve Diğ, 2004).

Her türlü bilgiye Internet ortamından ulaşılması “şeffaf devlet” anlayışını da beraberinde getirecek ve devlet-vatandaş ilişkilerini farklı bir boyuta taşıyarak “halk için var olan devlet” kavramının yerleşmesini sağlayacaktır. Şeffaflık, yapılan işlerle ve hizmetlerle ilgili olarak gizlilik sınırlamalarını mümkün olan en alt düzeylere indirmekle beraber, bilgi edinme hak ve özgürlüğünün önünün açılmasını da kolaylaştırır (Demirel,2006:87; Kösecik ve Diğ, 2004).

EKAP üzerinden idareler, gerçek ve tüzel kişiler (istekliler) ile vatandaşlar farklı işlemler gerçekleştirebilmektedirler. İdareler ve gerçek/tüzel kişilerin EKAP’ı kullanabilmeleri için öncelikle kayıt olmaları gerekmektedir. Elektronik ortamda gerçekleştirilen kayıt işlemi sonrası Kurum ile idare/gerçek ve tüzel kişilerin karşılıklı yükümlülüklerinin belirtildiği standart bir protokol metni ekrana çıkmakta ve oluşan bu metnin çıktısı alınarak ıslak imzalı olarak bir kereye olmak üzere mahsus Kuruma gönderilmektedir. Kuruma ulaşan idare ve gerçek/tüzel kişi protokolleri incelendikten sonra aktive edilmekte ve aktivasyon mesajı idare/gerçek ve tüzel kişiler tarafından belirlenen ve EKAP’ı kullanacak olan Platform sorumlularının mail adreslerine otomatik olarak gönderilmekte ve sisteme giriş şifreleri kendileri tarafından oluşturulmaktadır. Bu süreç tamamlandıktan sonra idareler ile gerçek ve tüzel kişiler tanımladıkları şifreleri ile sisteme girerek EKAP’ı kullanabilmektedirler (Solak ve Diğ, 2010:142)

Vatandaşlar gerçekleştirilen ya da gerçekleştirilecek olan ihaleleri EKAP üzerinden herhangi bir kayıt zorunluluğu olmadan takip edebilirler. İhale arayabilir, Kamu İhale Bülteninde yayımlanan ihale ilanlarını günlük bültenleri indirebilirler, ilana iliştilmiş ihale dokümanlarını indirerek inceleyebilirler, ihale sonuçlarını takip

edebilirler. İhalelerin vatandaşlar tarafından izlenebilir olması kamuoyu denetimi sağlanması açısından önemlidir. İhale süreçlerinin vatandaşlar tarafından takip edilebiliyor olması kamu alımlarında saydamlığı, rekabet edilebilirliği artırıcı, dolayısıyla yolsuzluğu azaltıcı bir etkiye sahip olacağı değerlendirilmektedir (Solak ve Diğ, 2010:142)

3.5.6. E-Şirket

E-şirket; çevreyle olan iletişimini ve işlemlerini bilgisayar ağları üzerinden yapan şirketlerdir (Şahin :346; Becta, 2003). E-Ticaret geleneksel Bilgi Teknolojisi (IT) sistemlerinin geniş imkânlarıyla internet kitlelere erişim imkânlarının birlikteliğidir. Satıcıları, tedarikçileri, bayileri ve müşterileri Web kanalıyla başka şekilde mümkün olmayacak şekilde bir araya getirir. Mal satan şirketler ve dünyanın neresinde olursa olsun müşteriler İnternet üzerinden alışveriş yapabilirler. Ana şirketler ve bayiler birbirleri arasındaki işlemleri Web üzerinden gerçekleştirebilirler. Şirketler Web üzerinden iş yapan şirketler doğal olarak müşterileri ile daha kolay iletişim kurar ve daha çok iş yapar. Gizlilik, ölçülebilirlik, güvenlik gibi sorunlar gün geçtikçe daha kolay çözülebilmektedir. Web üzerinden iş yaparak ana faaliyet konusuna daha fazla zaman ayırabilir, müşteri hizmetlerini geliştirebilir, geri dönüş periyodunu kısaltabilir ve sınırlı kaynaklar daha verimli kullanılabilir. Hepsinden önemlisi gerçek anlamda sipariş alınabilir ve mal satılabilir (Marangoz, 2011:184)

3.5.7. E-Kurum

Kamu satın alma süreci yapısı gereği birçok kurum ve kuruluşta bilgilere ihtiyaç duyar. Örneğin ülkemizde istekliler vergi borçları ve sosyal güvenlik prim borçları olmadığını ilgili kurumlardan alacakları belgeler ile ispat edebilmektedir. Elektronik ihale uygulamasının hayata geçirilmesi için diğer kurum ve kuruluşların sistemleri ile bağlantı kurularak bu bilgilerin elektronik ortamda Kurumun veri tabanına aktarılması gerekmektedir. EKAP'ta kurumlar arası bilgi paylaşımı en üst düzeyde kullanılmaktadır. Böylece, aynı bilginin farklı kurumlar tarafından tutulmaması nedeniyle bilgi kirliliği yaşanmamakta, işgücü, zaman ve ekonomik açıdan tasarruf sağlanmakta; veri tabanı yönetiminin bir merkezden gerçekleştiriliyor olmasına paralel

olarak verinin tamlık, doğruluk ve tutarlılık kontrollerinin gerçekleştirilmesi de mümkün olmaktadır (Solak ve Koçbiber, 2010:140-141).

3.5.8. E-Çalışan

Bugün içinde yaşanan küresel ekonomi, bilgi ekonomisine geçiş olarak kabul edilmektedir. Ancak, 20. Yüzyılın sanayi ekonomisinde başarıyı belirleyen kural ve uygulamaların, ağ yapısıyla birbirine bağlanmış kaynakların, diğer ekonomik kaynaklardan daha kritik olduğu bir dünyada yeniden tanımlanmaları gerekmektedir. Artık bilgiler, klasik kaynaklardan çok, elle tutulup gözle görülemeyen soyut varlıklara dayanmaya başlamıştır. Günümüz ekonomisinde, bilgi stokları, akışları, bilgi dağılımı ve ekonomik performans arasındaki ilişkiler henüz kodlanmamıştır. Bilgi ekonomisini doğuran bilgi yönetimi, bilginin tanımlanması, sınıflandırılması ve işlenebilir hale getirilmesidir. Bilgi ekonomisi ise, bunun bir sonucudur. Günümüzde, bilgi ekonomisinin doğuşuna neden olan ve ulusal rekabetçiliğin geleneksel kurallarını değiştiren üç büyük güç bulunmaktadır; Birincisi küreselleşme, ikincisi bilgi yoğunluğu, üçüncüsü ise ağlardır. Günümüzde ürünler, ürünlerin temin edildiği yerler ve pazara sunulduğu piyasalar küreselleşmiştir. Küreselleşmeyle birlikte birçok şirket, üretimlerini ve geliştirme faaliyetlerini başka ülkelere ihale etmektedirler. Bilgi yoğunluğundan ise etkili üretimin, bilgi alışverişine dayandığının kabul edilmesidir. Gelişmiş ekonomilerde, çalışanların çoğu bilgi çalışanıdır. Artık, birçok işçi, kol gücünden çok, beyin güçlerini kullanmaktadır. İnternet gibi dünya çapındaki ağların gelişiminden sonra, ürün ve hizmetler bilgisayar ağları üzerinde geliştirilmekte, internet üzerinden alışveriş ve dağıtım mümkün olmaktadır (Çelikkol, 2008:21)

3.5.9. E-Muhasebe

İşletmelerin internet aracılığı ile elektronik ticaret yapmaya başlamalarıyla bir takım yeni uygulamaların ortaya çıktığı açıktır. Bu yeni uygulamaların da yeni yasal düzenlemelerle genelleştirilmesi gerekmektedir (Cansız, 2006; Yatlı, 2003). Ancak elektronik ticaretin yeni terimler doğurması sonucunda, bu terimlerin farklı algılandığı görülmekte, şirketlerin diğer servislerinde olduğu gibi muhasebe servislerinde de farklı farklı yorumlanmasına neden olmakta ve bunun sonucunda da farklı uygulamalar yapılmaktadır. Hukuk, toplumda kişiler ve kurumlar arasındaki ilişkileri düzenleyen

kuralların bütünü oluşturmaktadır. Hukuk kurallarının en belirgin özelliği, bu kurallara uymanın devletin zorlayıcı gücü aracılığı ile sağlanmasıdır. Hukuk kurallarının oluşma biçimi, yani kaynakları vardır. Bunlar toplumsal örf ve adetler, bilimsel görüşler, mevcut yasalar, mahkeme içtihatları (kararları), hukukun kaynaklarını oluşturmaktadır. Yeni bir toplumsal olgu ortaya çıktığında, bu olgu üzerinde toplumdaki bireyler arasında oluşan anlaşmazlıklar, bu olguya özgü bir yasa bulunmaması durumunda, diğer kaynaklara başvurulmak suretiyle çözüme kavuşturulur. Zamanla içtihatlar ortaya çıktıkça yeni olguların kendilerine has hukuksal kaynakları da ortaya çıkmaktadır. Yani hukuk biliminin gelişmesi mekanizması, ana hukuk kurallarına dayandırılmak suretiyle zamanla oluşan örnek olayların birbirleri ile olan ilişkilerinden yeni hukuk kurallarının türetilmesi şeklindedir. Hukuk, doğası gereği geriden gelmektedir. Toplum hayatına yeni girmiş bir kavram hakkında, henüz toplumdaki bireyler tarafından etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmadan, eksiksiz yasaların belirlenmesi düşünülemez (Cansız, 2006; Civlek ve Diğ, 2003). Elektronik ticaret yapan şirketlerin sayısının hızla artması, e-is danışmanlarına, e-ticaret muhasebecilerine, e-ticaret denetim müşavirlerine olan talebi hızla arttırmaktadır (Cansız, 2006; Akkas, 2000)

Elektronik ortamda tutulacak kayıtların hukuki geçerliliği, değiştirilebilirliği, web sitelerinin oluşturulması, domain isimlerinin nitelikleri, soyut şirket varlıklarının muhasebesi, site puanları ve kredi kartı puanlarının kullanılmasının muhasebeleştirilmesi gibi birçok konuda yerleşmemiş teamüllerin olduğu düşünülmektedir. Özellikle vergi hukuku açısından birçok sorunun bulunduğu ve bazı şirketlerin farklı ülkelerde yerleşik web siteleri açtığı ve işlettiği düşünülürse, hukuki açıdan çözümlenmesi gereken birçok sorun olduğu ifade edilmektedir (Cansız, 2006; Yatlı, 2003).

3.5.10. E-Hukuk

Günümüzde bilgi teknolojisi ve elektronik sektöründeki gelişme ve bunun somut yansıması olan elektronik ticaret işletmelerin üretimden satışa kadar tüm işlemlerini sanal ortamda yapabilmelerini olanaklı hale getirmiştir. Elektronik ticaret işletmelere zaman ve maliyet açısından önemli bir tasarruf sağladığı gibi onların hizmet kalitelerini

de artırmaktadır. Ulusal ve özellikle uluslararası pazarlarda rekabetin hızla arttığı ortamda işletmeler çok düşük kar marjları ile faaliyetlerine devam etmektedirler. Elektronik ticaret geleneksel iş yapmanın aksine üretimden satışa işletmelere sağladığı maliyet avantajı onların düşük fiyatlarla hem pazardan daha fazla pay alabilmelerine hem de karlılıklarının artmasına neden olacaktır. Elektronik ticaretin yeni bir kavram olarak ortaya çıkmasından bu yana, gerek teorik açıdan yapılan çalışmalarda gerekse e-ticaret uygulamalarında görülmektedir ki, e-ticaretin gelişimi (beklenen faydaları ile birlikte) güvenli bir altyapının varlığını gerektirmektedir. E-ticaretin güvenlik altyapısının en önemli yönü hukuki altyapıdır. Hukuki altyapının oluşturulması çalışmaları, günümüzde “yeni hukuk kuralları”nın oluşturulup oluşturulmaması gerektiği tartışmalarını beraberinde getirmiştir. Tartışmalar göstermiştir ki; mevcut hukuk kuralları e-ticarete de uygulanmalıdır, ancak mevcut kurallarda e-ticareti kapsayacak şekilde bir takım düzenlemeler yapılması kaçınılmazdır. Bu gereklilik ise dolaysız e-ticarete kendini şiddetle hissettirmektedir. E-ticarete hukuki altyapı gereksinimini karşılayacak düzenlemeler bu çalışmada mevcut hukuk kuralları baz alınarak değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmelerden elde edilen sonuçlar ise; gerek kamu hukuku alanında gerekse özel hukuk alanında yeterli ve gerekli altyapının var olduğunu fakat bazı hükümlerin eklenmesi gerektiğini göstermiştir. Türkiye’de bu konuda atılan en önemli adım Borçlar Kanunu ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu’nda değişiklikler yapan 5070 Sayılı “Elektronik İmza Kanunu”nun kabulü ile yaşanmıştır. E-ticaretin hukuki altyapısının oluşturulması zaman alıcı çalışmaları beraberinde getirmiştir ve bu konuda çalışmalar devam etmektedir. “İnternet”in ve dolaylı olarak e-ticaretin dinamik bir yapıya sahip olması, zaman içinde ihtiyaçların değişmesine ve şekillenmesine neden olabilecektir. Bu nedenle, yeni ihtiyaçlar yeni hukuki düzenlemeler gerektirebileceğinden, oluşturulan kuralların esnek ve çerçeve hükümler içermesi zamanın gereklerine de cevap verebilecek hukuki bir altyapının oluşturulmasına yardımcı olacaktır (Organ ve Karadağ, 2011:102-103).

3.6. Elektronik İhale Kanalları

EKAP'ta ihale kanalları İnternet, Onlien Hizmetler ve E-Posta olmak üzere 3 başlıkta ele alınmıştır. EKAP'ın ihale sisteminde kullanılmaya başlanması ile birlikte, bu kanalların da kullanılması zorunlu olmaktadır.

3.6.1. İnternet

İnternet; milyonlarca bilgisayarı birbirine bağlayan küresel bir ağıdır. İnternet, merkezi bir kontrol bulunmayan merkezless bir ağ olarak dizayn edilmiştir(Civelek ve Sözer,2003;3). Hızlı, sınırsız bir biçimde bilgi akışı ve iletişim olanağı internet aracılığıyla mümkün olmaktadır. İnternetin kullanıldığı bütün toplumlar, klasik, gelenekselleşmiş anlayışlarını değiştirmek zorunda kalmışlardır (Ergün, 2005)

İşletmecilikte birçok iş için en uygun araç internettir. Örneğın, alışverişte alıcı ve satıcının yaptığı işlemlerin tümü internet'te yapılırsa, yapmayanlara oranla olağanüstü bir rekabet üstünlüğü sağlanır (Şahin, 2009:289).

Her ne kadar internet'in asıl faydaları çok sayıda ve çeşitliyse de, halkın en çok dikkatini çeken, diğer uygulamalar değil de e-Ticaret olmuştur (Kotler, 2005:60).

İnternetin temel değeri fiyatları düşürmek veya onları tutarlı hale getirmekte değil, onları optimize etmekte yatar. Nihayetinde, eğer müşteriler için internette fiyatları kıyaslamak kolaysa, şirketler için de müşterilerin davranışlarını izlemek ve fiyatları ona göre ayarlamak kolaydır (Review, 2011:157).

İnternetin, hukuksal anlamda belli bir işleticisi ya da yöneticisi dolayısıyla gerçek bir sahibi yoktur. İnternetin kullanımında ortaya çıkabilecek suiistimleri, aşırılıkları, usulsüzlükleri, kuraldışı davranışları denetleyip, yaptırım uygulayacak henüz bir merkezi otorite bulunmamaktadır. Belli bir yeteneğe sahip bir bilgisayardan, TCP/IP protokolünü kullanarak internete girmek olanaklıdır. Bununla birlikte uygulamada oldukça demokratik ve kendini düzenleyen ve denetleyen bir sistem oluştuğu görüşü ileri sürülmektedir (Çelikkol, 2008:42).

3.6.2. Online Hizmetler

Bu işlemler, isminin de açıkladığı gibi aynı anda, aynı yerde olması gereken işlemlerin, elektronik sistemler yardımıyla aynı anda fakat farklı yerlerde bulunan insanlar, kurumlar ve kuruluşlar tarafından aynı şeyi paylaşmalarını anlatmaktadır. Online hizmetler, gerçekten ütöpik anlamda e-Devletten beklenen amacın en üst seviyelerine çıkması ve bireylerin yönetime doğrudan katılmalarını sağlayacak bir form olması noktasında, kamusal hizmet kullanım alanlarının en üst seviyesinde olmasının yanı sıra kamu kurum ve kuruluşlarının da en çok bu tür hizmetleri vermeye çalışırken zorlanacakları hizmet formudur. Yine de böyle bir kullanım alanı oluşturabilmek, e-Devletin maksimum düzeyde kullanılması ile aynı anlamdadır. Sonuç olarak, uygulamaların özelliklerinden, e-Devlet uygulamalarının ve hizmetlerinin kamusal alanın veya devletin vitrini olduğu sonucunu çıkarmak mümkündür. Vitrinin ön tarafında, kamu hizmetinden yararlanmak isteyen bireyler, diğer tarafında ise, bu hizmetleri klasik anlamda da yapmış olan kamu kurum ve kuruluşları bulunmaktadır. Bu sistemin ayakta kalmasının ve istenilen performansı göstermenin en önemli şartı, kullanıcının kendini “silo etkisi” olarak adlandırılan bir etki altında kalmadan, rahatça ve basitçe hazırlanmış bir vitrinden sisteme girebilmesinin sağlanmasıdır. Böyle bir etki altındaki kullanıcı, kendisini pek çok şeyin depo edildiği bir siloda hisseder ve bundan rahatsızlık duyar, çünkü aradığı hizmetin nerede olduğunu algılaması zaman ve büyük çabaya mal olacaktır. Kamu kurumlarının sundukları hizmetlerin ortak paydası, vatandaşın hizmet talep eden bir müşteri olarak görülmesi ve hizmetin sunulmasına ilişkin tüm yaklaşımların ve çabaların bu ilke çerçevesinde yoğunlaştırılmasıdır. İki kavram arasındaki fark, hiç kuşkusuz toplumun tüm bireylerini de içine alan bir anlayış farkıdır. Böylece, kamu kurum ve kuruluşlarının bilgisayar merkezli olmaktan çıkıp, bilgi merkezli olmalarının da önü açılacaktır (Çelikkol, 2008: 43; Karkın,2003 :47-58)

3.6.3. E-Posta

E-Posta; klasik anlamdaki posta işlemlerine benzer bir özellik gösteren ama sayısal ortamda oluşturulan mesajların iletişim ağları kullanılarak gönderilmesini içeren yeni teknolojilerden biridir. Klasik posta işlemlerinden, önemli oranda ayrışan ve aslında elektronik olma özelliğini veren noktası, çok kısa sürede karşı tarafa iletme

özelliğidir ve bu özelliği, elektronik postayı zamanımızda ve muhtemel yakın ve uzak gelecekte önemli kılmaktadır. Bir diğer önemli ve ayrışan özelliği de elektronik posta hizmetleri sadece yazılı değil aynı zamanda sesli ve görüntülü mesajları da sadece bir kişiye değil, istenen sayıdaki kişilere göndermek yeteneğine sahiptir. Maliyetinin çok düşük olduğu bilinen bir gerçektir ve bu noktada iletme işlemi esnasında hiç insan gücüne ihtiyaç göstermemesi, tercih edilmesinde önemli bir gerektir (Çelikkol, 2008:44; Demirel, 2006:61).

3.7. Elektronik İhale Uygulamalarında Karşılaşılabilecek Sorunlar

E-Devlet çalışmalarının beraberinde gelen sorunlar e-İhale uygulamalarında da karşılaşılabilecek sorunları aynı çerçevede değerlendirebiliriz. E-Devlet çalışmalarında sorunlar yasal, idari, teknik ve bilgi güvenliği sorunları olmak üzere dört ana başlık altında toplanmaktadır. Türkiye’de yaşanan problemlerin düzenlenmesi, vatandaşların devletle olan ilişkilerinin yeniden tanımlanması, kamu yönetiminin yeniden yapılandırılmasına bağlı olduğu genel kanılardan biridir. E-Devlet uygulamalarının bu bağlamda düşünülmesi pek de yersiz değildir. Bilgi çağının getirdiği değişim; tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yeniden yapılanma sürecini hızlandırmış ve hem küreselleşme hem de AB’ye uyum noktalarından Türkiye’nin önüne önemli bir fırsat olarak gelmiştir. Bu önemli fırsat kaçırılmak istenmiyorsa, gerekli düzenlemeler gün geçirilmeden yapılmak zorundadır.

3.7.1. Yasal Sorunlar

E-Devlet uygulamalarının önündeki en büyük engellerden birini yasal sorunlar oluşturmaktadır. Bütün dünyadaki e-Devlet uygulamalarında böyle bir sorunla genel anlamda karşılaşılmaktadır. Fakat hiçbir ülke tam anlamıyla bu sorunları çözebilmiş değildir. Her ne kadar konuyla ilgili bir takım düzenlemeler ve önermeler yapılmış ise de bunlar henüz küresel ve ulusal anlamda tamamen kabul görmüş ve uygulamaya konmuş değildir. Elektronik ortamda iletilen bilgilerin kesinlikle bunları gönderen kuruma veya kişiye ait olduğunu doğrulayacak, verinin başkası tarafından yollanmadığını garanti edecek teknolojik uygulamanın adı olan Sayısal İmza (e-imza) (Çelikkol, 2008: 45; Büke, 2002), geleneksel noterlere benzer şekilde elektronik ortamda belge ve yetki devri taleplerini kamu adına onaylayacak olan e-noter,

elektronik ortamda gönderici ve alıcıların kimliklerinin tanımlanması amacıyla hazırlanan sayısal sertifikaların belirlenen kurum ve kuruluşlara dağıtılmasını üstlenecek bir e-onay kurumunun nasıl oluşturulacağı tartışma konusudur. Bunların yanında, Avrupa Birliği'nin ve Türkiye'nin de taraf olduğu Avrupa Konseyi'nin kişisel bilgilerin korunmasına ilişkin düzenlemeleri ile BM ve OECD gibi uluslararası örgütlerin ilgili konularla ilgili yardımcı olacak çalışmaları mevcuttur. Türkiye'de ise, e-Devlet uygulamalarının ortaya çıkaracağı ya da artıracacağı hukuksal sorunlar 90'lı yılların sonunda tartışılmaya başlanmıştır. 1998 yılında Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu'nca (BYTK) oluşturulan Elektronik Ticaret Koordinasyon Kurulu'nun (ETTK) çalışmaları sonucunda ortaya çıkan sonuç raporunda temel hukuki sorunlar yedi ana başlık halinde ele alınmış ve bunlarla ilgili çözüm önerileri sunulmuştur. e-Devletin hukuki veya yasal sorunları aşamasında bir diğer önemli nokta da yapılacak düzenlemelerin eş zamanlı ve uyumlu olmaları gereğidir. Sorun alanları birbirleriyle olan ilgileri bakımından birbirlerinden zaman zaman yaklaşıp uzaklaşsa da, bunların çözümlenmesinde dikkat edilmesi gereken önemli unsurlardan biri çeşitli alanlarda yapılacak düzenlemelerin uyumlu olması, diğeri de çoğu zaman aynı anda yapılması gereğidir (Çelikkol,2008:45; Aydın, 2005).

3.7.2. İdari Sorunlar

İdari sorunlar da e-Devlet uygulamalarının diğer ucunda bulunan bürokratları ve yönetimin diğer kademelerinde bulunan insanların karşılaştıkları ve dolayısıyla topluma yansıtacak olan sorun kümelerini oluşturmaktadır. E-Devlete yönelik bütün sorun alanlarının çözümü, genel olarak yapısal anlamda değişiklik gerektirdiği için bunların çözümleri tabii ki kısa zamanda olmayacaktır. İdari anlamda da durum böyledir. İdari sorunların temelinde ve en tepesinde 'liderlik inisiyatifi' olarak da adlandırılan sorunun bulunduğu belirtilmektedir. Çünkü her hangi bir reformun veya değişikliğin kabul görebilmesi için başarılı olmasının ilk şartı bu değişikliği onaylayan bir siyasi iradenin gerekliliğidir. E-Devlet konusunda da durum farklı değil hatta durum biraz daha liderlik olgusuna yapılan vurguyla belirtilmektedir. E-Devlet uygulamalarının başarılı olup olamayacağı konusunda halkın inancı çok önemlidir. Fakat halk böyle bir

uygulamayı normalde kendinin istemesi gerekirken, Türkiye henüz bu noktada olmadığı için idarenin bu noktada alacağı konum ve yapacağı önderlik, sevk ve idare anlamında çok önemlidir. Eğer bu bir reform ve değişiklik olarak görülürse, bu durum aşağıdan yukarıya (olması gerektiği gibi) değil, klasik anlamda yukarıdan aşağıya biçiminde olacaktır. Birçok ülkede de e-Devlet uygulamaları böyle başlatılmıştır. Klasik anlamdaki yukarıdan aşağıya olagelen uygulamalardan temel farkı yönetilenlerin çıkarlarının gözetilmesi birinci sırayı almasıdır (Çelikkol, 2008:46)

3.7.3. Teknik Sorunlar

Teknoloji, bilginin ve bilgiye dayalı usullerin herhangi bir işin yapılmasına uygulanması olarak tanımlanabilir. Teknolojik gelişme; bir işe uygulanan bilgi ve bilgiye dayalı usul, o işin daha kısa zamanda yapılmasına olanak sağlamıştır (Çelikkol, 2008:47; Saylan, 2003:146).

Günümüzde teknoloji dünyayı zamanla doğru orantılı olarak geliştirmektedir. Bu gelişme, işletmelerin tamamen istemi dışında gerçekleşen bir etmendir. İşletmeler başarılarını arttırabilmek veya koruyabilmek için gelişen teknolojiye ayak uydurmak zorundadır (Derin, 2008:210).

3.7.4. Bilgi Güvenliği Sorunu

Elektronik ortamda hizmetlerin verilmesinde bilgi aktarımının güvenli bir şekilde yapılması için ne yapılmalı ya da ne yapılabilir? dendiğinde verilebilecek net bir cevap yoktur. Çünkü e-Devlet beraberinde -kısa zamanda aşılamayacak- birçok sorun getirmektedir. E-Devlet uygulamalarının başlaması ve yaygınlık kazanması e-hukukun sağlam temeller üzerine oturtulmasına bağlıdır. Bazı noktalar muallâkta iken de dijital ortamda bilgi aktarımında doğruluğun, güvenliğin nasıl sağlanacağı konuları da kesinlik kazanmamaktadır. Açık ağ üzerinde erişilen bilgi (örneğin; bir sanal markette ürün çeşitleri, fiyatları ya da çeşitli istatistik bilgiler vs.) gerçek ve doğruluğu kanıtlanmış bilgiler midir? Bunların doğruluğu nasıl kanıtlanacaktır? Bu gibi sorulara cevap vermek ve tek tek ele alındığında bu tür sorunları çözmek hemen hemen olanaksızdır. Bu konuda en akla yakın çözüm, en başta güvenilir siteler oluşturmak ve bunların

işleyişinin güvenilir olarak sürdürülmesini sağlamaktır. Güvenilir sitelerde yer verilen bilgilerin değiştirilmesini, bozulmasını ya da kullanılamaz hale getirilmesini önlemek için günümüz koşullarında bile teknik yönden çeşitli önlemler alınması mümkündür. ‘Firewall’ olarak isimlendirilen ve ‘server’lara erişimi kontrol eden yapılar, ana bilgisayar sistemleri için birer tampon görevi görmekte ve kaynağı şüpheli erişim talepleri engellemektedir. Ancak, diğer konularda olduğu gibi, bu alanda da geliştirilen araçlar bir süre sonra yeni karşı araçlar işlevsiz hale getirilmektedir (Çelikkol, 2008:49; İnce, 2001:37)

Bilgi aktarımında, göz önünde bulundurulması gereken bir başka husus da bilgisayar virüsleridir. Bu virüsler özel amaçlarla hazırlanmış, bilgisayar programlarıdır. Virüsler girdikleri makineleri bozarak dosya ve verileri kullanılmaz hale getirmektedirler. Bazı şirketler virüsleri üreterek bilgi ağlarına sokmakta ve virüsü temizleyecek programları satarak kazanç elde etmektedirler. Ayrıca, İnternet üzerinde yüz binlerce hacker (kırııcı) olduğu tahmin edilmektedir. Hackerler, istedikleri her türlü veriye ulaşabilecek seviyede bilgiye sahip olan kişilerdir. Bilgisayar hakkında bu kadar bilgiye sahip olan hackerler bunları değişik amaçlarda kullanmaktadırlar. Bunların %89’u meraklarını gidermek için bu işi yaparken, geriye kalan %9,9’luk kısmı illegal amaçlar için ve %1,1’lik bir grup ise dünya çapında suç işlemek için bu işle uğraşmaktadırlar (Çelikkol,2008:51; Bozkurt,1996: 35). Dolayısıyla e-Devlet uygulamaları vatandaşların kişisel bilgilerini koruyacak alt yapıya sahip olmalıdır.

3.8. Elektronik İhale Sisteminin Swot Açısından Değerlendirilmesi

İşletmelerin örgüt içi ve örgüt dışı analizinde kullanabileceği, bilinçli ve sistematik değerlendirmeler yaparak, kaynak ve kabiliyetlerini en iyi şekilde kullanabilmesi ve yeni stratejiler geliştirebilmesi için yararlanabilecek temel sistemlerden birisidir (Akgemci, 2010:41).

Elektronik devlet çalışmalarının içerisinde önemli yere sahip olan ihale süreci, birlikte çalışabilirlik anlamında, kamu özel sektör uyumu açısından önemlidir. Kamuda elektronik ihale sisteminin geliştirilmesinde Kamu İhale Kurumu (KİK) sorumlu tutulmuş ve çeşitli uygulamalar hayata geçirilmiştir. Elektronik ihalenin GZFT (Güçlü, Zayıf, Fırsat, Tehdit) açısından değerlendirilmesini Meltem YILDIRIM İMAMOĞLU

ve Dr. İzzet Gökhan ÖZBİLGİN “Türkiye’de Elektronik Kamu İhale sisteminde kurumsal yönetim ve birlikte çalışabilirliğin önemi” çalışmalarında aşağıdaki değerlendirmede bulunmuşlardır:

Güçlü Yönler

- İş süreçlerinin kısa sürede tamamlanması
- Daha rekabetçi ve geniş bir Pazar yaratılması
- Kurumsal Kaynak Planlaması anlayışının yaygınlaşması
- Fazla sayıda katılımcı sayesinde kar oranlarının düşmesi

Zayıf Yönler

- Elektronik İhale Sistemine yönelik yeterince mevzuat çalışması olmaması
- Kamu Kurumlarındaki Personelin Teknik Yetersizliği
- Tedarik Zinciri Yönetiminin Kamu Kurumlarında yeterince önemsenmemesi
- Her kurumun kendi bünyesinde farklı çalışmalar gerçekleştiriyor olması
- Sözleşme Yönetiminin yeterince net bir şekilde yapılmaması

Fırsatlar

- Kamu yönetiminde yeniden yapılanma çalışmaları sürecinin başlamış olması,
- Küçük ve Orta Ölçekli Şirketlerin kamu ihalelerine katılımının sağlanması
- Rekabetin artırılması
- Şeffaf ve hesap verebilir bir Kamu Mali Yönetiminin oluşturulması

Tehditler

- Değişime karşın gerek isteklilerin gerekse tedarikçilerin direnç göstermesi

- Şartnamelerin dijital hale gelmesinin zaman alacağı
- Standartlara dayalı bir fiyatlandırma ve şartname oluşturma politikasının olmayışı
- İhtiyaçların belirlenmesinde kurum isteklerinin yeterince net anlaşılabilmesi
- Şartname ile ilgili sorulara kısa sürede muhatap bulamama ve cevaplarının tedarikçiler tarafından zamanında oluşturulamaması.

4 - DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

4. ARAŞTIRMANIN METEDOLOJİSİ

Bu araştırmanın amacı Türkiye’deki mevcut ihale sisteminin işleyişini ve işlem süreçlerini tespit etmek ve gelecekte e-ihale sisteminin bütün bileşenleriyle uygulanması süreçlerini faydaları ve yararlarının neler olabileceğini sunmaya çalışmaktır.

- Türkiye’deki mevcut ihale sistemine ilişkin müteahhitlerin algılarını tespit etmek
- E-ihale sisteminin fayda ve yararları konusunda müteahhitlerin algılarını tespit etmek.

Bu çalışmamızdaki araştırman kapsamı olarak Kamu hizmetleri içinde faaliyetleri içinde yer alan isteklileri (Müteahhitleri) kapsamaktadır. Araştırmada mevcut ihale sisteminde ihalelere katılan isteklilerin ihalelere katılımlarında karşılaştıkları olumlu ve olumsuz sorunların kendi bakış açılarıyla tespit edilmeye çalışılmıştır. Söz konusu araştırmamızda ihale taraflarından sadece alan çalışmamız isteklilerle (Müteahhit) sınırlandırılmıştır.

Araştırmanın örneklemini, Bingöl ilinde kamu hizmetlerine teklif veren istekliler (Müteahhit) arasında uygulanan anket yardımı ile elde edilen veriler ve konuyla ilgili kaynakları oluşturmaktadır. Örnekleme ise ankete cevap veren müteahhittir.

Araştırmanın evrenini Bingöl ilinde kamu hizmetleri alanında faaliyet gösteren gerçek ve tüzel işletmeler oluşturmaktadır. Araştırmanın ana kümesini Bingöl’de faaliyet gösteren Müteahhitler oluşturmaktadır.

4.1. Veri Toplama Yöntem ve Aracı

Yapmış olduğumuz anket çalışmamızda veriler 27 adet kapalı uçlu sorularla, 2 adet açık uçlu soruların yer aldığı anket yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmamızdaki anketin birinci soru grubunda, anketi dolduran kişilerin ve temsil

ettikleri firmanın özelliklerini belirtmeye yönelik 11 soru yer verilmiştir. Araştırmamızın anketinin ikinci soru grubunda ise isteklilerin (Müteahhitlerin) mevcut ihale sistemiyle, e-ihale sistemine ait düşüncelerini belirlemeye yönelik sorulara yer verilmiştir. İkinci grupta yer alan soruların tamamı 5'li Likert ölçeğine göre hazırlanmıştır. (1:kesinlikle katılıyorum, 2:Kısmen katılıyorum, 3:Kararsızım, 4:Kısmen katılmıyorum, 5:Tamamen katılmıyorum)

Anket 80 istekliye (Müteahhitlere) gerçekleştirilmiştir. Anket çalışması Mayıs 2013 tarihinde Bingöl ilinde yapılmıştır.

4.2. Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde çalışmanın bulgularına ve yorumlarına yer verilmiştir. Bölümde çalışmanın geçerlik-güvenirlilik, katılımcıların kişisel bilgileri ve ihale sistemine ilişkin değerlendirmeler yer almaktadır.

4.2.1. Geçerlilik Güvenirlilik

Güvenirliliğini bulmak amacıyla Cronbach's Alpha değeri hesaplanmıştır. Aşağıdaki tabloda görüldüğü gibi Cronbach's Alpha değeri 0,865 olarak hesaplanmıştır. Bu değer güvenilirlik derecesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
,865	16

4.3. Katılımcıların Demografik Bulgularının Analizi

Tablo 4-1: Katılımcıların Cinsiyete göre dağılım çizelgesi

Cinsiyet	Frekanslar	Yüzde (%)
Erkek	77	96,3
Kadın	3	3,8
Toplam	80	100,0

Tablo 4-1’de katılımcıların cinsiyete göre dağılımı incelendiğinde katılımcıların büyük kısmının erkek olduğu görülmektedir. Erkekler ankete katılanların % 96,3’sini oluşturmuşlardır. Ankete katılanların % 3,8’ni de kadınlardan oluşmaktadır.

Tablo 4-2: Katılımcıların Öğrenim Düzeyine Göre Dağılım Çizelgesi

Öğrenim	Frekanslar	Yüzde (%)
İlköğretim	7	8,8
Lise	32	40,0
Önlisans	11	13,8
Lisans	26	32,5
Lisansüstü	4	5,0
Toplam	80	100,0

Ankete katılanların %40'ını lise mezunları oluştururken, %32,5'ini lisans mezunları %13,8'ini önlisans mezunları, %8,8'ini ilköğretim mezunları ve son olarak eğitim durumu ile ilgili lisansüstü mezunlar ankete katılanların %5'ini oluşturmaktadır.

Tablo 4-3: Katılımcıların işletmedeki konumlarına göre dağılım çizelgesi

Konum	Frekanslar	Yüzde (%)
İşletme Sahibi	34	42,5
Şirket Müdürü	25	31,3
Kısım Şefi	21	26,3
Toplam	80	100,0

Tablo 4-3'de ankete katılanların işletmedeki konumları değerlendirilmiştir. Ankete katılanların % 42,5 i işletme sahibi, % 31,3 ü şirket müdürü ve son olarak işletme bünyesinde çalışanlar olarak nitelendireceğimiz muhasebeci, mühendis, teknik personel v.s. % 26,3 ünü oluşturmaktadır.

Tablo 4-4: Katılımcı Firmaların yıllara göre iş deneyimleri analizi

İş Deneyim	Frekanslar	Yüzde (%)
1-5yıl	23	28,8
6-10yıl	26	32,5
11 yıl ve üstü	31	38,8
Toplam	80	100,0

Ankete katılanların % 38,8 i 11 yıl üstü olan firmalardır. % 32,5 i ise 6-10 yıl arasında kurulan ve faaliyette bulunan firmalardır . Yıllara göre iş deneyimlerini gösteren tablo da 1-5 yılları arasındaki firmalar ise % 28,8 ine tekabül etmektedir.

Tablo 4-5: Katılımcıların İnternet kullanımına göre dağılım çizelgesi

İnternet Kullanımı	Frekanslar	Yüzde (%)
Evet	75	93,8
Hayır	5	6,3
Toplam	80	100,0

Ankete katılanların internet kullanımına göre dağılımı Türkiye'nin son yıllarda iletişim alanındaki gözle görülebilir performansını bize göstermektedir. Ankete katılanların % 93,8 oranında internet kullandıklarını ifade etmeleri Türkiye'nin e-ihale sisteminin altyapısının oluşturulmasında süreci hızlı bir şekilde gerçekleştirebileceğinin bir göstergesidir. İnternet kullanımına ilişkin % 6,3 lük bir kesimin oluşu amaçlanan hedefe ulaşmada bir engel oluşturmayacağını söylenebilir.

Tablo: 4-6 Katılımcıların EKAP Üyelik Dağılımı çizelgesi

EKAP Üyeliği	F	(%)
Evet	50	62,5
Hayır	30	37,5
Toplam	80	100,0

Anket katılımcılarından elektronik kamu alımları platformuna (EKAP) üyelik durumlarına ilişkin vermiş oldukları elektronik kamu alımları platformuna üye olmadıklarının ifade etmişlerdir. 2010 yılında cevaplardan % 62,5 üye olduklarını beyan ederken, ankete katılanlardan % 37,5 i ise elektronik kamu alımlarına üyelik

zorunluluğu olmadığı halde, isteklilerin (müteahhitlerin) kendi isteklikleri doğrultusunda hareket ederek % 62,5'lik bir oranda üyeliğin gerçekte e-ihale sisteminin uygulanabilirliğinin çok yüksek olduğunu söylenebilir.

Tablo:4-7: Katılımcıların Elektronik İmza'ya (E-İMZA) sahip olunmaya yönelik dağılım çizelgesi:

E-İMZA Sahipliği	F	(%)
Evet	42	52,5
Hayır	37	46,3
Toplam	79	98,8
Missing System	1	1,3
Total	80	100,0

Anket katılımcılarının % 52,5 i elektronik imza'ya sahip olunmayla ilgili evet cevabını verirken, % 46,3 ü ise elektronik imzaya sahip olunmayla ilgili soruya hayır cevabını vermiş bulunmaktadır. İhale sektöründe faaliyet gösteren firmaların faaliyetlerini göz önünde bulundurduğumuzda ve E-İhale sistemiyle ilgili çalışmaların tümüyle elektronik ortama taşınmamasından dolayı söz konusu soruya cevap verenlerin oranının % 62,5 inin evet demesi olumlu olarak değerlendirilebilmektedir.

Tablo: 4-8 Katılımcıların Son bir yıl içinde ihalelere katılım durumu çizelgesi

İhalelere Katılım	F	(%)
Evet	57	71,3
Hayır	22	27,5
Toplam	79	98,8
Missing System	1	1,3
Total	80	100,00

Anket katılımcılarının son bir yıl içinde ihalelere katılıp katılmadıkları sorusuna, katılımcıların % 71,3 ü katıldıklarını ifade etmişlerdir. Son bir yıl içinde hiç ihalelere katılmadığını ifade edenlerin oranı ise % 27,5 olarak tespit edilmiştir. Son bir yıl içinde ankete katılanların % 71,3 olarak çıkması yapılan anketimizin sonuçlarının doğruluğu açısından önemlidir. Çünkü aktif bir şekilde ihalelere katılımın olması beraberinde sistem içindeki değişim ve aksaklıkları görme imkânı daha güçlü olacaktır. Aynı zamanda Kamu İhale Kurumundaki mevzuat değişikliklerinin takibinin de yapıldığı anlamına gelmektedir.

Tablo: 4-9 Katılımcıların Kamu ihalelerinin EKAP'ta takibi analizi

İhaleleri EKAP'tan takibi	F	(%)
Evet	59	73,8
Hayır	21	26,3
Toplam	80	100,0

Kamu İhale Kurumu tarafından 2010 yılında e-ihale sisteminin ihaleleri EKAP'ın üzerinden ilan edilmesiyle beraber istekliler tarafından (müteahhit) takip edilmeye başlanılmıştır. Anketimize katılanların ihaleleri takip yöntemiyle ilgili sorduğumuz soruya katılımcıların vermiş olduğu cevabın % 73,8 inin elektronik kamu alımları platformu üzerinden yaptıklarını beyan etmişlerdir. Katılımcıların % 26,3 ü ise ihaleleri EKAP'ın dışındaki iletişim araçlarından takip ettiğini göstermektedir. E-İhale sisteminin altyapısı olarak kurulan EKAP'ın kısa sürede % 73,8 lik bir oran tarafından ihalelerin takip ediliyor olması, gelecekte e-ihale sisteminin taraflar açısından hızlı bir şekilde benimseyeceği anlamına gelmektedir.

Tablo :4-10 Katılımcıların EKAP’ın zerinden şartname alınması analizi

EKAP üzeri şartname alımı	F	(%)
Evet	40	50,0
Hayır	40	50,0
Toplam	80	100,0

EKAP’ın üzerinden şartname alınıp alınmadığına dair soruya katılımcıların % 50’si evet derken, katılımcıların % 50’si de EKAP’ın üzerinden şartname almadığını söylemişlerdir. Tablo 4-7 de katılımcılara E-İmza sahip olup olmadıklarına dair sorulan soruda % 52,5’inin sahip olduklarını belirtmesi ve EKAP’ın üzerinden şartname alınmasının % 50 olarak çıkması anketin kendi içinde tutarlığını göstermektedir.

Tablo : 4-11 Katılımcıların EKAP’ın üzerinden teklif verme analizi

EKAP üzerinden teklif verme	F	(%)
Evet	44	55,0
Hayır	36	45,0
Toplam	80	100,0

Kamu İhale kurumu tarafından 2010 yılından itibaren, e-ihale sisteminin elektronik ortamda takip edilmesiyle ilgili çeşitli çalışmalar başlatılmıştır. İdareler tarafından yapılacak ihalelerin ilanlarının EKAP’ın üzerinden yayınlanması, isteklilerin şartname alması ve vatandaşların kamu kurumlarının yaptıkları ihalelerinin sonuçlarını takip etmesi gibi çeşitli hizmetler kamu alımları platformu üzerinden verilmeye başlanılmıştır. Tablo 4-11 de EKAP’ın üzerinden teklif verme ile ilgili sorulan soruya istekliler tarafından % 55’i evet derken, % 45’i de hayır demiştir. EKAP’ın üzerinden şartname alınmasıyla ilgili tablo 10’daki katılımcıların % 50’sinin cevap vermesi ve

tablo 11'deki EKAP'ın üzerinden kamu teklif verenlerin % 55 çıkması çok önemlidir. Çünkü katılımcıların elektronik kamu alımları platformu üzerinden teklif vermek isteyenlerin, EKAP'ın üzerinden şartname alanlardan çok çıkmış olması, katılımcıların e-ihale sistemini özümstedikleri anlamına geldiğini söylenebilir.

4.4. Kamu İhale Sistemine İlişkin Değerlendirmeler

Tablo 4-12 Katılımcıların Mevcut ihale sisteminde ihale yapan idarelere güven analizi

İdarelere Güven	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	26	32,5
Kısmen Katılıyorum	23	28,8
Kararsızım	4	5,0
Kısmen Katılmıyorum	6	7,5
Tamamen Katılmıyorum	21	26,3
Toplam	80	100,0

Kamu yatırımlarını kamu adına sorumlu idareler yapmaktadır. İdareler mevcut ihale sistemine göre yaptıkları ihalelerin ankete katılan katılımcıların % 61,3'ü tarafından güvenilir bulunmaktadır. Kamu adına hareket eden idarelere katılımcıların % 33,8'i tarafından ihale faaliyetlerinden dolayı güvenilmemektedir. Kamu yatırımlarının etkin, verimli ve faydasının yüksek olabilmesi için öncelikle yapılan faaliyetlerinin güven içinde yürütülmesi gerekmektedir. Devlet kurumlarına güvensiz bir bakış açısının söz konusu olması halinde, kamu yatırımlarının verimli bir şekilde kullanılması mümkün değildir. İdarelerin bu güvensizlik ortamını, güvenli bir ortama dönüştürme çabalarına dönüştürmeleri zorunludur.

Tablo:4-13 Katılımcıların Mevcut ihale sisteminde ihale dosya masraflarını yüksek bulma analizi

İhale Dosya masrafları	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	45	56,3
Kısmen Katılıyorum	16	20,0
Kararsızım	3	3,8
Kısmen Katılmıyorum	6	7,5
Tamamen Katılmıyorum	10	12,5
Toplam	80	100,0

Mevcut ihale sisteminde istekliler (müteahhitler) kamu kurumlarının yapmış oldukları ihalelere katılmak için evrak hazırlanması, şartname alınması, ihaleyi yapan idarelerin buldukları yere gitme ve son olarak ihalelere teklif vermek için ihale dosyasını teklif vermek için ihalenin bulunduğu idareye gitmek zorundadırlar. Bütün bu faaliyetleri mevcut ihale sisteminde istekliler yerine getirirler. Bu durum istekliler için belli bir maliyetin yapılması demektir

Katılımcıların mevcut ihale sisteminde ihale dosya masraflarını yüksek bulanların oranı % 76,3 dür. Mevcut ihale sisteminde dosya masraflarını yüksek bulmayanlar ise % 20 gibi bir orana karşılık gelmektedir. Mevcut ihale sisteminde ihaleye katılanların ihale dosya masraflarını yüksek bulmaları, mevcut sistemin e-ihale sistemine doğru dönüştürülmeye çalışmasının çok doğru bir karar olduğunu söylenebilir. Çünkü elektronik ihale sistemiyle ihale dosya masrafıyla ilgili harcamaları yapmaktan istekliler kurtulacaktır.

Tablo: 4-14 Katılımcıların Mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf olarak yapıldığına inanma analizi

İhalelerin şeffaflığı	r	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	17	21,3
Kısmen Katılıyorum	25	31,3
Kararsızım	8	10,0
Kısmen Katılmıyorum	9	11,3
Tamamen Katılmıyorum	21	26,3
Toplam	80	100,0

Kurumlar tarafından yapılan ihalelerin şeffaf olarak yapıldığına inanların oranı % 52,6 dır. Söz konusu mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf olarak yapılmadığına katılımcıların % 37,6 sı inanmamaktadır. Kamu yatırımlarının etkin ve verimli bir şekilde gerçekleştirilmesi için mutlaka yatırımların şeffaf bir ortamda yapılması gerekir.

Tablo: 4-15 Katılımcıların Mevcut ihale sisteminde ihalelere katılanlara (Müteahhit) karşı vatandaşın bakışının pek olumlu olmadığına inanma analizi

Müteahhitlere bakış	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	29	36,3
Kısmen Katılıyorum	24	30,0
Kararsızım	10	12,5
Kısmen Katılmıyorum	6	7,5
Tamamen Katılmıyorum	11	13,8
Toplam	80	100,0

Her meslek grubu toplum tarafında takdir edilmek ister. Katılımcıların müteahhitlik sektöründe faaliyet göstermeleri kendilerini bu meslek grubunun bir üyesi olarak gördüklerini söyleyebilir. Katılımcıların % 66,3 ünün kendi mesleklerine karşı vatandaşların olumsuz baktıklarını söylemesi müteahhitlik mesleği açısından çok düşündürücüdür. Ankete katılanların sadece % 21,3 ünün vatandaşların kendi mesleklerine olumsuz yaklaşmadıklarını belirtmişlerdir. Türkiye’de kamu sadece kamu harcamalarının % 10'una hükmeden ve bu alanda faaliyette bulunan bir meslek grubunun vatandaşlar tarafından olumsuzca nitelendirilmesi üzerinde mutlaka akademik çalışmaların yapılması gerekiyor.

Tablo: 4-16 Katılımcıların Mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırılma analizi

İhalelerin hızlı sonuçlanması	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	17	21,3
Kısmen Katılıyorum	21	26,3
Kararsızım	10	12,5
Kısmen Katılmıyorum	10	12,5
Tamamen Katılmıyorum	22	27,5
Toplam	80	100,0

Mevcut ihale sisteminde idareler tarafından yapılan ihalelerin sonuçlarının hızlı bir şekilde gerçekleştiğine katılımcıların % 47,6 sı inanırken, mevcut ihale sisteminde ihale sonuçlarının hızlı bir şekilde sonuçlanmadığını söyleyenlerin oranı ise % 40'dir.

Tablo: 4-17 Katılımcıların İhalelerin elektronik ortamda yapılmasının şeffaflığı artıracağına inanma analizi

EKAP şeffaflığı	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	44	55,0
Kısmen Katılıyorum	17	21,3
Kararsızım	4	5,0
Kısmen Katılmıyorum	3	3,8
Tamamen Katılmıyorum	12	15,0
Toplam	80	100,0

İhalelerin elektronik ortamda yapılması halinde şeffaflığın artacağını söyleyen katılımcılardan % 55'i tamamen katılırken, %21,3 ise elektronik ortamda ihalelerin yapılması halinde şeffaflığın kısmen artacağını belirtmişlerdir. İhalelerin elektronik ortamında yapılması halinde şeffaflığın artacağına katılmayanların oranı ise % 18,8'dir. Elektronik ortamda ihalelerin gerçekleştirilmesi halinde, şeffaflığın artacağına katılanların toplamının 76,3 olması, e-ihale sistemi açısından çok olumlu bir durumdur. Bu durumda kamu İhale kurumu EKAP ile ilgili çalışmalarını daha hızlandırmalıdır. Çünkü ihale sisteminin şeffaflığı demek kamu yatırımlarının daha etkin ve verimli kullanılacağı anlamına gelecektir.

Tablo :4-18 Katılımcıların İhalelerin elektronik ortamda yapılmasının ihale masraflarını azaltacağına inanma analizi

EKAP'ta masrafların azalacağı	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	45	56,3
Kısmen Katılıyorum	17	21,3
Kararsızım	3	3,8
Kısmen Katılmıyorum	4	5,0
Tamamen Katılmıyorum	11	13,8
Toplam	80	100,0

E-ihale sistemiyle ihalelerin elektronik ortamda yapılmasının ihale masraflarını azaltacağına inanların oranı % 77,6 iken, elektronik ortamda ihalelerin yapılması halinde ihale masraflarının azalmayacağına inananların oranı ise katılımcıların % 18,8 ini oluşturmaktadır. Mevcut ihale sistemindeki ihale masraflarının istekliler açısından ciddi boyutlarda olduğunu, bu verilere dayanarak söylenebilir. Bundan dolayı kamu ihale kurumunun elektronik ihale platformunun tüm bileşenler açısından devreye sokması gerekmektedir. Yani sadece ihalelerin elektronik ortamda takibi değil, ihalelerin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi için hızlı adımların atılması gerekiyor.

Tablo: 4-19 Katılımcıların İhalelerin Elektronik ortamda yapılmasının firmalar arası rekabeti artıracığına inanmaktayım analizi

EKAP'ı rekabeti artıracığı	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	36	45,0
Kısmen Katılıyorum	15	18,8
Kararsızım	13	16,3
Kısmen Katılmıyorum	6	7,5
Tamamen Katılmıyorum	10	12,5
Toplam	80	100,0

Kamu yatırımlarının etkin ve verimli kullanılması için serbest piyasa koşullarının en önemli özelliklerinden olan rekabet koşullarının uygulanması gerekmektedir. Kamu harcamalarının % 10'luk kısmının Türkiye'de ihaleler yoluyla gerçekleştiğini göz önünde bulundurursak ihalelerde rekabetin önemi daha çok anlaşılacaktır.

Söz konusu ankete katılan katılımcıların % 63,8 inin, ihalelerin elektronik ortamda yapılmasının firmalar arası rekabeti artıracığına inanması kamu yararı açısından küçümsenmeyecek bir orandır. Çünkü firmalar arasında rekabetin olması demek kamu harcamalarının daha etkin ve verimli kullanılmasının önü açılacaktır. İhalelerin elektronik ortamda yapılması halinde firmalar arasında rekabeti artırmayacağına inanların oranı ise % 20' dir.

Tablo : 4-20 Katılımcıların İhalelerin Elektronik ortamda yapılmasının ihalelerde usulsüzlüklerin azalacağına inanmaktayım analizi

EKAP'ı usulsüzlükleri azaltacağı	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	36	45,0
Kısmen Katılıyorum	19	23,8
Kararsızım	2	2,5
Kısmen Katılmıyorum	9	11,3
Tamamen Katılmıyorum	14	17,5
Toplam	80	100,0

Katılımcıların ihalelerin elektronik ortamda yapılmasının ihalelerde usulsüzlüklerin azalacağına kesinlikle katılanların oranı % 45 iken, elektronik ortamda usulsüzlüklerin kısmen azalacağına inanların oranı da % 23,8' dir. Elektronik ortamda usulsüzlüklerin azalacağına olumlu bir şekilde yaklaşanların toplam oranı ise % 68,8'dir Türkiye'de kamu alanlarındaki yolsuzlukların, usulsüzlüklerin, adam kayırmacılığın, verimsizliğin vs. mevcut ihale sisteminin elektronik ihale sistemine dönüştürülmesi halinde bu olumsuzlukların ortadan kalkacağını belirtmeleri çalışmamızın ana teması açısından çok önemlidir. Katılımcıların % 28,8'i ise ihalelerin elektronik ortamda yapılması halinde usulsüzlüklerin ortadan kalkmayacağını belirtmişlerdir.

Tablo : 4-21 Katılımcıların Elektronik ihale sistemiyle ihaleleri yapan idarelere karşı güvenin artacağına inanmaktayım analizi

EKAP idarelere güveni artırır	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	39	48,8
Kısmen Katılıyorum	15	18,8
Kararsızım	6	7,5
Kısmen Katılmıyorum	7	8,8
Tamamen Katılmıyorum	13	16,3
Toplam	80	100,0

EKAP'ın gerekli altyapı çalışmaları yapıldıktan sonra, ihalelerin elektronik ortamda yapılması halinde tarafların idarelere karşı bakış açısının olumlu olacağına katılımcıların % 48,8'i kesinlikle inanırken, Katılımcıların % 18,8'i de kısmen inanmaktadır. İhalelerin mevcut ihale sisteminde yapılması yerine elektronik ortamda yapılması halinde idarelere karşı güvenin artmayacağına inanların oranı ise % 25,1'dir.

Tablo: 4-22 Katılımcıların Elektronik ihale sistemiyle ihale bilgilerine daha kolay ulaşılabilceğine inanmaktayım analizi

EKAP'la bilgilere rahat ulaşma	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	47	58,8
Kısmen Katılıyorum	13	16,3
Kararsızım	6	7,5
Kısmen Katılmıyorum	5	6,3
Tamamen Katılmıyorum	9	11,3
Toplam	80	100,0

Türkiye’de ihalelerle ilgili bilgilere ulaşmak için isteklilerin önünde ciddi bir bürokrasi mekanizması bulunmaktadır. Söz konusu bürokrasiyi aşım istenilen bilgilere ulaşmak kimi zaman mümkün olamamaktadır. Tablo 4-22 de katılımcıların elektronik ihale sisteminin, elektronik kamu alımları platformu tarafından uygulamaya konulması halinde ihalelerle ilgili bilgilere ulaşmanın daha kolay olacağına kesinlikle inanların oranı % 58,8 iken, kısmen inanların oranı ise % 16,3 dür. Yani elektronik ihale sisteminde ihale ile ilgili bilgilere kolay ulaşacağını söyleyenlerin toplam oranı % 75,1 iken, elektronik ihale sistemiyle ihalelerle ilgili bilgilere kolay ulaşamayacağını belirtenlerin oranı ise % 17,6 da kalmaktadır.

Tablo: 4-23 Katılımcıların Elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceğine inanmaktayım analizi

EKAP’la Müteahhitlere olumlu bakış	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	29	36,3
Kısmen Katılıyorum	15	18,8
Kararsızım	13	16,3
Kısmen Katılmıyorum	10	12,5
Tamamen Katılmıyorum	13	16,3
Toplam	80	100,0

Elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceğine inanmaktayım diyen katılımcıların oranı % 55,1 iken, Elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceğine inanmamaktayım diyen katılımcıların oranı ise % 28,8'dir. İhale işlerini takibenden ve meslek grubunun aktifliğinden kaynaklanan ve sürekli olarak toplum tarafından gözlemlenen müteahhitlik mesleği elektronik ihale sistemiyle vatandaş açısından olumlu ve güvenilir bir konuma geleceği Tablo 4-23'e bakılarak söylenebilir.

Tablo : 4-24 Katılımcıların Elektronik ihale sistemiyle ihalelere bir standart getirileceğine inanmaktayım analizi

EKAP’la Standart geleceği	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	37	46,3
Kısmen Katılıyorum	15	18,8
Kararsızım	8	10,0
Kısmen Katılmıyorum	4	5,0
Tamamen Katılmıyorum	16	20,0
Toplam	80	100,0

Kamu kurumlarında ihalelerden sorumlu olan birimler ihale ilanlarını veya sözleşmelerini hazırlarken kimi zaman mevcut ihale sisteminde bazı isteklilere yönelik kayırmalarda bulunmaktadır. İşte bu durum ihalelerin bütün idareler tarafından aynı standardın olmasını ortadan kaldırmaktadır. Bu durumda ihalelerin şeffaf yapılmasını ortadan kaldırmaktadır.

Söz konusu çalışmada katılımcıların elektronik ihale sistemiyle idareler tarafından yapılacak ihalelere belirli bir standart getirileceğine inanların oranı % 65,1 iken elektronik ihale sistemiyle idarelerin yapacağı ihalelere bir standart gelmeyeceğine inananların oranı ise % 25 de kalmaktadır.

Tablo: 4-25 Katılımcıların Elektronik ihale sistemiyle kamu hizmetlerinin hızlanacağına inanmaktayım analizi

EKAP'la kamu hizmetlerinin hızlanacağı	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	44	55,0
Kısmen Katılıyorum	15	18,8
Kararsızım	6	7,5
Kısmen Katılmıyorum	6	7,5
Tamamen Katılmıyorum	9	11,3
Toplam	80	100,0

EKAP'ın elektronik ihale sisteminde devreye girmesiyle, kamu hizmetlerinin hızlanacağına kesinlikle katılıyorum diyenler % 55 iken, elektronik ihale sisteminin devreye girmesiyle kamu hizmetlerinin kısmen hızlanacağına inanların oranı ise % 18,8'dir. Katılımcıların % 73,8 i elektronik ihale sisteminin tüm bileşenleriyle devreye girmesi halinde kamu hizmetlerinin hızlanacağına inanmaktayken, elektronik ihale sisteminin kamu hizmetlerini hızlandırmayacağına inanların oranı % 18,8 de kalmaktadır.

Tablo: 4-26 Katılımcıların Elektronik ihale sistemiyle ihalelere daha az zaman harcayacağına inanmaktayım analizi

EKAP'la daha az zaman harcanacağı	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	49	61,3
Kısmen Katılıyorum	11	13,8
Kararsızım	6	7,5
Kısmen Katılmıyorum	4	5,0
Tamamen Katılmıyorum	10	12,5
Toplam	80	100,0

Katılımcıların elektronik ihale sistemiyle ihalelere daha az zaman harcayacağına kesinlikle katılıyorum diyenlerin oranı % 61,3 iken, elektronik ihale sistemiyle ihalelere daha az zaman harcayacağına kısmen katılıyorum diyenlerin oranı ise % 13,8'dir. Serbest piyasa ekonomisinde çalışanların rekabet edebilmeleri için zamanı çok iyi kullanmaları gerektiği düşüncesinden hareket ederek, katılımcıların % 75,1 inin elektronik ihale sistemiyle ihalelere daha az zaman harcanacağına inanmaları e-ihale sisteminin uygulanabilirliği ve özümsemesi açısından çok olumlu bir durumdur. Elektronik ihale sistemiyle ihalelere daha az zaman harcanacağına inanmayanların oranı ise % 17,5 dur.

Tablo: 4-27 Katılımcıların Elektronik ihale sistemiyle sonuçlara daha kısa zamanda ulaşacağına inanmaktayım analizi

EKAP'la sonuçlara ulaşma daha kısa zamanda	F	(%)
Kesinlikle Katılıyorum	54	67,5
Kısmen Katılıyorum	9	11,3
Kararsızım	2	2,5
Kısmen Katılmıyorum	7	8,8
Tamamen Katılmıyorum	8	10,0
Toplam	80	100,0

EKAP'ın bünyesinde hazırlanan elektronik ihale sisteminin ihale ile ilgili sonuçlara daha kısa zamanda ulaşacağına katılımcıların % 67'i kesinlikle katılıyorum derken, katılımcıların % 11,3 ise elektronik ihale sistemiyle ihale sonuçlarına kısmen katıldığını belirtmişlerdir. Söz konusu katılımcıların % 78,8 elektronik ihale sistemiyle sonuçlara daha kısa zamanda ulaşacağına inanmaktadırlar. Katılımcıların % 18,8 i ise elektronik ihale sistemiyle ihale sonuçlarına kısa zamanda ulaşamayacağına inanmaktadırlar.

4.5. Çeşitli Değişkenlere Göre Katılımcıların Değerlendirme Farklarının Analizi

Tablo 4-28’de görüldüğü üzere mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf bir şekilde yapıldığı ve mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda cinsiyet değişkenine göre

Yargı cümleleri	Cinsiyet	n	Ort.	Std. Sapma	Std. Hata Ort.	t	Sd	p
İşletmedeki Konum	Erkek	77	2,9481	1,53808	,17528	1,432	78	,156
	Bayan	3	1,6667	,57735	,33333	3,402	3,252	,037
İnternet Kullanımı	Erkek	77	3,0390	1,54274	,17581	1,528	78	,130
	Bayan	3	1,6667	,57735	,33333	3,641	3,261	,031

Yukarıda tablo 4-28’de görüldüğü üzere mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf bir şekilde yapıldığı ve mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda cinsiyet değişkenine göre algı düzeyleri farklılaşmaktadır (S3 için; Sig. (2-tailed)=0,037, $p < 0,05$; S5 için; Sig. (2-tailed)=0,031, $p < 0,05$). Farklılığın erkekler lehine olduğu (S3, $X=2,9481$ S5, $X=3,0390$) ortalama analizi ile test edilmiştir. Bunun anlamı mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf bir şekilde yapıldığı ve mevcut ihale sisteminde ihale sonuçlarının hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda erkelerin bayanlara nazaran daha olumlu algılara sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4-29’da internet kullanımı değişkenine göre mevcut ihale sisteminde ihalelere katılanlara (müteahhit) karşı vatandaşın bakışı; elektronik ihale sistemiyle ihaleleri yapan idarelere karşı güvenin artacağı; elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceği; elektronik ihale sistemiyle ihalelere bir standart getirileceği konusunda ilişki analizi (t testi) yer almaktadır.

Yargı cümleleri	İnternet Kullanma Değişkenine	n	Ort.	Std. Sapma	Std. Hata Ort.	t	Sd	p
Firma kaç yıllık	Evet	75	2,2267	1,33126	,15372	-2,525	78	,014
	Hayır	5	3,8000	1,64317	,73485	-2,096	4,357	,098
EKAP'tan şartname alma	Evet	75	2,1467	1,49498	,17263	-2,409	78	,018
	Hayır	5	3,8000	1,30384	,58310	-2,719	4,730	,044
İdareye güven	Evet	75	2,4267	1,44422	,16676	-2,671	78	,009
	Hayır	5	4,2000	1,30384	,58310	-2,924	4,679	,036
Dosya masrafı	Evet	75	2,2000	1,49775	,17294	-3,196	78	,002
	Hayır	5	4,4000	1,34164	,60000	-3,523	4,691	,019

Yukarıda tablo 4-29'da görüldüğü üzere mevcut ihale sisteminde ihalelere katılanlara (müteahhit) karşı vatandaşın bakışı; elektronik ihale sistemiyle ihaleleri yapan idarelere karşı güvenin artacağı; elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceği; elektronik ihale sistemiyle ihalelere bir standart getirileceği konusunda internet kullanma değişkenine göre algı düzeyleri farklılaşmaktadır (S4 için; Sig. (2-tailed)= 0,014, p<0,05; S10 için; Sig. (2-tailed)= 0,018, p<0,05); S12 için Sig. (2-tailed)= ,009, p<0,05); S13 için Sig. (2-tailed)= ,002, p<0,05). Farklılığın internet kullanmayanların lehine olduğu (S4, X=3,8000; S10, X=3,8000; S12, X=4,2000; S13, X=4,2000) ortalama analizi ile test edilmiştir. Buna göre mevcut ihale sisteminde ihalelere katılanlara (müteahhit) karşı vatandaşın bakışı; elektronik ihale sistemiyle ihaleleri yapan idarelere karşı güvenin artacağı; elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceği; elektronik ihale sistemiyle ihalelere bir

standart getirileceği konularında internet kullanmayanların internet kullananlara göre algıları daha olumsuzdur.

Tablo 4-30'da EKAP'ın üyelik dağılımı değişkenine göre mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda ilişki analizi (t testi) yer almaktadır.

Yargı cümleleri	EKAP'a Üyelik	n	Ort.	Std. Sapma	Std.H ata Ort.	t	Sd	p
İnternet kullanımı	Evet	50	3,2400	1,63582	,23134	1,927	78	,058
	Hayır	30	2,5667	1,27802	,23333	2,049	72,54	,044

Yukarıda tablo 4-30'da görüldüğü üzere mevcut ihale sisteminde ihale) sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda EKAP'ın üyelik dağılımı değişkenine göre algı düzeyleri farklılaşmaktadır (S5 için Sig. (2-tailed)=0,044, $p < 0,05$). Farklılığın EKAP'a üye olanlar lehine olduğu (S5, $X=3,2400$) ortalama analizi ile test edilmiştir. Bunun anlamı mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda EKAP'ın üye olanların daha olumlu algılar sahip olduğu söylenebilir.

Tablo 4-31'de son bir yıl içinde ihalelere katılım durumu değişkenine göre mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda ilişki analizi (t testi) yer almaktadır.

Yargı cümleleri	Son Bir Yıl İçinde İhalelere Katılım	n	Ort.	Std. Sapma	Std.H ata Ort.	t	Sd	p
İnternet Kullanımı	Evet	57	3,1754	1,55979	,20660	2,034	77	,045
	Hayır	22	2,4091	1,33306	,28421	2,181	44,40	,035

Yukarıda tablo 4-31’de görüldüğü üzere mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda son bir yıl içinde ihalelere katılım durumu değişkenine göre algı düzeyleri farklılaşmaktadır (S5 için; Sig. (2-tailed)=0,035). Farklılığın son bir yıl içinde ihalelere katılanlar lehine olduğu (S5, X=3,1754) ortalama analizi ile test edilmiştir. Bunun anlamı mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda son bir yıl içinde ihalelere katılanların katılmayanlara göre daha olumlu algılara sahip olduğu ifade edilebilir.

Tablo 4-32’ de kamu ihalelerinin EKAP’ın takibi değişkenine göre mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda ilişki analizi (t testi) yer almaktadır.

Yargı cümleleri	Kamu İhalelerinin EKAP’tan Takibi	n	Ort.	Std. Sapma	Std. Hata Ort.	t	Sd	p
İnternet Kullanımı	Evet	59	3,3051	1,56750	,20407	3,280	78	,002
	Hayır	21	2,0952	1,04426	,22788	3,955	53,15	,000

Yukarıda tablo 4.32’de görüldüğü üzere mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda kamu ihalelerinin EKAP’ın takibi değişkenine göre algı düzeyleri farklılaşmaktadır (S5 için; Sig. (2-tailed) =0,037, p<0,05). Farklılığın kamu ihalelerinin elektronik kamu alımları platformundan (EKAP) takip edenler lehine olduğu (S5, X=3, 3051) ortalama analizi ile test edilmiştir. Bunun anlamı mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığı konusunda kamu ihalelerinin EKAP’ın takip edenlerin etmeyenlere göre daha olumlu algılara sahip oldukları söylenebilir.

Tablo 4-33’de EKAP’ın üzerinden teklif verme değişkenine göre ihalelerin elektronik ortamda yapılmasının şeffaflığı artıracığı; elektronik ihale sistemiyle ihaleleri yapan idarelere karşı güvenin artacağı; elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceği; elektronik ihale sistemiyle ihalelere bir standart getirileceği; elektronik ihale sistemiyle sonuçlara daha kısa zamanda ulaşılacağı konusunda ilişki analizi (t testi) yer almaktadır.

Yargı cümleleri	Kamu İhalelerinin EKAP'tan Teklif Verme	n	Ort.	Std. Sapma	Std. Hata Ort.	t	Sd	p
EKAP üyeliği	Evet	44	1,6136	1,14559	,17270	-2,920	78	,005
	Hayır	36	2,5278	1,64727	,27454	-2,818	60,473	,007
EKAP'tan şartname alımı	Evet	44	1,8409	1,27486	,19219	-2,751	78	,007
	Hayır	36	2,7500	1,67971	,27995	-2,677	64,165	,009
İdarelere güven	Evet	44	2,1591	1,36302	,20548	-2,597	78	,011
	Hayır	36	3,0000	1,53064	,25511	-2,567	70,868	,012
İhale dosya masrafı	Evet	44	1,8636	1,33975	,20197	-3,138	78	,002
	Hayır	36	2,9167	1,66261	,27710	-3,071	66,736	,003
İhale sonuçlarının hızı	Evet	44	1,5227	1,17114	,17656	-2,195	78	,031
	Hayır	36	2,1944	1,56423	,26071	-2,133	63,581	,037

Yukarıda tablo 4-33'de görüldüğü üzere ihalelerin elektronik ortamda yapılmasının şeffaflığı artıracığı; elektronik ihale sistemiyle ihaleleri yapan idarelere karşı güvenin artacağı; elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceği; elektronik ihale sistemiyle ihalelere bir standart getirileceği; elektronik ihale sistemiyle sonuçlara daha kısa zamanda ulaşılacağı, elektronik kamu alımları platformu (EKAP) üzerinden teklif verme değişkenine göre algı düzeyleri farklılaşmaktadır (S6 için; Sig. (2-tailed)=0,005, $p<0,05$; S10 için; Sig. (2-tailed)=0,007, $p<0,05$; S12 için; Sig. (2-tailed)=0,011, $p<0,05$; S13 için; Sig. (2-tailed)=0,002, $p<0,05$; S16 için; Sig. (2-tailed) =0,031, $p<0,05$). Farklılığın elektronik kamu alımları platformu (EKAP) üzerinden teklif verenler lehine olduğu (S6, $X=2,5278$; S10, $X=2,7500$; S12, $X=3,000$; S13, $X=2,9167$; S13, $X=2,1944$) ortalama analizi ile test edilmiştir. Bunun anlamı mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf olarak yapılıp yapılmadığı ve mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırılıp sonuçlandırılmadığı konusunda EKAP'ın üzerinden teklif verenler nazaran daha memnun oldukları söylenebilir.

Tablo: 4-34 Katılımcıların Mevcut İhale Sisteminin sorunları ile ilgili açık uçlu anket cevapları analizi

Mevcut İhale Sisteminin sorunları	f	%
Mevcut İhale Sisteminde İdare sorunu	20	36
Mevcut İhale Sisteminde Dosya masrafı sorunu	9	16
Mevcut İhale Sisteminde Yapım Maliyeti sorunu	9	16
Mevcut İhale Sisteminde Rekabet sorunu	4	7
Mevcut İhale Sisteminde Eğitim sorunu	1	1,8
Mevcut İhale Sisteminde Bilgilendirme sorunu	4	7
Mevcut İhale Sisteminde Usulsüzlük sorunu	1	1,8
Mevcut İhale Sisteminde Kırtasiyecilik sorunu	1	1,8
Mevcut İhale Sisteminde sorun yok	1	1,8
Mevcut İhale Sisteminde hız sorunu	3	5,4
Mevcut İhale Sisteminde Şeffaflık sorunu	2	3,6
TOPLAM	55	100

Anket çalışmasında açık uçlu soru olarak sorduğumuz “Mevcut İhale Sisteminin Sorunu” sizce nedir? Sorusuna, anketimize katılan 80 kişiden 55 kişi yanıt vermiştir. Mevcut ihale sisteminde cevap veren 55 kişiden 1 kişi sorun yok derken, 54 kişiden; 20 kişi idari sorundan, 9 kişi dosya masrafının fazlalığından, 9 kişi mevcut ihale sistemiyle alınan işlerin yapım maliyetlerinin yüksek oluşundan, 4 kişi mevcut ihale sisteminde yeterli rekabet koşullarının olmadığından, 4 kişi yapılan ihalelerle ilgili yeterli bilgilere ulaşamadığından, ankettin açık uçlu sorularına 1 ‘er kişi den biri usulsüzlük, biri ihalelerde kırtasiyeciliğin çok oluşu ve biri’de ihalelerle ilgili yeterli eğitimin olmayışını belirtmiştir. Son olarak mevcut ihale sisteminde hız sorununun olduğunu 3 kişi belirtirken, 2 kişi’de mevcut ihale sisteminin şeffaflık yönünden sorunları içinde barındırdığını belirtmiştir.

Tablo : 4-35 Katılımcıların Elektronik İhale sisteminin uygulanması ile ilgili açık uçlu anket soruları analizi

Elektronik İhale sisteminin uygulanması	f	%
E-İhale sisteminde Şeffaflığın artacağını	22	39,3
E-İhale sisteminde İşlemlerin hızlı olacağını	13	23,2
E-İhale sisteminde Bilgilenmenin kolay olacağını	2	3,5
E-İhale sisteminde Meslek Kalitesinin artacağını	4	7
E-İhale sisteminde Rekabetin artacağını	3	5,3
E-İhale sisteminde Masrafların azalacağını	3	5,3
E-İhale sisteminde Kırtasiyeciliğin azalacağını	4	7
E-İhale sisteminde İdarelere güvenin artacağını	1	1,8
E-İhale sisteminde Uygulamaları görmek gerektiğini	1	1,8
E-İhale sisteminde Şikayetlerin azalacağını	1	1,8
E-İhale sisteminde Rekabetin azalacağını	1	1,8
E-İhale sisteminde olumsuzlukların çok olacağını	1	1,8
Toplam	56	100

Söz konusu anket çalışmamızda “Elektronik İhale Sisteminin Uygulanması Aşamasındaki” fayda ve yararların ne olacağına dair sorulan açık uçlu soruya 80 anket katılımcısından 56 kişi cevap vermiştir. Açık uçlu soruya cevap veren 56 kişiden 22 katılımcı e-ihale sistemiyle şeffaflığın artacağını belirtirken, 13 katılımcı ise e-ihale sistemiyle işlemlerin hızlı olacağını ifade etmiştir. Anket çalışmamıza katılan 2 kişi ise e-ihale sistemiyle bilgilenmenin kolay olacağını belirtmiştir. 4 kişi e-ihale sisteminin meslek kalitesini artıracaklarını söylerken 4 kişi’de e-ihale sisteminde kırtasiyeciliğin azalacağını söylemişlerdir. 3 kişi e-ihale sisteminde rekabetin artacağını söylerken 3

kişi'de e-ihale sistemiyle masrafların azacağını işaret etmişlerdir. Son olarak ankete katılan katılımcılarımızdan 4 kişi de 4 farklı olarak g6rüşlerini dile getirmişlerdir. 1 kişi e-ihale sisteminde uygulamaları görmek gerektiğini belirtirken, bir diğer katılımcı ise e-ihale sistemiyle şikâyetlerin azalacağını söylemişlerdir. 1 diğer katılımcı ise e-ihale sistemiyle azalacağını ileri sürerken, son katılımcımız ise e-ihale sistemiyle olumsuzlukların çok olacağını ifade etmiştir.

Sonuç olarak E-İhale sistemiyle ilgili olarak anketimizin açık uçlu sorularına cevap veren 53 kişi E-İhale sisteminin Kamu İhale Sistemi için faydasının ve yararının çok olduğunu dile getirdiğini rahatlıkla belirtebiliriz.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Devletler, kamusal hizmetlerin sunumu ve finansmanında daha etkin ve daha hızlı sonuçlar almak için teknolojik gelişmelerden faydalanmaktadır. Kamu Alımları alanı, usulsüzlük ve yolsuzlukların görülme sıklığı dikkate alındığında en riskli alanların başında gelmektedir. Bu itibarla, kamu alımları sürecindeki usulsüzlük ve yolsuzlukları en aza indirmek bakımından sistemin tüm unsurlarıyla çok iyi tasarlanması ve yönetilmesi gerekmektedir. Bu kapsamda Uluslararası Standartlara uygun bir mevzuata sahip olunması, süreçte rol alan kurumların kurumsal kapasitelerinin en üst düzeyde olması ve bu alanda çalışan kamu görevlilerinin yeterli niteliklere sahip olmaları gerekmektedir.

Avrupa Birliği Müktesebatı ve uluslararası normlara uyumlu olarak hazırlanmış olan 4734 Sayılı Kamu İhale Kanunu ile 4735 Sayılı Kamu Sözleşmeleri kanunu ile getirilen yeniliklerle birlikte Türk Kamu Alımları Sistemi, çağdaş bir yapıya kavuşturulmuştur. Ama dünyadaki hızlı gelişmeler Türk Kamu Alımları sistemini e-İhale sistemine geçişi noktasında adımlar atması için işbirliğine zorlamıştır.

Küreselleşmeyle birlikte Türkiye dünyadaki teknolojik gelişmelerden uzak duramamıştır. Teknolojik geçişler her ülke için olduğu gibi Türkiye içinde bazı sıkıntılarla karşılaşmıştır. E-İhale'ye geçişte engellerle karşılaşılması bu yöndeki hedeflerden vazgeçirmemeli, aksine olumsuzlukları giderici tedbirler alınmalıdır. Bu bağlamda ülkemizde e-İhale uygulamalarının arzulan düzeyde olması için bu konuda bazı tedbirlerin alınması ya da adımların atılması gereklidir. Bunlar; güvenli ağ bağlantıları kurulmalı, kişisel bilgiler korunmalı, bilginin gizliliği ve mahremiyeti ile ilgili her türlü tedbir alınmalı, alt yapı ve kaynak yetersizliğini giderici yatırımlar bağlatılmalı ve programlanmalı, e-İhale konusunda yöneticilerin ve vatandaşların bilinçlendirilmelerine yönelik çalışmalar yapılmalı, katılımcı kültürün gelişmesine yönelik olarak eğitim sistemimizde yeni düzenlemelere gidilmeli ve küçük yaşlarda insanlarımızı katılımcılık kültürü aşılmalıdır

Kamu yatırımları ciddi yatırım harcamalarının olmasına yol açmıştır. İhale ve harcama mevzuatının sorumluluk hükümleri, kamu personelini büyük bir sorumluluk altına almış bulunmaktadır. Kamu harcamalarını yapanların, yerine getirdikleri görevlere ilişkin bir hesap verme yükümü olacaktır. Ancak, mevcut sorumlulukların ölçülülük ilkesine ne kadar uygun olduğu tartışılabilir. Keza, bu sorumluluklar yüzünden; çok sayıda kamu personelinin yerli yersiz mahkemelik olduğu, bir kısmının işini kaybettiği ve toplumdan soyutlandığı bilinen bir gerçektir. Madem bu sorunlar yaşanıyor, o halde yapılması gereken, mevcut sisteme ilişkin işleyiş koşullarını iyileştirmek ve sorumluları güvence altına almak olmalıdır. Nitekim, bu hususta önemli bir adım atıldığı görülmektedir. Kamu ihalelerinde rekabet koşullarının yükseltilmesi, maliyetlerin düşürülmesi ve ihale sürecinin hız ve kalitesinin artırılması amacıyla e-Devlet Projesi kapsamında 5812 sayılı Kamu İhale Kanunu ve Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunun 2 nci maddesi ile EKAP oluşturularak, idareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu sürece ilişkin işlemlerini internet üzerinden gerçekleştirmelerine olanak sağlanmıştır. Kamu alımları sonucunda aşamalı olarak devreye alınan e-ihale uygulamaları sayesinde; ihale dokümanının hazırlanması ve ilana çıkılması, tekliflerin hazırlanması ve sunulması, tekliflerin değerlendirilmesi ve ihalenin sonuçlandırılması işlemleri tamamen elektronik ortama taşınacaktır. Kamu alımlarında mevzuata aykırı işlemlerin daha çok, isteklilerin yeterliliklerinin tespiti aşamasında ve tekliflerin değerlendirilmesi sırasında cereyan ettiği göz önünde tutulduğunda bu projenin, kamu personelinin sorumlulukları üzerinde kısmen de olsa koruyucu nitelikte etkiler göstermesi beklenmektedir.

Kamu harcamaları için Kamu İhale Kurumu tarafından uygulamaya geçilen elektronik ihale platformu önemli bir adımdır. Uygulamaya konulan bu platform, ihalelerin duyurulmasını ve firmaların teklif vermesini kolaylaştırarak katılımcı sayısını arttıracaktır. Kamu İhale Kurumuna etkin bir kamu alımları sistemi sağlamada, kanun hükümlerinin tüm potansiyel isteklilere eşit imkân sağlamada ihaleci kuruluşlara net ve belirli roller tanımlamada ihale piyasasında şeffaflığın ve rekabetin güvenliğin sağlanmasında, sınırlı olan kamu kaynaklarının etkin ve verimli kullanılmasında önemli görevler düşmektedir.

Kamu alımlarında faydaların sağlanabilmesi için tam rekabeti sağlayan bir ihale tasarımı olmazsa olmaz koşuldur. Rekabeti sağlayan ihale sistemini de e-İhale olarak ifade edebiliriz. Ancak mükemmel bir tasarım ile dahi rekabet karşıtı eylemlerin ortaya çıkması engellenemeyebilir. Dolayısıyla, ihale düzenlemeleri açısından, yalnızca iyi bir yasal altyapı yetersiz kalmakta, ihalelerin başarısı için “rekabetçi” bir bakış açısına ve uygulamalara ihtiyaç bulunmaktadır. Elektronik ortamda kamu alımlarının gerçekleştirilmesi çalışmalarında önemli adımlar atmış olan bu kurumun ileriki yıllarda bu hedeflere ulaşmasını, oluşturacağı “Elektronik Kamu Alımları Platformu” ile ihale sürecinin daha hızlı daha az maliyetli ve şeffaf bir yapıya kavuşabileceğini söyleyebiliriz.

Araştırma sonuçlarına göre kamu ihale sektöründe faaliyet gösterenlerin %96’3 erkeklerden oluşurken, kadınların ihale sektöründeki oranı %3’8 de kalmaktadır. Türkiye’de mevcut kamu harcamalarının %10 nuna hükmeden bir sektörde kadın oranının %3’8 de kalmış olması bizce araştırılması gereken bir durumdur. Kamu ihale sistemindeki sistemin sürekli olarak değiştirilmesi halinde bile, sorunlardan bir türlü kurtulamamış olması ciddi anlamda meslek mensuplarının bu mesleğe gereken özenin verip vermediğini soru işareti olarak belirtmekte yarar olduğu kanısındayım.

Araştırmanın sonuçlarından öğrenim durumu; ankete katılanların % 40’ını lise mezunları oluştururken, % 32,5 ini lisans mezunları, % 13,8 ini önlisans mezunları, % 8,8 ini ilköğretim mezunları ve son olarak eğitim durumu ile ilgili lisansüstü mezunlar ankete katılanların % 5’ini oluşturmaktadır. Kamu ihale faaliyetlerinde bulunanların öğrenim durumları açısından iyi bir konumda ve işlerini takip edebilecek bir düzeyde olduğunu söyleyebiliriz.

Ankete katılanların internet kullanımına göre dağılımı Türkiye’nin son yıllarda iletişim alanındaki gözle görülebilir performansını bize göstermektedir. Ankete katılanların % 93,8 oranında internet kullandıklarını ifade etmeleri Türkiye’nin e-ihale sisteminin altyapısının oluşturulmasında süreci hızlı bir şekilde gerçekleştirebileceğinin bir göstergesidir

Anket katılımcılarından EKAP’ın üyelik durumlarına ilişkin vermiş oldukları cevaplardan % 62,5 üye olduklarını beyan ederken, ankete katılanlardan % 37,5 i ise

elektronik kamu alımları platformuna üye olmadıkların ifade etmişlerdir. 2010 yılında elektronik kamu alımlarına üyelik zorunluluğu olmadığı halde, isteklilerin (müteahhitlerin) kendi isteklikleri doğrultusunda hareket ederek % 62,5'lik bir oranda üyeliğin gerçekleşmiş olması gelecekte e-ihale sisteminin uygulanabilirliğinin çok yüksek olduğunu söylenebilir.

Araştırmanın sonuçlarına göre Türkiye'de mevcut ihale sisteminde ihale dosya masraflarının yüksek olduğunu katılımcılardan %76'3 ü ifade etmişlerdir. Yine mevcut ihale sistemine göre mevcut ihale sisteminin şeffaf olduğunu belirten katılımcıların oranı %52'6 da kalmaktadır. Mevcut ihale sisteminde isteklilere (Müteahhitlere) vatandaşların %66'3 ü yapmış oldukları faaliyetlerden dolayı mesleklerine bakış açıları olumsuzluk içermektedir. Katılımcıların değerlendirmelerinden bir diğeri ise, yapılan ihalelerin hızlı bir şekilde sonuçlandırıldığına dair ortaya çıkan oran ise %47'6 da kalmaktadır.

Söz konusu ankete katılan katılımcıların % 63,8 inin, ihalelerin elektronik ortamda yapılmasının firmalar arası rekabeti artıracığına inanması kamu yararı açısından küçümsenmeyecek bir orandır. Çünkü firmalar arasında rekabetin olması demek kamu harcamalarının daha etkin ve verimli kullanılmasının önü açılacaktır. İhalelerin elektronik ortamda yapılması halinde firmalar arasında rekabeti artırmayacağına inanların oranı ise % 20' dir.

Araştırma sonuçlarına göre; elektronik ortamda usulsüzlüklerin azalacağına olumlu bir şekilde yaklaşanların toplam oranı ise % 68,8'dir Türkiye'de kamu alanlarındaki yolsuzlukların, usulsüzlüklerin, adam kayırmacılığın, verimsizliğin vs. mevcut ihale sisteminin elektronik ihale sistemine dönüştürülmesi halinde bu olumsuzlukların ortadan kalkacağını belirtmeleri çalışmamızın ana teması açısından çok önemlidir. Katılımcıların % 28,8'i ise ihalelerin elektronik ortamda yapılması halinde usulsüzlüklerin ortadan kalkmayacağını belirtmişlerdir.

Kamu kurumlarında ihalelerden sorumlu olan birimler ihale ilanlarını veya sözleşmelerini hazırlarken kimi zaman mevcut ihale sisteminde bazı isteklilere yönelik kayırmalarda bulunmaktadır. İşte bu durum ihalelerin bütün idareler tarafından aynı

standardın olmasını ortadan kaldırmaktadır. Bu durumda ihalelerin şeffaf yapılmasını ortadan kaldırmaktadır.

Söz konusu çalışmada katılımcıların elektronik ihale sistemiyle idareler tarafından yapılacak ihalelere belirli bir standart getirileceğine inanların oranı % 65,1 iken elektronik ihale sistemiyle idarelerin yapacağı ihalelere bir standart gelmeyeceğine inananların oranı ise % 25 de kalmaktadır.

Araştırmanın sonuçları göstermektedir ki; ihalelerin elektronik ortamda yapılmasının şeffaflığı artıracacağı; elektronik ihale sistemiyle ihaleleri yapan idarelere karşı güvenin artacağı; elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceği; elektronik ihale sistemiyle ihalelere bir standart getirileceği; elektronik ihale sistemiyle sonuçlara daha kısa zamanda ulaşılacağı, elektronik kamu alımları platformu (EKAP) üzerinden teklif verme değişkenine göre algı düzeyleri farklılaşmaktadır (S6 için; Sig. (2-tailed)=0,005, $p<0,05$; S10 için; Sig. (2-tailed)=0,007, $p<0,05$; S12 için; Sig. (2-tailed)=0,011, $p<0,05$; S13 için; Sig. (2-tailed)=0,002, $p<0,05$; S16 için; Sig. (2-tailed) =0,031, $p<0,05$). Farklılığın EKAP'ın üzerinden teklif verenler lehine olduğu (S6, $X=2$, 5278; S10, $X=2,7500$; S12, $X=3,000$; S13, $X=2,9167$; S13, $X=2,1944$) ortalama analizi ile test edilmiştir. Bunun anlamı mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf olarak yapıp yapılmadığı ve mevcut ihale sisteminde ihale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırılıp sonuçlandırılmadığı konusunda EKAP'ın üzerinden teklif verenler nazaran daha memnun oldukları söylenebilir.

Dünya'daki değişim ve dönüşüm günümüzde en çok internet teknolojisinde çok büyük gelişmeler kaydetmektedir. Bu teknoloji ister istemez işletmeleri de etkilemiştir. Bu etkilenmeden en çok etkilenen işletmelerin inşaat alanında kamu alımlarını takip eden firmalar olduğunu söyleyebiliriz. Kamu alımları piyasasındaki rekabet ile ihalelerin maliyetleri arasında ters bir etkileşim söz konusudur. Rekabetin artması maliyetlerin azalması ile sonuçlanmakta olup rekabetin yokluğu ya da yetersiz oluşu, maliyetlerin artmasına neden olmaktadır. Şu anki veriler ışığında yıllardır yakınılan birçok kamu alımlarının daha sağlıklı yapılabilmesi için e-İhale bir fırsat olarak karşımızda durmaktadır. Tam da yeniden yapılanmanın, son yıllarda reform

çalışmalarının sözünün edildiği kamuda e-İhalenin tam anlamıyla uygulanması birçok sorunu ortadan kaldıracak gibi gözükmektedir. Avrupa Birliğine girmenin hukuksal ve toplumsal hazırlıklarını yaptığımız şu dönemde e-İhale çalışmaları da bundan ayrı tutulamayacaktır. Ülkemizin kamu kurumları e-İhale uygulamaları açısından bakıldığında bilgi sunma anlamında büyük oranda ilerleme kaydedilmesine rağmen hizmet anlamında yolun başındayız. E-İhale kaçınılmaz bir şekilde önümüzde durmaktadır. Günümüzün bilişim çağı olduğunu kesinlikle unutmamalıyız ve tüm dengelerimizi, bu çağın en önemli uygulama aracı olan bilgi ve iletişim teknolojilerini en etkin ve verimli kullanarak elde edeceğimiz kazanımlar üzerine kurmak zorundayız.

Ülkelerin Kamu harcamalarındaki küçümsenmeyecek bir bölümünün Kamu Alımlarında yapılması, bu alanda en iyi sisteminin kurulması bir zorunluluktur. İşte bu çalışmada elektronik kamu ihalesinin ülkemizdeki gelişmelerine yer verilmiş, gelişen teknoloji ve küreselleşen ekonomik pazar çerçevesinde kamu harcamalarının kayıt altına alınmasının giderek önem kazandığı bu çalışmamızda tespit edilmiştir. Bu amaçla yapmış olduğumuz araştırmalar neticesinde, kayıt dışılığın önlenmesi ile 5018 sayılı Kanun kapsamında daha şeffaf, hesap verebilir ve bütüncül bir kamu yönetimi anlayışının geliştirilmesi için, mevcut durumun daha işbirlikçi ve kurumsal kaynak planlamasına yönelik bir yapıda geliştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu işbirliğinin temel taşlarının da Kamu alımlarının e-İhale sistemiyle gerçekleştirilmesiyle mümkün olabileceğini söyleyebiliriz.

Küresel yönetim anlayışları elde edilen başarı karnelerinin derecelerine göre değerlendirilmektedir. Günümüz yönetimlerinde, hizmetlerin sunumuna ilişkin toplumsal talepler; verimlilik, etkinlik, hız, bürokrasinin azalması, yönetsel talepler ise; şeffaflık, hesap verilebilirlik, yönetsel denetimin paylaşılması, yönetim ilkeleri ile ortaya konulmaktadır. Yönetimlerin rekabet anlayışları verimliliğin artmasını sağlamaktadır. Bu kavramlar, kamu yönetiminde yeniden yapılanmanın gereği olarak hayatımıza girmiştir. Kamu alımları alanında faaliyet gösteren isteklilerin istek ve ihtiyaçlarını en etkin biçimde karşılayabilmek adına varolan kamu yönetimlerin, bu hizmetleri elektronik ortama yansıttıkları bir sisteme geçişleri hem idareler, hem de istekliler açısından olumlu sonuçlar doğurmaktadır. E-İhale, sadece internet sayfası açmak değil, yönetsel, toplumsal ve bilgilendirme amaçlı tüm süreçlerin, zaman ve

mekân kısıtlaması olmadan, hızlı ve etkin bir biçimde elektronik ortamda gerçekleşebilmesi demektir.

Sonuç olarak internet üzerinden ihale işlemlerinin yapılmasında önemli bir uygulama alanı olan EKAP, ihalelerine girecek olanlar için daha şeffaf ve daha adil güvenli bir rekabet ortamı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- AYGÜN, Zehra.(2010). Kamu Yönetimi. Kum Saati Yayınları. 2.baskı.İstanbul
- AKGEMCİ, Tahir.(2010). İşletmelerde Stratejik Yönetim.Gazi Kitabevi.
2.baskı. Ankara
- BAŞARAN,İbrahim Ethem.(2000). Örgütsel Davranış. 3.Baskı. Ankara
- BAŞ, İ.Melih; ARTAR, Ayhan.İ.(1991). İşletmelerde Verimlilik Denetimi.
MPM Yayınları.Ankara
- BİRBİL, Dilek; ATALAY, Nada. (2011).Verimlilik. MPM yayınları 1.Baskı
Ankara
- BUZLU, Hızır Baki.(2011). Kalite Yönetim Sistemleri. Zeus Kitabevi. 1.Baskı
İzmir
- CANSIZ, Serdar.(2006). Türkiye’de Elektronik Ticaret Uygulamasında
Karşılaşılan Muhasebe Sorunları. Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü,
Edirne,
- CİVELEK M. Emre; SÖZER, Edip Güçlü.(2003). İnternet Ticareti. Beta
Yayınları /İstanbul
- DEMİRCİ, Hüseyin.(2011).Toplam Kalite Yönetimi. Kumsaati Yayın Dağıtım
2.Baskı İstanbul
- DERİN, Erdem. (2008). Pazarlama Dahisi Olun.Kum Saati Yayınları 1.Baskı
İstanbul
- DRUCKER, Peter F.(1998).Fırtınalı Dönemlerde Yönetim. İnkılap Yayınları
1.Baskı.İstanbul
- DRUCKER, Peter F.(2004). Gün Gün Drucker. B2d Yayınları.İstanbul

DURA,Cihan; ATİK, Hayriye. (2002). Bilgi Toplumu Bilgi Ekonomisi Ve Türkiye. Literatür Yayıncılık.1.Baskı. İstanbul

DÜREN, A. Zeynep. (2002). 2000’li Yıllarda Yönetim. Alfa Yayınları. 2.Baskı İstanbul

EFE, Haydar; YILDIZ, Sabahattin. (2011). Türkiye’de e-Devlet Uygulamalarının Sorunları: Kars Örneği Uluslararası Bilgi, Ekonomi ve Yönetim Kongresi.

ERGÜN, Ömer.(2005). KOBİ Yönetimi Eğitimi. 1.Baskı. Diyarbakır

ERYILMAZ, Bilal. (2011). Kamu Yönetimi. Okutman Yayıncılık 4. Baskı Ankara

GÖZÜBÜYÜK, A.Şeref. (2010). Türkiye’nin Yönetim Yapısı. Turhan Kitabevi 11.Baskı. Ankara

HAMEL, Gary; Bren, Bill.(2007).Yönetimin Geleceği. Mess Yayınları. İstanbul

İSTANBUL SANAYİ ODASI. (2007). Ekonomik İstikrar İçin Şeffaf Devlet Kayıt Dışı Ekonomi, İstanbul:İSO Yayınları,

TOBB (2001). Sayısal Uçurum Araştırması. Aylık Bilişim Teknolojileri Haber Bülteni, Yıl:2, Sayı:21

KARKIN, Naci. (2003).Kamu Hizmetlerinin Sunumunda Değişim Süreci: e Devlet uygulamaları ve Denizli Belediyesi Örneği. Pamukkale Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Denizli,

KOTLER, Philip.(2005). A’dan Z’ye Pazarlama. Kapital Yayınları 7.Baskı. İstanbul

MİLLİ PRODÜKTİVİTE MERKEZİ.(2011). Verimlilik Yönetimi.7.Baskı
Ankara

REVIEW, Harvard Business. (2010). Fiyatlandırma. Mess Yayıncılık.
1.Baskı.İstanbul

REVIEW, Harvard Business. (2011).Şirketlerin Toplumsal Sorumluluğu.Mess
Yayıncılık. 1.Baskı. İstanbul

ORGAN, A.; Karadağ N.C. (2005). İşletmecilik Açısından Elektronik Ticaret ve
Hukuki Altyapısı. Sayfa 102-103 IUYD' / 2(2)

ÖRÜCÜ, Edip. (2011). Modern İşletmecilik.Gazi Kitabevi.8.Baskı.Ankara

ÖZER, M.Akif. (2008).21.Yüzyılda Yönetim Ve Yöneticiler.Nobel Yayınları
1.Baskı. Ankara

ÖZÖN, Mustafa Nihat. (1971). Osmanlıca – Türkçe Sözlük. Bilgi Yayınevi.
Ankara,

ÖZTÜRK, Azim.(1998). Örgüt Geliştirme.Nobel Kitabevi. Adana

PORTER, Michael, E. (2008). Rekabet Stratejisi. 2.Baskı.İstanbul

SARUÇ, Naci Tolga.(2007).E-Devlet Hizmetlerinden Yararlanma Derecesi Ve
Algılanan Hizmet Kalitesi:Ampirik Bir Çalışma. Afyon Kocatepe Üniversitesi, İ.İ.B.F.
Dergisi (C. IX ,S.1,

ŞAHİN, Mehmet. (2007). Genel İşletme. Açıköğretim Fakültesi Yayını No:704.
7. Baskı.Eskişehir

ŞAHİN, Mehmet.(2009). Uluslararası İşletmecilik.Açıköğretim Fakültesi Yayını
No:832 1.Baskı Eskişehir

ŞAHİN, Yusuf. (2011).Yönetim Bilimi.Murathan Yayınevi. 3.Baskı.Trabzon

ŞİMŞEK, M.Şerif. (2011). İşletme Bilimine Giriş. Eğitim Kitabevi 18.Baskı.
Konya

UÇKAN, Özgür. (2003). E-Demokrasi ve Türkiye, Kamu Yönetiminin Yeniden
Yapılanması İçin Strateji ve Politikalar-I. Literatür Yayıncılık, İstanbul

TÜRKİYE BİLİŞİM ŞURASI. (2007). Taslak Raporu.

YEŞİ, Ahmet. (2010).E-Ticaret. Kumsaati Yayın Dağıtım Ltd.Şti 2.baskı,
İstanbul

YILDIRIM, Hakan; KAPLAN,Volkan;ÇAKMAK, Tuncay; Üstün, Cem
Cihangir. (2006). E-Devlet Başa. Macar Yayıncılık 1.Baskı.Ankara

YILMAZ, Abdullah; ÖKMEN, Mustafa.(2004). Kamu Yönetimi.Gazi Kitabevi
1.Baskı.Ankara

YILMAZ, Ejder.(1996). Hukuk Sözlüğü. 5. Baskı.Yetkin Yayınları. Ankara

İNTERNET KAYNAKLARI

BAŞTAN, Serhat.(2008). E-Devlet Yapılanması Ekseninde Kamusal
Enformasyon ve İletişim Teknoloji Projelerinin Önündeki İtici ve Kısıtlayıcı Etkenler.
KMU İİBF Dergisi Yıl:10 Sayı:14 s.7,
iibfdergi.kmu.edu.tr/userfiles/file/haziran2008/Cilt8/.../241-266.pdf, Erişim Tarihi:
10.11.2012

Bilgi Toplumu Dairesi e-Dönüşüm Türkiye Projesi Birlikte Çalışabilirlik
Esasları Rehberi. (2007). 5 Ağustos 2005 tarihli ve 25897 sayılı Resmi Gazete’de
yayımlanmıştır) www.bilgitoplumu.gov.tr Erişim Tarihi: 08.12.2012

ÇAKIROGLU Salih. (2005). E-Devlet. Yüksek Lisans Tezi. Kırklareli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, www.kirklareli.edu.tr/download/by-files/39653941.html

ÇELİKKOL, Ömer.(2008). Kamu Yönetiminde E-Devlet Yapılanması ve Türkiye İçine-Devlet Model Önerisi.Yüksek Lisans Tezi, Isparta; prints.sdu.edu.tr/462/1/TS00614, Erişim Tarihi:02.01.2013

ÇOBAN, Naim (2012). Açılış Konuşması. Şeffaf ve Hesap Verebilir Kamu Yönetimi Sempozyumu. s.5
www.tbmm.gov.tr/yayinlar/kamu_yonetimi_sempozyumu.pdf, Erişim Tarihi: 07.05.2013

ÇUKURÇAYIR, M.Akif; ÖZER,M.Akif; TURGUR, Kasım. (2012). Yerel Yönetimlerde Yolsuzlukla Mücadelede Yönetişim İlke Ve Uygulamaları. Sayıştay Dergisi, Sayı: 86 s.18-19 www.sayistay.gov.tr Erişim Tarihi: 03.05.2013

DELİBAŞ, Kayhan; AKGÜL, Erdem. (2010). Dünyada ve Türkiye'de E-devlet Uygulamaları: Türkiye'de E-demokrasi ve E-katılım Potansiyellerinin Harekete Geçirilmesi. Sosyoloji Araştırmaları Dergisi Cilt:13, Sayı:1
www.sosyolojidernegi.org.tr/dergi/izlec.php?dergi=1&id=6 Erişim Tarihi:22.04.2013

DEMİREL, Demokaan.(2006). E-Devlet ve Dünya Örnekleri. Sayıştay Dergisi, Sayı: 61 s.89 www.sayistay.gov.tr Erişim Tarihi:25.10.2012

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı. (2011). Bilgi Toplumu İstatistikleri www.bilgitoplumu.gov.tr/.../Erisim Tarihi 05.11.2012:

Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı Bilgi. (2011).Bilgi Toplumu İstatistikleri 2011 s.88. www.bilgitoplumu.gov.tr/.../1 Erişim Tarihi12.11.2012

Dokuzuncu Kalkınma Planı. (2007–2013).1Temmuz 2006 Cumartesi- Mükerrer Resmî Gazete Sayı:26215 sayfa:5, ekutup.dpt.gov.tr/plan/plan9, Erişim Tarihi: 06.04.2013

EFTEKİN, Ömer Özgür. (2010). İhalelerde Rekabet Politikaları Ve Türkiye Uygulamaları, Dış Denetim Ekim-Kasım. www.sayder.org.tr/e-dergi-ihalelerde-rekabet-politikalari-ve-turkiye- Erişim Tarihi:05.05.2013

GÜL, Hasan.(2010). Dış Denetim Ekim-Kasım.Sayfa:7-8 www.sayder.org.tr/e-dergi-turk-kamu-alimlari-sisteminde-kamu-ihale, Erişim Tarihi:14.10.2012

GÜL, Hasan. (2010). Kamu Kuruluşlarında Elektronik Hizmetlerin Yaygınlaştırılması (E-Devlet). kontrol.bumko.gov.tr/.../6840 Erişim Tarihi:14.10.2012

HENDEN, H.Burçin; HENDEN, Rıfki. (2005). Yerel Yönetimlerin Hizmet Sunumlarındaki Değişim ve E-Belediyecilik. Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi www.e-sosder.com ISSN:1304-0278 Güz C.4 Sayfa:53 usbkaliteportali.com/downloads/Makale04.pdf Erişim Tarihi:07.12.2012

İLERİ, Zeynep. (2009). Elektronik Ticaret ve Pazarlama.Sayfa,7. Ankara www.ibp.gov.tr/bilkay/assets/eticaret.pdf Erişim Tarihi:01.02.2013

İLHAN, İlhami. (2013). Türkiye’de Belediyeler ve Şirketleri Arasındaki İhale İlişkileri Üzerine Bir Araştırma. Sayıştay Dergisi, Sayı: 88 s.7 www.sayistay.gov.tr 06.06.2013

İMAMOĞLU, Meltem YILDIRIM; ÖZBİLGİN, İzzet Gökhan. (2012). Türkiye’de Elektronik Kamu İhale Sisteminde Kurumsal Yönetim ve Birlikte Çalışabilirliğin Önemi. Bilgi Ekonomisi ve Yönetimi Dergisi / 2012 Cilt: VII Sayı: I Sayfa:22 beykon.org/dergi/2012/SPRING/M.Yildirim.pdf Erişim Tarihi: 08.03.2013

KAPLAN, Sami. (2012). İdeal Bir Kamu İhale Kanunu ve İdeal Bir Kamu İhale Kurumu ve Kurulu Nasıl Olmalıdır? Fonksiyonel Bir Model Çalışması Maliye Dergisi, Sayı 162, Ocak –Haziran 2012 www.sayistay.gov.tr 06.06.2013

KARATOPRAK, Ertuğrul. (2011). Kamu İhalelerinde ve Sözleşme Yönetimi Süreçlerinde Görevlendirilen Kamu Personelinin Sorumlulukları. Sayfa:421 Maliye Dergisi, Sayı 160, Ocak –Haziran,

[www.bilgitoplumu.gov.tr/.../1/.../Bilgi Toplumunu Istatistikleri 2011](http://www.bilgitoplumu.gov.tr/.../1/.../Bilgi_Toplumu_Istatistikleri_2011), Erişim Tarihi:23.04.2013

MARANGOZ, Mehmet.(2011). Girişimciler İçin Sınırsız Ticaret; E-Ticaret, Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi (6:1) Sayfa:184 2011, www.girisim.comu.edu.tr/dergi/1/6in1/marangoz.pdf

SARITAŞ, Hatice.(2009). İhaleye Fesat Karıştırma Ve Edimin İfasına Fesat Karıştırma Suçları. Sayı, 73 s.52 www.sayistay.gov.tr , Erişim Tarihi:05.12.2012

SEFEROĞLU, S. Sadi; ÇELEN, Fatma Kübra; ÇELİK, Aygöl. (2011). Türkiye'de E-Devlet Uygulamaları: Sorunlar ve Çözüm Önerileri Üstüne Bir Analiz. www.yunus.hacettepe.edu.tr/ Erişim Tarihi:10.01.2013

SARISAKAL , M. Nusret ;AYDIN, M. Ali (2003)“ e-Ticaretin Yeni Yüzü Mobil Ticaret” Havacılık ve Uzay Teknolojileri Dergisi Temmuz 2003 Cilt 1 Sayı 2 sayfa:83-84-85)www.hho.edu.tr/HutenDergi/2003TEMMUZ/12 , Erişim Tarihi: 04.06.2013

SOLAK, Ferruh; KOÇBERBER, Güler. (2010). Dış Denetim Ekim-Kasım, Elektronik Kamu Alımları Platformu. Sayfa 140-141. www.sayder.org.tr/e-dergi-turk-kamu-alimlari-sisteminde-kamu-ihale, Erişim Tarihi: 08.05.2013

ŞAHİN, Ali; ÖRSELLİ, Erhan. (2003). E-Devlet Anlayışı Sürecinde Türkiye. Selçuk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayfa:346, www.deu.edu.tr/userweb/hilmi.coban Erişim Tarihi: 04.06.2013

ŞAŞOĞLU, Selçuk CEBECİ, H.Onur ve EZER, Engin ; E-İhale Web Servislerinde Elektronik İmza Kullanılarak Kanuni Geçerliliğin Sağlanması. Sayfa:1 www.uyms.org.tr/bildiriler/b34.pdf Erişim Tarihi: 19.03.2013

T.C. Resmi Gazete(2002), 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu, Resmi Gazete Sayı 24648, 22.01.2002 www.uyms.org.tr/bildiriler/b34.pdf Erişim Tarihi: 11.03.2013

T.C. Resmi Gazete(2011), Elektronik İhale Uygulama Yönetmeliği, Resmi Gazete Sayı 27857, 25.02.2011 www.uyms.org.tr/bildiriler/b34.pdf Erişim Tarihi: 12.03.2013

T.C.Resmi Gazete(2013), 4734 sayılı kamu ihale kanunu, Resmi Gazete sayı 27075, 23.05.2013 www.ihale.gov.tr Erişim Tarihi: 11.06.2013

T.C.Resmi Gazete(2013), 4735 sayılı kamu ihale sözleşmeleri kanunu, Resmi Gazete sayı 27075, 23.05.2013 www.ihale.gov.tr Erişim Tarihi: 11.06.2013

T.C.Resmi Gazete(2013), Kamu İhale Genel Tebliği, Resmi Gazete Sayısı, 28617 13.04.2013 www.ihale.gov.tr Erişim Tarihi: 21.05.2013

T.C. Resmi Gazete (2010), Elektronik Kamu alımları platformuna ilişkin 1 nolu tebliğ, Resmi Gazete Sayısı, 27788 17.12.2010 www.ihale.gov.tr Erişim Tarihi: 21.05.2013

T.C. Resmi Gazete (2012), Elektronik uygulama yönetmeliği, Resmi gazete Sayısı, 28467 14.11.2012 www.ihale.gov.tr Erişim Tarihi: 21.05.2013

T.C. Resmi Gazete, Yapım işleri ihaleleri uygulama yönetmeliği, Resmi gazete Sayısı,28617 13.04.2013 www.ihale.gov.tr Erişim Tarihi: 22.05.2013

T.C. Resmi Gazete (2013), Mal alımları ihaleleri uygulama yönetmeliği, Resmi gazete Sayısı,28617 13.04.2013 www.ihale.gov.tr Erişim Tarihi: 23.05.2013

T.C. Resmi Gazete, Hizmet alımları ihaleleri uygulama yönetmeliği, Resmi gazete Sayısı,28617 13.04.2013 www.ihale.gov.tr Erişim Tarihi: 24.05.2013

T.C. Resmi Gazete(2013), Danışmanlık alımları ihaleleri uygulama yönetmeliği,
Resmi gazete Sayısı,28617 13.04.2013 www.ihale.gov.tr Erişim Tarihi: 21.05.2013

TAŞ, Bedri Kamil Onur (2011)“:Türkiye Kamu Alımı İhalelerinde Rekabetçi Ortamı Etkileyen Faktörler”: Ankara Sanayi Odası Yayın Organı Temmuz/Ağustos/ 2011, [www.aso.org.tr/b2b/asobilgi/sayilar/dosyatemmuzagustos2011\(1\).pdf](http://www.aso.org.tr/b2b/asobilgi/sayilar/dosyatemmuzagustos2011(1).pdf), Erişim Tarihi:26.05.2013

TATAROĞLU, Yrd. Doç. Dr. Muhittin –ÇOŞKUN,Dr. Bayram : “Bilgi İletişim Teknolojileri e-Devletin Etik Açısından Değerlendirilmesi” s:166
www.etikturkiye.com/etik/kyonetim/Tataroglu.pdf Erişim Tarihi:26.05.2013

YILDIZ,Özcan Rıza(2010) “Elektronik Belge Yönetim Sistemi ve Denetimi”
Sayı 78 s.10 2010 www.sayistay.gov.tr Erişim Tarihi:26.05.2013

EKLER

İHALE TERİMLERİ

Mal: Satın alınan her türlü ihtiyaç maddeleri ile taşınır ve taşınmaz mal ve haklardır.

Hizmet: Bakım ve onarım, taşıma, haberleşme, sigorta, araştırma ve geliştirme, muhasebe, piyasa araştırması ve anket, danışmanlık, tanıtım, basım ve yayım, temizlik, yemek hazırlama ve dağıtım, toplantı, organizasyon, sergileme, koruma ve güvenlik, mesleki eğitim, fotoğraf, film, fikri ve güzel sanat, bilgisayar sistemlerine yönelik hizmetler ile yazılım hizmetlerini, taşınır ve taşınmaz mal ve hakların kiralınması ve benzeri diğer hizmetler anlamına gelir.

Yapım: Bina, karayolu, demiryolu, otoyol, havalimanı, rıhtım, liman, tersane, köprü, tünel, metro, viyadük, spor tesisi, alt yapı, boru iletim hattı, haberleşme ve enerji nakil hattı, baraj, enerji santrali, rafineri tesisi, sulama tesisi, toprak ıslahı, taşkın koruma ve dekapaj gibi her türlü inşaat işleri ve bu işlerle ilgili tesisat, imalat, ihzarat, nakliye, tamamlama, büyük onarım, restorasyon, çevre düzenlemesi, sondaj, yıkma, güçlendirme ve montaj işleri ile benzeri yapım işleri anlamına gelir.

Tedarikçi: Mal alım ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişiler veya bunların oluşturdukları ortak girişimler anlamına gelir.

Hizmet sunucusu: Hizmet alımı ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişiler veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri ifade eder.

Danışman: Danışmanlık yapan, bilgi ve deneyimini idarenin yararı için kullanan, danışmanlığını yaptığı işin yüklenicileri ile hiçbir organik bağ içinde bulunmayan, idareden danışmanlık hizmeti karşılığı dışında hiçbir kazanç sağlamayan ve danışmanlık hizmetlerini veren hizmet sunucuları anlamına gelir.

Yapım müteahhidi: Yapım işi ihalesine teklif veren gerçek veya tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimler anlamına gelir.

Aday: Kamu İhale Kanununa göre, ön yeterlik için başvuran gerçek ve tüzel kişileri veya bunların oluşturdukları ortak girişimleri ifade eder.

Ortak girişim: Kamu İhale Kanununa göre, ihaleye katılmak üzere birden fazla gerçek veya tüzel kişinin aralarında yaptıkları anlaşma ile oluşturulan iş ortaklığı veya konsorsiyumlar anlamına gelir.

İstekli: Kamu İhale Kanununa göre, mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin ihalesine teklif veren tedarikçi, hizmet sunucusu veya yapım müteahhidi anlamına gelir.

İstekli Olabilecek: İhale konusu alanda faaliyet gösteren ve ihale veya ön yeterlilik dokümanı satın almış gerçek veya tüzel kişiyi ya da bunların oluşturdukları ortak girişim anlamına gelir.

Yerli istekli: Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı gerçek kişiler ile Türkiye Cumhuriyeti kanunlarına göre kurulmuş tüzel kişilikler anlamına gelir.

Yüklenici: Kamu İhale Kanununa göre, üzerine ihale yapılan ve sözleşme imzalanmış istekli anlamına gelir.

İdare: İhaleyi yapan bu kanun kapsamındaki kurum ve kuruluşlardır.

İhale yetkilisi: İdarenin, ihale ve harcama yapma yetki ve sorumluluğuna sahip kişi veya kurulları ile usulüne uygun olarak yetki devri yapılmış görevliler anlamına gelir.

Harcama birimi: Kamu idaresi bütçesinde ödenek tahsis edilen ve harcama yetkisi bulunan birimdir.

Harcama yetkilisi: Bütçeyle ödenek tahsis edilen her tür harcama biriminin en üst yöneticisi harcama yetkilisidir.

İhale: Kamu İhale Kanununda yazılı usul ve şartlarla mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinin istekliler arasında seçilecek birisi üzerine bırakıldığını gösteren ve ihale yetkilisinin onayını müteakip sözleşmenin imzalanması ile tamamlanan işlemler anlamına gelir.

İhale Dokümanı: İhale konusu mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde; isteklilere talimatları da içeren idari şartnameler ile yaptırılacak işin projesini de kapsayan teknik şartnameler, sözleşme tasarısı ve gerekli diğer belge ve bilgiler anlamına gelir.

Başvuru belgesi: Belli istekliler arasında ihale usulünde ön yeterliğe katılan aday tarafından yeterliğinin tespitinde kullanılmak üzere sunulan belgeleri ifade eder.

İş bitirme belgesi: Adayın veya isteklinin ihale konusu mal, hizmet ve yapım işleri ile benzer işlerdeki deneyimini gösteren ve yetkili kurum ve kuruluşlar tarafından düzenlenen, verilen ve değerlendirilen iş deneyimini gösteren belgedir.

İlk ilan: Kamu İhale Bülteni ile birlikte işin ve/veya ihalenin yapılacağı yerde yapılan ilanlardan Kamu İhale Bülteninde yapılmış olan ilan, kamu ihale bülteninde yayımlanmayan ilanlarda ise önce yapılmış olan ilan anlamına gelir.

Ön ilan: Yıl içerisinde ihale edilmesi planlanmış işlere ilişkin olarak, mali yılın başlangıcını izleyen mümkün olan en kısa sürede yapılan duyurudur.

İhale ilanı: İdarelerin, uygulayacakları ihale usulü ve ihalenin yaklaşık maliyetine göre kanunun 13 üncü maddesinde belirlenen ilan sürelerini dikkate alarak mal alımı, hizmet alımı, danışmanlık hizmet alımı, yapım işleri ve çerçeve anlaşma ihalelerine ilişkin verecekleri ilanlardır.

İhale Düzeltme ilanı: İdareler tarafından yayımlattırılan ihale ilanlarında, Kanunun 24 ve 25 inci maddelerine uygun olmayan hususlar bulunduğu tespit edilmesi durumunda, Kanunun 26 ncı maddesi gereğince ilanın yayımlanmasını takip eden süreler içinde hatalı hususlar için verilecek ilanlardır.

İhale iptal ilanı: İdarelerce, gerekli görülen hallerde veya ihale dokümanında yer alan belgelerde ihalenin yapılmasına engel teşkil edecek ve düzeltilmesi mümkün olmayacak hususların tespit edildiği hallerde kanunun 16 ncı maddesi kapsamında ihale saatinden önce iptal edilen ihalenin duyurusuna yönelik verilecek ilanlar anlamına gelir.

İhale sonucunun ilanı: İdarelerin 4734 sayılı Kanun kapsamında gerçekleştirdikleri ihalelerinin sonuçlarına ilişkin bilgileri içeren ilanlardır.

Yaklaşık maliyet: İhale onay belgesi düzenlenmeden önce idarece her türlü fiyat araştırması yapılarak, Katma Değer Vergisi (KDV) hariç olmak üzere hesaplanan ve dayanakları ile birlikte bir hesap cetvelinde gösterilen, ihale konusu alımın öngörülen bedelidir.

Eşik Değer: Ön ilan, ihale ilanı ve ön yeterlik ilan süreleri ve kuralları ile ihalelere sadece yerli isteklilerin katılmasına veya yerli malı teklif eden yerli istekliler lehine fiyat avantajı sağlanmasına ilişkin hükümlerin uygulanmasında kullanılmak üzere, 4734 Sayılı Kanunun 8 inci maddesinde belirlenen ve aynı Kanunun 67 nci maddesi uyarınca güncellenen parasal limitleri ifade eder.

Onay belgesi: İhale usulüyle yapılacak alımlarda, kamu ihale mevzuatında standart form olarak belirlenen ihale onay belgelerini; doğrudan temin suretiyle veya kamu ihale mevzuatında belirtilen istisnai alımlarda ise alım konusu işin nev'i, niteliği, varsa proje numarası, miktarı, gereken hallerde yaklaşık maliyeti, kullanılabilir ödeneği ve tertibi, alımda uygulanacak usulü, avans ve fiyat farkı verilecekse şartlarını gösteren ve harcama yetkilisinin imzasını taşıyan belgeyi ifade eder.

Anahtar teknik personel: Gerçek veya tüzel kişi tarafından, taahüt ettiği işlerden bağımsız olarak istihdam edilen ve şantiyede yürütülen çalışmalarını merkezden yöneten kişidir.

Davet şartnamesi: Alım konusu mal veya hizmetin miktarı ile teslim veya sunum şartlarını gösteren şartnameyi ifade eder.

İş deneyim belgesi: Mal alımlarında; iş bitirme belgesi ile gerçek kişilere veya iş bitirme belgesi düzenlemeye yetkili olmayan her türlü kurum ve kuruluşa gerçekleştirilen işlere ilişkin olarak Mal Alım İhaleleri Uygulama Yönetmeliğinin 46 ncı maddesinde belirtilen belgeler anlamına gelir.

Benzer iş: İhale konusu alım veya alımın bölümleriyle nitelik ve büyüklük bakımından benzerlik gösteren, aynı veya benzer üretim usul ve tekniğiyle üretilen, teçhizat, ekipman, mali güç ve uzmanlık ile personel ve organizasyon gerekleri bakımından benzer özellik taşıyan işlerdir.

Özel imalat: Piyasada hazır halde alınıp satılmayan, projelendirme veya bir talep üzerine üretimi yapılacak olan, özel ihtisas ve üretim tekniği gerektiren işlerdir.

Ön proje: Belli bir yapının kesin ihtiyaç programına göre, gerekli arazi ve zemin araştırmaları yapılmadan, bilgilerin halihazır haritalardan alındığı, çevresel etki değerlendirme ve fizibilite raporları dahil elde edilen verilere dayanılarak hazırlanan plan, kesit, görünüş, ve profillerin belirtildiği bir veya birkaç çözüümü içeren proje anlamına gelir.

Kesin proje: Belli bir yapının onaylanmış ön projesine göre, mümkün olan arazi ve zemin araştırmaları yapılmış olan, yapı elemanlarının ölçülendirilip boyutlandırıldığı, inşaat sistem ve gereçleri ile teknik özelliklerinin belirtildiği projeyi ifade eder.

Uygulama projesi: Belli bir yapının onaylanmış kesin projesine göre yapının her türlü ayrıntısının belirtildiği proje anlamına gelir.

Teklif: Kamu İhale Kanununa göre, yapılacak ihalelerde isteklinin idareye sunduğu fiyat teklifi ile değerlendirmeye esas belge ve/veya bilgiler anlamına gelir.

Kısmi teklif: Birim fiyat üzerinden teklif alınan ihalelerde; alımın birden fazla kalemden oluşması halinde, alımın niteliğine uygun olarak belirlenen bir veya birden fazla kısmına; ihale konusu alımın tek bir mala ilişkin olması durumunda ise aynı malın miktarlar itibariyle belirlenen bir veya birden fazla kısmına verilen tekliftir.

Alternatif teklif: İhale dokümanında hüküm bulunması halinde, bir ihalede aynı aday veya istekli tarafından ihale konusu malın teknik şartnamesinde belirlenen asgari özellik ve şartları sağlamakla birlikte birbirinden farklı teknik özelliklere sahip ürünlerin, asıl teklifin yanı sıra alternatif olarak sunulmasını ifade eder.

Açık ihale usulü : Kamu İhale Kanununa göre, bütün isteklilerin teklif verebildiği ihale usulüdür.

Belli istekliler arasında ihale usulü. Kamu İhale Kanununa göre, ön yeterlik değerlendirmesi sonucunda idare tarafından davet edilen isteklilerin teklif verebildiği usuldür.

Pazarlık usulü: Kamu İhale Kanununda belirtilen hallerde kullanılabilen, ihale sürecinin iki aşamalı olarak gerçekleştirildiği ve idarenin ihale konusu işin teknik detayları ile gerçekleştirme yöntemlerini ve belli hallerde fiyatı isteklilerle görüştüğü usuldür.

Doğrudan temin: Kamu İhale Kanununda belirtilen hallerde ihtiyaçların, idare tarafından davet edilen isteklilerle teknik şartların ve fiyatın görüşülerek doğrudan temin edilebildiği usuldür.

Piyasa fiyat araştırması tutanağı: Doğrudan temin usulüyle ihale komisyonu kurulmadan yapılacak alımlarda; alımı yapmakla görevlendirilen kişi veya kişilerce yapılan piyasa fiyat araştırması sonucunda alınan teklifleri; uygun görülen fiyat ile yükleniciyi gösteren ve söz konusu kişi veya kişilerce imzalanan tutanağı ifade eder.

Dinamik alım sistemi: Kamu İhale Kanununa göre hazırlanan ihale dokümanına uygun ön teklif veren ve sistemin geçerlik süresi içerisinde yeterlik kriterlerini sağlayan bütün isteklilerin sisteme kabul edildiği, piyasada mamul olarak bulunan malların tedarikine yönelik tamamen elektronik ortamda gerçekleştirilen alım sürecidir.

Elektronik eksiltme: Kamu İhale Kanununa göre tekliflerin değerlendirilmesinden sonra elektronik ortamda eksiltme şeklinde sunulan yeni fiyatların veya belirli teklif unsurlarına ilişkin yeni değerlerin bir elektronik araç marifetiyle otomatik değerlendirme metotları kullanılarak yeniden değerlendirilmesi ve sıralandırılması şeklinde tekrar eden işlemlerdir.

Elektronik kamu alımları platformu : İdareler ile kamu alımları sürecine taraf olanların bu sürece ilişkin işlemleri internet üzerinden gerçekleştirebilecekleri ve kurum tarafından yönetilen elektronik ortamı ifade eder.

Çerçeve anlaşma: Bir veya birden fazla idare ile bir veya birden fazla istekli arasında, belirli bir zaman aralığında gerçekleştirilecek alımların özellikle fiyat ve mümkün olan hallerde öngörülen miktarlarının tespitine ilişkin şartları belirleyen anlaşmadır.

İhale süreci: İhale yetkilisince ihale onayının verildiği tarihten itibaren başlayan, sözleşmenin taraflarca imzalanıp notere onaylatılması ve tescili ile noter onayı ve tescili gerekmeyen hallerde ise sözleşmenin taraflarca imzalanmasıyla tamamlanan süreçtir.

Kesin teminat: Taahhüdün sözleşme ve ihale dokümanı hükümlerine uygun olarak yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, sözleşmenin yapılmasından önce ihale üzerinde kalan istekliden ihale bedeli üzerinden hesaplanmak suretiyle % 6(altı) oranında alınan teminattır.

Geçici teminat: İhalelerde, istekli tarafından teklif edilen bedelin % 3(üç)'ünden az olmamak üzere verilen teminattır.

Sözleşme: Mal veya hizmet alımları ile yapım işlerinde idare ile yüklenici arasında yapılan yazılı anlaşmadır.

Karma sözleşme: Yapım işlerinde; niteliği itibariyle iş kalemlerinin bir kısmı için anahtar teslimi götürü bedel, bir kısmı için birim fiyat teklifi alma yöntemleri birlikte uygulanmak suretiyle gerçekleştirilen ihaleler sonucunda düzenlenen sözleşmedir.

Münferit sözleşme: Çerçeve anlaşmaya dayalı olarak idare ile yüklenici arasında imzalanan sözleşmedir.

İş günü: Ulusal bayram ve genel tatil günleri ile hafta tatili günleri dışında kalan ve idari izin günlerini de kapsayan günleri ifade eder.

Kurul: Kamu İhale Kurulunu ifade eder.

Kurum: Kamu İhale kurumudur.

ANKET FORMU

Sayın

Dicle Üniversitesinde “Türkiye’de Mevcut İhale Sistemiyle Elektronik İhale Sisteminin Karşılaştırılması; Bingöl İli Örneği” ile ilgili olarak yapılan bu araştırmada sizlerin katkılarına gereksinim duyulmuştur. Araştırma anketinde yer alan maddelere vereceğiniz samimi cevaplar araştırmanın güvenilir sonuçlar ulaşması açısından önemlidir. Ulaşılan sonuçlar sadece bilimsel amaçlar için kullanılacak, herhangi bir kişi ya da kuruma verilmeyecektir. Katkılarınız için teşekkür ederiz.

KİŞİSEL BİLGİLER

Aşağıdaki maddelerde durumunuza uygun seçeneğin yanındaki parantezin içine (x) işareti koyunuz ya da uygun gördüğünüz açıklamayı yazınız.

1. Cinsiyetiniz?

() Erkek () Kadın

2. Eğitim Durumunuz?

() İlköğretim () Lise () Önlisans () Lisans () Lisansüstü

3. İşletmedeki konumunuz?

() İşletme Sahibi/Genel Müdür () Şirket Müdürü () Kısım Şefi

4. Firmanız kaç yıllık?

() a. 1-5 () b. 6-10 () c. 11 ve üstü

5. İnternet kullanıyor musunuz?

() a. Evet () b. Hayır

6. Elektronik Kamu Alımları Platformuna (EKAP) üye misiniz?

a. Evet b. Hayır

7. Elektronik İmza'ya (E-İmza) sahip misiniz?

a. Evet b. Hayır

8. Son bir yıl içinde hiç ihalelere katıldınız mı?

a. Evet b. Hayır

9. Kamu İhalelerini Elektronik Kamu Alımları Platformundan (EKAP) mı takip ediyorsunuz?

a. Evet b. Hayır

10. Elektronik Kamu Alımları Platformundan (EKAP) hiç şartname aldınız mı?

a. Evet b. Hayır

11. Elektronik Kamu Alımları Platformu (EKAP) üzerinden şartname aldığınız gibi, ihale teklifini de Elektronik Kamu Alımları Platformu üzerinden vermek ister misiniz?

a. Evet b. Hayır

MEMNUNİYET İFADELERİ

SN	MEMNUNİYET İFADELERİ	Kesinlikle Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Kararsızım	Kısmen Katılmıyorum	Tamamen Katılmıyorum
12	Mevcut ihale sisteminde ihale yapan idarelere güvenmekteyim.	1	2	3	4	5
13	Mevcut ihale sisteminde ihale dosya masraflarını yüksek bulmaktayım.	1	2	3	4	5
14	Mevcut ihale sisteminde ihalelerin şeffaf olarak yapıldığına inanmaktayım	1	2	3	4	5
15	Mevcut ihale sisteminde ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının pek olumlu olmadığına inanmaktayım	1	2	3	4	5
16	Mevcut ihale sisteminde İhale sonuçları hızlı bir şekilde sonuçlandırılmaktadır.	1	2	3	4	5
17	İhalelerin Elektronik ortamda yapılmasının şeffaflığı artıracığına inanmaktayım	1	2	3	4	5
18	İhalelerin Elektronik ortamda yapılmasının ihale masraflarının azaltacağına inanmaktayım	1	2	3	4	5
19	İhalelerin Elektronik ortamda yapılmasının firmalar arası rekabeti artıracığına inanmaktayım.	1	2	3	4	5
20	İhalelerin Elektronik ortamda yapılmasının ihalelerde usulsüzlüklerin azalacağına inanmaktayım	1	2	3	4	5

21	Elektronik ihale sistemiyle ihaleleri yapan idarelere karşı güvenin artacağına inanmaktayım..	1	2	3	4	5
22	Elektronik ihale sistemiyle ihale bilgilerine daha kolay ulaşılabileceğine inanmaktayım.	1	2	3	4	5
23	Elektronik ihale sistemiyle ihalelere katılanlara (müteahhit vb.) karşı vatandaşın bakışının olumlu yönde değişeceğine inanmaktayım	1	2	3	4	5
24	Elektronik ihale sistemiyle ihalelere bir standart getirileceğine inanmaktayım.	1	2	3	4	5
25	Elektronik ihale sistemiyle kamu hizmetlerinin hızlanacağına inanmaktayım	1	2	3	4	5
26	Elektronik ihale sistemiyle ihalelere daha az zaman harcayacağıma inanmaktayım	1	2	3	4	5
27	Elektronik ihale sistemiyle sonuçlara daha kısa zamanda ulaşacağıma inanmaktayım	1	2	3	4	5

Aşağıdaki ifadelerde Türkiye’de Mevcut İhale Sistemiyle Elektronik İhale Sisteminin karşılaştırılmasına ilişkin yargılar bulunmaktadır. Bunlara katılma derecenizi uygun seçeneğin altındaki kutuya (x) işareti koyarak belirtiniz.

28- Mevcut İhale Sisteminde karşılaştığımız en büyük sorun sizce nedir?

29- Elektronik İhale sisteminin gelecekte uygulanması halinde sizce en büyük faydası ne olacaktır?